

«Hansı limana gedəcəyini bilməyən kapitana heç bir küləyin xeyri yoxdur»

Əziz dostlar!

«İŞ DÜNYAMIZ»ın ikinci sayı sizə gələnə qədər çox sıx gündəlimiz oldu. 29 aprel 2017-ci il tarixində Ümumi Yığıncağımızı topladıq. Türkiyə Cumhuriyyəti Səfirimiz cənab Erkan Özoral başda olmaqla səfirliyimizin məsul əməkdaşları, Milli Məclisimizin İqtisadi Siyasət Komitəsinin sədri cənab Ziyad Səmədzadə, Azərbaycanın müxtəlif nazirlik, komitə və digər dövlət qurumlarının rəhbər nümayəndələri ilə yanaşı, Azərbaycanımızın iqtisadiyyatının çiçəklənməsi üçün birgə çalışmaqdan hər zaman böyük məmnunluq duyduğumuz qardaş ictimai birliklərimiz ASK, ATİB və Caspian European Clubun rəhbərləri, eləcə də üzvlərimizin böyük əksəriyyəti və dəyərli qonaqlarımızın iştirak etdiyi Ümumi Yığıncağımız bütün tərəfləriylə ölkə və dünya iqtisadiyyatının müzakirə olunduğu bir platformaya çevrildi.

Ümumi Yığıncağımızda verilən qərarlarla **TÜRKİYƏ AZƏRBAYCAN İŞ ADAMLARI VƏ SƏNAYEÇİLƏRİ İCTİMAİ BİRLİYİNİN (TÜİB)** daha güclü şəkildə böyüməsinin və idarəetmə orqanlarının daha demokratik təşkilinin önü açılmış oldu. Bu qərarların alınmasında seçimini edən bütün üzvlərimizə ən dərin təşəkkürümü bildirir, Nizamnamədə edilmiş dəyişikliyin Birliyimiz üçün xeyirli olmasını arzu edirəm.

Dəyərli dostlarım!

Havaların yaxşılaşması ilə Bakı başda olmaqla tayı-bərabəri olmayan və ecazkar təbiət gözəllikləri, bənzərsiz tarixi və mətbəxi ilə Azərbaycana böyük bir turist axını başladı. May ayında 4-cü İslam Həmrəyliyi Oyunları və iyun ayında Formula-1 Azərbaycan Grand Prixinin son dərəcə gözəl bir atmosferdə keçirilməsi, Ramazan Bayramının əmin-amanlıq şəraitində qeyd olunması, Azərbaycanın hər cür böyük tədbiri həyata keçirə biləcəyini, Multikulturalizmin tam mənada yaşandığı bir coğrafi məkan olduğunu bir daha ortaya qoymuş və nəticədə bunlar turist axınıni sürətləndirmişdir.

Bu artan dinamika davam edərsə, Azərbaycanımızın çox yaxın gələcəkdə dünyanın ən böyük turizm ünvanlarından biri olması təsadüf olmayacaqdır. Cənab Prezidentimizin uzaqgörən siyasəti, başda Turizm və Mədəniyyət Nazirliyi olmaqla, digər aidiyyəti Nazirliklərin və qurumların lazımi işləri vaxtında həyata keçirməsi və Azərbaycanımızın gələcəyinə güvənərək sərmayə qoyan sahibkarlarımızın bu uğurun qazanılmasındakı payı danılmazdır.

«İŞ DÜNYAMIZ»ın əlinizdə olan ikinci sayında Turizm və Xidmət Sektorunun inkişafı prosesində böyük əməkləri olan çox dəyərli mütəxəssislər, rəhbər şəxslər və sahibkarlar, eləcə də Azərbaycan və Türkiyə Cumhuriyyəti Turizm və Mədəniyyət Nazirlərindən götürülmüş müsahibələrlə tanış ola biləcəksiniz.

Əziz dostlarım!

İyul ayından başlayaraq, səkkiz kateqoriya üzrə toplanacaq İxtisas Komissiyalarımız Azərbaycan 2020 «Gələcəyə Baxış» İnkişaf Konsepsiyası çərçivəsində çalışaraq, hər bir sektorla bağlı həyata keçirə biləcəyimiz işləri ortaya qoyacaqdır. Bir atalar sözündə «Hansı limana gedəcəyini bilməyən kapitana heç bir küləyin xeyri yoxdur» deyilir. Bu komissiya fəaliyyətlərinin istiqamətimizi müəyyənləşdirəcək çox gözəl sənəd olacağından tam əminliklə, sizi İxtisas Komissiyalarımızın fəaliyyətlərində fəal şəkildə iştirak etməyə dəvət edir, hamınıza sağlam, əmin-amanlı və bərəkətli günlər arzu edirəm.

Hörmətlə,

Ali İhsan Genç
TÜİB İdarə heyətinin sədri

Ali İhsan Genç:
«Dövlətimiz və
Millətimiz
vardsa,
biz varıq»

TÜİB XƏBƏRLƏRİ

«Biznesə yönəlik islahatları və dəyişiklikləri dəstəkləyirik»

Azərbaycanda biznesin durumu, ona yaradılan imkanlar, mövcud çətinliklər və çıxış yolları, türk iş adamlarının fəaliyyətinin koordinasiya edilməsi TÜİB-in ilk ümumi yığıncağında müzakirə edilib.

TURİZM

Bu hələ başlanğıcdır - Azərbaycan əsl turist bumu yaşayır

Paytaxt Bakı, ölkənin bölgələri və turizm məkanları xarici turistlərlə qaynaşır. Restoran və istirahət mərkəzlərində xarici dil adi hala çevrilib. Adi vətəndaşlar üçün əyləncəli olan bu hal, turizm şirkətlərinə, hotel və agentliklərə böyük gəlirlər gətirir.

Səh. 26

BİZNES TARİXİ

Sərvəti xarici banklarda yatan simic milyonçumuz...

Ağa Musa Nağıyevin pullarının bir hissəsi hazırda xarici banklarda saxlanılır. Amma ailəsi həmin pulları indiyədək ala bilmir...

Səh. 52

MÜSAHİBƏ

«Biz dünyanın ən çox ölkəsinə uçan şirkətik»

Türk dünyasının sevimli aviaşirkəti olan Türk Hava Yollarının fəaliyyəti və planları ilə bağlı suallara şirkətin Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbəri Seyfullah İlyas cavab verir.

MÜSAHİBƏ

«Bu qədər turisti
xəyalımıza belə
gətirə bilməzdik»
«İş Dünyamız»-ın
suallarını türk iş
adamı, Bakıda bir
neçə hotelin təməlini
qoyaraq idarəçiliyini
həyata keçirən
«İSR Plaza»
holdinqinin
vitse-prezidenti
Zafer Tangil
cavablandırır.

44

HOTELÇİLİK

Todori Kalamaris:
«Bakı kimi təhlükəsiz
şəhər yoxdur»
«Formula-1»-in
turizmə təsiri və
hotelçilik biznesi ilə
bağlı «İş Dünyamız»-ın
suallarına
Azərbaycandakı
ən təcrübəli
hotelçilərdən biri
olan, «Hilton Bakı»
hotelinin baş
meneceri cavab
verir.

46

TÜİB ÜZVLƏRİ

«Avtomobil kirayə
sektorunun inkişafını
gözləyirik»
Azərbaycanın turizm
sahəsindəki inkişaf
avtomobil kirayəsi
sektoruna da təsir
edib. Bunu
«İş Dünyamız»-a
«Avis Azərbaycan»
şirkətinin ölkə
meneceri Kərim
Dəmir bildirib.

50

İŞ DÜNYAMIZ

Rüblük biznes jurnal

Təsisçi:

Türkiyə və Azərbaycan
İş Adamları və
Sənayeçilər
İctimai Birliyi

Redaksiya heyəti

Ali İhsan Genç
Birol Malkoç
Necmeddin Taşbağ
Mete Aytacoglu
İlqar Heydərov

Redaktor:

Əli Əhmədov

Müxbirlər:

İlhamə Abdullayeva
Naibə Qurbanova,
Daşqın Geneyli
Sülhiyyə Qarabağlı
Rahim Tarıverdiyev

Korrektor:

Xanım Aydın

Jurnaldakı
materiallardan mənbə
göstərilməklə istifadə
edilə bilər.
Redaksiya ilə müəlliflə-
rin mövqeyi üst-üstə
düşməyə bilər.

Ünvan:

Cəfər Cəbbarlı
küçəsi 44,
Caspian Plaza/1205

Tel:

(+994 12)
497 1586 / 87

www.tuib.az

e-mail: info@tuig.org

A STAR ALLIANCE MEMBER

WIDEN YOUR
WORLD

TURKISH
AIRLINES

WHERE TASTE MEETS CLOUDS

We invite you over the clouds to savour a renowned selection of different tastes.

Voted as the Best Business Class On-Board Catering at the 2016 Skytrax Passengers Choice Awards.

Turkish Airlines delights your flight with an enchanting view, candle light and a flawless service.

TURKISHAIRLINES.COM

Türkiye Azərbaycan İş Adamları İctimai Birliyi (TÜİB) idarə heyətinin sədri Ali İhsan Gençin 29 aprel 2017-ci il tarixində birliyin ümumi yığıncağındakı çıxışı

«Dövlətimiz və Millətimiz varsa, biz varıq»

Əziz qonaqlar!

Müasir Azərbaycanın yenidən qurulmasında misilsiz zəhməti olan Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin açdığı yolda bir çox islahatı həyata keçirən Cənab Prezident İlham Əliyevin müdrik siyasəti ilə Azərbaycan iqtisadiyyatı bölgədəki və dünyadakı çətinliklərə baxmayaraq böyüyür, güclənir.

2016-cı ilin başlanğıcından etibarən gömrük sahəsində, 2017-ci ilin əvvəlindən başlayaraq vergi sahəsində çox ciddi islahatlar və dəyişikliklər oldu. Bunları rəğbətlə qarşılayırıq.

Görülən işlərin məqsədi iqtisadi fəaliyyətlərin qeydiyyatını təmin etməkdir.

Çox xoş məramlı bu yanaşmanın uğur qazanması yalnız, iqtisadiyyatın bütün sahələri və bütün iş yerləri əhatə dairəsinə alındığı halda mümkün ola bilər. «Dövlətimiz və Millətimiz varsa, biz varız» deyən sahibkarlar olaraq bu məsələdə dövlətimizə hər cür dəstəyi göstərmək borcumuzdur.

Bu istiqamətdə görülən işlərin uğur qazanması üçün; razılaşdırılmış vergi tətbiq olunmaq şərtlə:

- 1. Hər hansı bir səbəbə görə sənədi olan, ancaq inventarda olmayan, və ya inventarda olan, ancaq sənədi olmayan mallar və əsas vəsaitlər üzrə amnistiya tətbiqinin,**
- 2. Əsas vəsaitlər üzrə yenidən qiymətləndirmənin nizamlanması və**
- 3. Varlıqların amnistiyasının**

həyata keçirilməsi lazımdır.

Başda nağdsız hesablaşmalar olmaqla, qanunvericiliyə ediləcək dəyişikliklərlə bağlı prosesdə tərəfdaş kimi Türkiyə Azərbaycan İş Adamları İctimai Birliyi olaraq iştirak etməyə hazırıq.

Hörmətli yığıncaq iştirakçıları!

Hal-hazırda, pilot layihəsi davam edən icbari tibbi sığorta çox önemlidir. Bu sığorta üçün tətbiq ediləcək faiz dərəcəsi çox əhəmiyyət daşıdığından, sığorta pulunun faiz nisbəti uyğun səviyyədə olarsa, bu prosesə hər kəs qoşulacaqdır. Sığorta pulunun faizi yüksək olarsa, vergi-

dən yayınanların və «qara iqtisadiyyat»ın mövcudluğu qaçınılmaz olacaqdır. Bu sahədə həyata keçiriləcək aktuar hesablamalarla bağlı müvafiq icra orqanlarına lazımi dəstəyi göstərməyə hazırıq.

Əziz dostlar!

Azərbaycanda 2001-ci ildən etibarən canlanmağa başlayan tikinti sektoru artıq müəyyən yüksək səviyyəyə gəlmiş, podratçılarımız uzun illərdir ölkə xaricində iş görməyə başlamışdır. Podratçılarımız Qazaxıstan, Özbəkistan, Gürcüstan, Türkmənistan, Türkiyə, Rusiya və digər bir çox ölkələrdə çox əhəmiyyətli layihələrə imza atırlar.

Günümüzdə podratçılarımızın çox vacib bir problemi vardır. Podratçılarımız xarici ölkələrdəki işləri ilə bağlı tələb olunan bank zəmanəti məktubunu asanlıqla əldə edə bilmirlər. Bu səbəbdən qalib gəldikləri tenderləri itirirlər. Burada itirən yalnız podratçılarımız deyil, eyni zamanda o işlərdə çalışacaq vətəndaşlarımız, podratçılarımızın gəlirindən vergi tu-

tacaq dövlətimiz və podratçılarımızın işlərini görmələri üçün onlara mal və material satacaq istehsalatçımız və ticarətçilərimizdir. Bu məsələ, yeni təminat məktubu məsələsi mütləq və təcili şəkildə həll olunmalıdır.

Əziz dostlar!

Tikinti sektoru bu gün təəssüf ki geriləməkdədir.

Tikinti sektoru yeni iş yerlərinin açılması, istehsalat, xidmət, nəqliyyat başda olmaqla, bir çox sektorun canlanması üçün lokomotiv sektordur. Buna görə də bu sektorun tezliklə canlandırılması lazımdır.

Mənzil İnşaat Dövlət Agentliyinin layihə hazırlama, mənzil tikintisi üçün uyğun sahələrin hazırlanması və mənzil tikintisi layihələrinin idarə olunması ilə bağlı fəallığını artırması lazımdır. Ev sahibi olmayanların və ya ev şəraitini yaxşılaşdırmaq istəyənlərin uzunmüddətli kreditlə, kirayə haqqı ödəyircisinə ev sahibi ola bilməsi üçün mənzillərin inşasına əhəmiyyət verilməsi nəticəsində, xarici ölkələrdən maşın, avadanlıq, texnika gətirməyə ehtiyac olmadan;

1. İnsanlarımızın ehtiyacı olan müasir yaşayış evi tələbatı ödənməsinə olacaq.

2. Tikinti materialları istehsalatı artacaq, bu sahədə fəaliyyət göstərən zavodlar daha səmərəli və məhsuldar çalışacaqlar.

3. Yeni iş yerləri açılacaqdır.

Hörmətli yığıncaq iştirakçıları!

İdxalatı əvəz edəcək sənayeləşmə siyasəti çərçivəsində qurulan zavodların ixracat yönümlü olaraq yenilənməsi; qurulacaq yeni zavodların isə ixracat yönümlü olaraq planlanması lazımdır.

Bəzi ölkələr idxalatı əvəz edən sənayeləşmə siyasətini yürüdərək, bir sıra ölkələr isə ixrac yönümlü sənayeləşmə siyasətinə üstünlük vermişdir. Nəticə göz qabağındadır: ixrac yönümlü sənayeləşmə siyasətinə üstünlük verən ölkələr daha tez inkişaf edərkən, eyni zamanda, xammal zəngini olan və idxalatı əvəz edən sənayeləşmə siyasətini yürüdən ölkələr isə daha az inkişaf etmişdir. Yeni qurulacaq zavodların ölkədə mövcud olan və ya asanlıqla, məqbul maya dəyəri ilə əldə ediləcək xammallardan istifadə

«Dövlətimiz və Millətimiz varsa, biz varız» deyən sahibkarlar olaraq dövlətimizə hər cür dəstəyi göstərmək borcumuzdur»

edərək istehsalı həyata keçirən və xaricdə bazarı olan müəssisələr olmasına maksimum diqqət yetirmək lazımdır.

Torpaq və torpaqla bağlı sənaye sahələri (keramika, kafel /metlax), neft-qaz sənayesi, kənd təsərrüfatı və onunla bağlı sənaye sahələri bu mövzuda qabaqcıl sahələr ola bilər.

İxracatın sistemli şəkildə inkişaf etdirilməsi üçün iqtisadiyyat Nazirliyimiz başda olmaqla bütün aidiyyəti nazirliklər, AZPROMO və İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi çox əhəmiyyətli fəaliyyətlər həyata keçirirlər. Bunlardan əlavə, mal və xidmət ixracatının maliyyələşdirilməsi üçün Azərbaycan Eximbankının qurulması çox böyük əhəmiyyət daşıyır.

Turizm sahəsində görülən işləri rəğbətlə qarşılayırıq. Görülən işlərə əlavə olaraq, konfrans, qış və sağlamlıq turizmi sahəsində lazımi infrastrukturun işlək vəziyyətə gətirilməsi turizmin inkişafını sürətləndirəcəkdir. Xəstəxana var, həkim var, mehmanxana var; konfrans mərkəzləri var; niyə Azərbaycan Yaxın Şərq və MDB məkanının sağlamlıq, qış və konfrans turizmi mərkəzinə çevrilməsin?

Əziz dostlar!

İş həyatımızda heç arzulamadığımız hal məhkəməyə getməkdir.

Lakin bəzi hallarda bu addım qaçınılmaz olur.

Bu cür hallarda isə ciddi problemlərlə qarşılaşırıq.

Məhkəmə sisteminə ciddi islahatlar həyata keçirilməli, icra sistemi tamamilə yenilənməlidir.

Dəyərli dostlarım!

Son illərin ən böyük layihələrindən olan Ələt Limanı, Bakı-Tiflis-Qars Dəmiryolu, Şimal - Cənub dəmiryolu dəhlizi tamamlandıqda Azərbaycan çox əhəmiyyətli bir qovşaq olacaqdır.

Ələtdə, Sumqayıtda Azad Ticarət Zonaları yaradıla bilsə, daxildə işləmə metodu ilə Azərbaycan bölgənin istehsalat və logistika mərkəzinə çevriləcəkdir. Bu işlər sürətləndirilməlidir.

Son aylarda gömrükdə tətbiq olunmağa başlanan tariflər, Türkiyə ilə ticarət artımının qarşısını alan xarakter daşıyır. İki dövlətimiz arasında çox təcili olaraq «ən çox üstünlük verilən ölkə razılaşması» imzalanmalıdır.

Və nəhayət, əziz dostlar!

Türkiyə və Azərbaycan arasında mal-material və işçi qüvvəsinin sərbəst dövriyyəsinin təmin olunması əsas hədəfimiz olmalıdır. «Bir Millət, İki Dövlət» anlayışının içi ancaq bu şəkildə doldurula bilər.

1991-ci ildə, müstəqilliyə ilk addımı atdığı günlərdə Azərbaycana ilk gələn Türkiyəli iş adamları idi. O günlərdəki bütün risklərə və problemlərə baxmayaraq, Türkiyənin iş adamları, sənaye müəssisəsi sahibləri və sahibkarları bütün var-gücləri ilə Azərbaycan iqtisadiyyatının güclənməsi üçün çalışdılar, bu müddətdə ən böyük qazancımız bilik və təcrübəmizi bölüşərək birlikdə böyüdüyümüz Azərbaycanlı qardaşlarımız oldu.

İndi isə başqa bir vəzifəmiz var, çox yaxın bir gələcəkdə azad olunaçağına inandığımız Qarabağın qısa müddət ərzində iqtisadi cəhətdən aktiv hala gətirilməsi üçün lazımi hazırlıqları və Azərbaycanın xaricindəki ölkələrə ixracat üçün sərmayə qoyuluşlarımızı həyata keçirmək. Bunları həyata keçirəcək gücümüz var. Bunları həyata keçirə bilsək, millətimizə olan borcumuzu ödəyə biləcəyik.

Bu inamla ümumi yığıncağımıza və hər birinizə müvəffəqiyyətlər arzulayıram!

Azərbaycanda biznesin durumu, ona yaradılan imkanlar, mövcud çətinliklər və çıxış yolları, türk iş adamlarının fəaliyyətinin koordinasiya edilməsi və bu sahədə gözlənilən planlar aprelin 29-da Bakıda Azərbaycan fəaliyyət göstərən türk iş adamlarının yaratdığı yeni qurum olan «Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçiləri İctimai Birliyi»nin (TÜİB) ilk ümumi yığıncağında müzakirə edildi.

«Biznesə yönəlik islahatları və dəyişiklikləri dəstəkləyirik»

Toplantıda TÜİB üzvləri və təşkilatın rəhbərliyi ilə yanaşı Türkiyənin Azərbaycanı səfiri Erkan Özoral, Milli Məclisin və digər dövlət qurumlarının, nazirlik və komitələrin rəhbər nümayəndələri, eləcə də digər sahibkarlıq təşkilatlarının təmsilçiləri iştirak ediblər.

TÜİB TOPLANTISI

TÜİB-in toplantısı, Azərbaycan və Türkiyənin dövlət himnlərinin səslənməsi və Ümummilli Lider Heydər Əliyev, Türkiyə dövlətinin qurucusu Mustafa Kamal Atatürk və hər iki ölkə şəhidlərinin xatirəsinin yad edilməsi ilə başlayıb. Konfrans giriş sözü ilə açan Birliyin İdarə Heyətinin sədri Ali İhsan Genç, TÜİB-in qarşısında duran vəzifələr, Azərbaycan iqtisadiyyatı ilə bağlı baxışlar və planları əhatə edən çıxış edib. TÜİB rəhbəri bildirib ki, prezident İlham Əliyevin başçılığı ilə həyata keçirilən islahatlar

nəticəsində, Azərbaycan iqtisadiyyatı regiondakı və dünyadakı çətinliklərə baxmayaraq, inkişaf etməkdədir. İş adamı Azərbaycanda gömrük və vergi sistemində aparılan islahatlar, ölkənin nəqliyyat mərkəzinə çevrilməsi üçün görülən işlər, tikinti sektorunun dirçəldilməsi və icbari tibbi sığortanın tətbiqi üçün hökumət tərəfindən atılan addımlar, eləcə də Azərbaycandan ixracın genişləndirilməsi üçün həyata keçirilən işlər barədə məlumat verib.

«AZƏRBAYCANA ƏN BÖYÜK İNVESTİSIYALARI TÜRKİYƏ BİZNESİ YATIRIR»

Tədbirdə çıxış edən Türkiyənin Azərbaycanı səfiri Erkan Özoral iki ölkə arasında iqtisadi sahələrin vəziyyəti barədə məlumat verərək iqtisadi əlaqələrin əhəmiyyətini qeyd edib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanda qeyri-neft sektoru-

na ən böyük investisiyaları Türkiyə şirkətləri yatırır. O bildirib ki, Türkiyə şirkətləri Azərbaycanda 10 minlərlə iş yeri açaraq iqtisadiyyata önəmli dəstək verir. Artıq Azərbaycan şirkətləri də xarici ölkələrdə, o cümlədən Türkiyədə əhəmiyyətli investisiyalar yatıraraq iqtisadi inkişafa dəstək olurlar. Bundan sonra da bu iqtisadi əməkdaşlıq qarşılıqlı şəkildə daha da inkişaf edəcək.

QANUNVERİCİLİK SÜRƏTLƏ YENİLƏNİR

Qeyd edək ki, toplantı formal olaraq TÜİB-in ümumi fəaliyyətinə və onun planlamasına aid olsa da, tədbirdəki məhsuldar çıxışlar nəticəsində biznesin durumu mövzusunda geniş müzakirə meydanına çevrildi.

Belə ki, tədbirdə çıxış edən Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sahibkarlıq və sənaye komitəsinin sədri Ziyad Səmədzadə bildirib ki, hazırda ölkədə biznesə dəstək və yeni imkanların yaradılması, eləcə də iqtisadi proseslərin daha effektiv tənzimlənməsi üçün qanunvericilik bazası sürətlə yenilənir. Komitə sədri bildirib ki, qanunverici orqan bizneslə əlaqədar qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsində bizneslə əməkdaşlığın, o cümlədən iş adamlarının bu müzakirələrdə iştirakının tərəfdarıdır və müzakirə olunan məsələlərlə bağlı biznes sektorundan təkliflərə açıqdır. Tədbirdə çıxış edən ekologiya və təbii sərvətlər nazirinin müavini Novruz Quliyev sahibkarları ətraf mühitə həssas yanaşmağa və ekologiya qorunmasına çağırıb. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanda sahibkarlar ətraf mühitə vurulan zərərə görə ödənişlər etmək istəmirlər. Nazir müavini bildirib ki, sovet dövründə ətraf mühitə ciddi diqqət yetirilmirdi. Müstəqillik illərində isə bu sahəyə diqqət artsa da, müəyyən problemlər qalıb. Nazir müavini bildirib ki, ətraf mühiti çirkləndirən tərəf onun bərpası üçün ödəniş etməlidir. Amma hazırda qanunvericilikdə belə ödənişlərin məbləği çox aşağıdır: «Biz çalışırıq ki, belə cərimələrin məbləğini Avropa səviyyəsinə qaldırıq, amma ətraf mühiti çirkləndirənlər buna mane olurlar». N.Quliyevin

«Artıq yükləri gömrük məntəqəsinə gəlmədən də, evdən və ya xaricdən də bəyan etmək olar, amma məlumatlar düzgün olmalıdır»

sözlərinə görə, nazirlik bu məsələnin həlli üçün deputatlarla müvafiq işlər aparmaq niyyətindədir.

SAHİBKARLARI YENİLİKLƏR GÖZLƏYİR

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini İdris İsayev bildirib ki, Azərbaycanda sosial sığorta ödənişlərinin optimallaşdırılması üzrə qanun layihəsi hazırlanır. Nazir müavininin sözlərinə görə, həmçinin əmək münasibətlərinin modernləşdirilməsi ilə bağlı da təkliflər hazırlanmaqdadır və hər iki layihə yaxın vaxtlarda parlamentə göndəriləcək. Qeyd edək ki, hazırda 25% təşkil edən sosial sığorta ödənişlərinin 22%-ni işəgötürən, 3%-ni isə işçi ödəyir. «Hesab edirəm ki, bu

dəyişikliklər işəgötürənlər üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bundan əlavə, Azərbaycanda işsizlikdən sığorta da tətbiq edilməyə başlayacaq. Artıq müvafiq qanun layihəsi parlamentə göndərilib», - deyər nazir müavini bildirib.

Dövlət Gömrük Komitəsinin baş idarə reisi Mirqasım Vahabov isə gömrük sahəsində aparılan islahatlar və sahibkarları gözləyən yenilikləri açıqlayıb. Onun sözlərinə görə, islahatlar nəticəsində sahibkarlarla gömrükçülər arasında təmas minimuma endirilib, «yaşıl dəhliz» tətbiq olunub, gömrük rəsmiləşdirilməsi elektron sistemə keçib: «Artıq yükləri gömrük məntəqəsinə gəlmədən də, evdən və ya xaricdən də bəyan etmək olar, amma məlumatlar düzgün olmalıdır».

Onun fikrincə, bəzi iş adamları gömrük ödənişlərindən yayınmaq üçün malların qiymətini düz göstərmirlər: «Amma unutmaq olmaz ki, dünya qiymətləri var və bu bizim üçün əsasdır. Əgər malların qiyməti dəyişdirilsə, bu dəqiqləşdirilir». Komitə nümayəndəsi bildirib ki, gömrük sahəsində turizmin inkişafı üçün də dəyişikliklər edilib: «Əvvəllər ölkə ərazisinə maşınla gələn xaricilərdən depozit tələb olunurdu. 90 gündən sonra onlar ölkədən gedəndə depozit onlara qaytarılırdı. İndi bu qayda da ləğv edilib». İxracçılar üçün tətbiq edilən həvəsləndirmə sistemində toxunan M.Vahabov bildirib ki, hələlik 29 adda mal ölkədən ixrac edildikdə onlara büdcədən ixracın 3%-i qədər stimullaşdırıcı ödəniş verilir.

İŞ ADAMLARI: DƏYİŞİKLİKLƏRİN DAVAM ETMƏSİ MƏQSƏDƏUYĞUNDUR

Tədbirdə çıxış edən Azərbaycan Sahibkarlar Konfederasiyasının (ASK) vitse-prezidenti Vüqar Zeynalov, Azərbaycan Türk İş adamları Birliyinin (ATİB) sədri Cemal Yanğın, «Caspian European Club» sədrinin birinci müavini və baş icraçı direktoru Telman Əliyev çıxış edərək biznes sektorundakı vəziyyəti, aparılan islahatlar və onların nəticələri, iş adamlarının qarşısındakı vəzifələr və çağırışlar, eləcə də biznes strukturlarında aparılan islahatlardan gözləntiləri barədə məlumat veriblər. Biznes nümayəndələri iş adamlarının qarşılaşdıqları bəzi hallarla bağlı elə tədbirdə müvafiq qurumların nümayəndələrini məlumatlandırılar. Belə ki, ASK-nın vitse-prezidenti Vüqar Zeynalov diqqəti bəzi sektorlarda, o cümlədən gömrük sahəsindəki problemlərə cəlb edərək onların da həllini vacib sayıb. Azərbaycan Türk İş adamları Birliyinin (ATİB) sədri Cemal Yanğın aparılan islahatlar və gömrükdəki dəyişiklikləri müsbət qiymətləndirib. Onun sözlərinə görə, Türkiyə mallarının Azərbaycana idxalı zamanı 15% rüsum ödənilir. Halbuki MDB ölkələrindən gətirilən mallar bu rüsumla cəlb edilmir. Bu vəziyyət isə Türkiyə mallarının rəqabət qabiliyyətini azaldır. Camal bəy Azərbaycanda istehsal olunan malların xarici analoqlarına rüsumların tətbiqini də o qədər düz saymayıb. Onun sözlərinə görə, bu, yerli istehsalı qorusa da, yerli məhsulların keyfiyyətini və xidmətin səviyyəsini aşağı salır. Onun sözlərinə görə, vaxtilə Türkiyə də bu problemi yaşayıb: «Yerli sahibkar sadəcə iş yeri açdığına görə, gömrük rüsumları onları qorumamalıdır. Hökumət onlara daha müasir formada dəstək verə bilər. Bu onların sığorta haqqı və s. ilə subsidiyalaşdırılması ola bilər».

BİZNES ÖZ PLANLARINI AÇIQLAYIR

Tədbirdə çıxış edən türk biznesinin nümayəndələri - «Azersun Holding»-in baş icraçı direktoru Savaş Uzan və «Ziraat Bank-Azərbaycan»-in rəhbəri Avni Demirçi rəhbərlik etdikləri strukturların fəaliyyəti, planları və ölkə biznesi ilə bağlı fikirlərini açıqlayıblar. Belə ki, hazırda Pirallahı rayonunda İran şirkəti ilə dərman zavodu inşa edən «Azersun Holding»-in icraçı direktoru Savaş Uzan bildirib ki, şirkət ölkənin dərman bazarının 20-30%-ni tutmaq niyyətindədir. Zavodun tikintisi isə 2018-ci ildə başa çatmalıdır.

«AZƏRBAYCANDA EXİMBANK YARADILMALIDIR»

Tədbirdə çıxışı zamanı TUIB rəhbəri Ali İhsan Genç bildirib ki, Azərbaycanda EXİMBANK-in qurulmasının vaxtı çatıb. Onun sözlərinə görə, belə bir bank qeyri-neft sektorunu inkişaf etdirməyə və ölkə iqtisadiyyatına investisiyaların həcmi artırmağa imkan verəcək. A.İ. Genç bildirib ki, türk şirkətləri məhsullarını Azərbaycanda istehsal etməklə üçüncü ölkələrə ixrac etməlidir. Onun sözlərinə görə, Türkiyə şirkətlərinin Azərbaycanda məhsul istehsal etməsi olduqca sərfəlidir: «Azərbaycanda istehsal olunan məhsul MDB ölkələrinə gömrük vergisi ixrac edilə bilər. Azərbaycanda istehsal olunan məhsulları bir çox ölkəyə daha rahat göndərmək mümkündür». Tədbirdə bildirilib ki, TUIB üzvləri

“TUIB-in öhdəsinə düşən missiyanın reallaşması üçün iki ölkə biznesi arasında körpüyə çevrilməyə və ümumi işə dəstək olmağa hazırıq”

qanunvericiliyə edilən dəyişiklikləri müzakirə etmək üçün parlament nümayəndələri ilə görüşməyi planlaşdırırlar. Belə ki, ümumilikdə qanunvericiliyə edilən dəyişikliklər müsbət effekt versə də, başqa dəyişikliklər, o cümlədən nağıdsız hesablasmalarla bağlı olanlar biznes üçün müəyyən çətinliklər yaradır.

TUIB-in FƏALİYYƏTİ VƏ PLANLARI

Bundan sonra konfransda TUIB sədrinin müavini Birol Oğuz təşkilatın fəaliyyəti ilə bağlı təqdimatla çıxış edib. Torplantıda təşkilatın nizamnaməsinə dəyişikliklər də təsdiqlənib.

Konfransda yekun nitqi ilə çıxış edən TUIB rəhbəri Ali İhsan Genç təşkilatın qarşıya qoyulan hədəflərə çatmaq üçün var gücü ilə çalışacağı, dövlət qurumları, digər

sahibkarlıq təşkilatları və xarici qurumlarla əməkdaşlıq edəcəyini bildirib. Onun sözlərinə görə, TUIB-in öhdəsinə düşən missiyanın reallaşması üçün iki ölkə biznesi arasında körpüyə çevrilməyə və ümumi işə dəstək olmağa hazırdır.

TÜİB İdarə Heyəti ƏMDK sədri Kəram Həsənovla görüşüb

TÜİB İdarə Heyəti Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin sədri Kəram Həsənovla görüşüb. May ayının 5-də baş tutan görüşdə Komitə sədri Kəram Həsənovla yanaşı, komitənin Beynəlxalq Əməkdaşlıq şöbəsinin rəhbəri Elşad Xanəlibəyli, Strateji Özəlləşdirmənin təşkili və investisiyaların cəlb edilməsi şöbəsinin rəhbəri Yalçın Camalov və sədrin köməkçisi iştirak ediblər. TÜİB İdarə heyəti isə Sədr Ali İhsan Genç, Üzvlər Birol Oğuz, Birol Malkoç və Osman Gezeker tərəfindən təmsil olunub. Komitə rəhbərinə TÜİB-in yaranması, onun əsas hədəfləri, missiyası barədə məlumat verilib. Həmçinin TÜİB-in Əmlak Məsələləri Dövlət komitəsi ilə birgə həyata keçirə biləcəyi layihələr, qarşılıqlı əməkdaşlıq məsələ-

ləri müzakirə olunub. Komitə rəhbəri Kəram Həsənov isə öz növbəsində TÜİB-in yaradılması təşəbbüsünü dəstəklədiklərini bildirib, onun gələcək fəaliyyətlərində hər zaman dəstək olacaqlarını qeyd edib. Görüş zamanı komitə tərəfindən həyata keçirilən özəlləşdirmə prosesi və bu prosese türk iş adamlarının cəlb edilməsi də müzakirə olunub. Bildirilib ki, türk iş adamları hər zaman şəffaf özəlləşdirmə prosesində iştirak etməklə, hazır infrastruktur, avadanlıqları və tikililəri olan dövlət müəssisə və obyektlərinin yeni sahibinə çevrilə bilərlər. Görüşün sonunda xatirə fotoları çəkilib, komitə rəhbərinə TÜİB-in yenicə nəşrdən çıxan «İş Dünyamız» dərgisi və xatirə plaketi təqdim edilib.

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzində görüş

Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyi (TÜİB) nümayəndələri İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin icraçı direktoru Vüsal Qasımlı ilə görüşüblər. Görüşdə TÜİB-ə üzv şirkətlər - Azersun Holding, Yapı Kredi bank, Coca-Cola, Axa Mbask, BASF Caspian, Kartaş MMC və s. səla-

hiyyətli nümayəndələri iştirak ediblər. İş adamları ölkədə aparılan iqtisadi islahatlar, onun müsbət təhvilələrindən danışiblər. Həmçinin, aparılan islahatlar nəticəsində iş adamlarının, biznes strukturlarının rastlaşdığı bir sıra problemlər geniş müzakirə olunub, onların həlli yollarına dair təkliflər irəli sürülüb.

Prezident İlham Əliyev sahibkarları təltif edib

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda sahibkarlıq fəaliyyəti və sahibkarlarla iş sahəsində fərqlənən şəxslərin təltif edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. Bu sərəncamla TÜİB İdarə heyətinin üzvü, «Azersun Holding»-in baş direktoru Savaş Uzan «Tərəqqi» medalına layiq görülüb. TÜİB adından Savaş bəyi təbrik edir və gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzu edirik...

Şimali Kipr Türk Respublikası ilə əlaqələr

Şimali Kipr Türk Respublikasının Bakı təmsilçisi Ufuk Turganer TÜİB ofisini ziyarət edib. Görüşdə TÜİB-i İdarə Heyətinin Sədri Ali İhsan Genç, İdarə Heyətinin Üzvü Hüseyin Büyükfırat, qurumun İctimaiyyətlə Əlaqələr üzrə Meneceri İlqar Heydərov və TÜİB üzvü Dr. Ramiz Əskəroğlu təmsil ediblər. Eləcə də TÜİB idarə heyətinin üzvləri Şimali Kipr Türk Respublikasının Bakı təmsilçisi Ufuk Turganeri ziyarət edib. İdarə heyətini birliyin sədri Ali İhsan Genç, üzvlər Birol Oğuz, Birol Malkoç və Hüseyin Büyükfırat təmsil ediblər.

Türkiyə səfiri TÜİB üzvləri ilə görüşüb

Aprelin 8-də Türkiyənin Azərbaycandakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Erkan Özoral «Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyi»-ni (TÜİB) ziyarət edib. Görüşdə TÜİB rəhbərliyi və üzvləri, həmçinin Türkiyənin Azərbaycandakı səfirliyinin ticarət müşaviri Ahmet Ataker də iştirak edib. TÜİB-in İdarə Heyəti sədrinin müavini Birol Oğuz təşkilatın yaradılması, strukturu, fəaliyyət sahələri, üzvləri barədə məlumat verib, qarşıya qoyulan məqsədlər və bu məqsədlərə çatmaq üçün görülən işləri iştirakçıların diqqətinə çatdırıb. Bildirilib ki, yaranmasından keçən qısa müddət ərzində TÜİB tərəfindən təşkilatlanma ilə bağlı

ciddi işlər görülüb. Artıq təşkilatın mətbu orqanları yaradılır. Tədbirdə qeyd olunub ki, TÜİB-in fəaliyyətə başladığı qısa müddət ərzində Türkiyənin Azərbaycandakı səfirliyi təşkilatın işinə hərtərəfli dəstək göstərib. TÜİB təmsilçiləri bu dəstəyə görə səfir Erkan Özoralı təşəkkürlərini bildiriblər. E.Özoral təşkilatın qısa müddət ərzində fəaliyyətini və gördüyü işləri yüksək qiymətləndirərək onlara təşəkkür edib. Səfir bu cür fəaliyyətin davam etdirilməsini, türk biznesinin daha da aktivləşməsi və Azərbaycandakı iqtisadi inkişafa töhfə vermesinin vacibliyini vurğulayıb, TÜİB-in fəaliyyətinə səfirliyin dəstəyinin davam edəcəyini qeyd edib.

Dövlət Miqrasiya Xidmətində ATİB və TÜİB rəsmiləri ilə görüş olub

Dövlət Miqrasiya Xidmətinin reisi Firudin Nəbiyev Azərbaycan Türkiyə İş Adamları Birliyinin (ATİB) və Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyinin (TÜİB) rəsmiləri ilə görüşüb. Görüşdə bildirilib ki, ölkədə aparılan iqtisadi islahatlar ölkəyə xarici investisiyaların yatırılmasını sürətləndirib və əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün ölkəmizə gələn əcnəbilərin də sayının artmasına səbəb olub. Bu da, öz növbəsində miqrasiya proseslərinə nəzarətin gücləndirilməsini zərurətə çevirir. Bu kimi məsələlərlə bağlı hələ bu ilin əvvəlində Türkiyəyə səfəri çərçivəsində keçirilən görüşlərdə aparılmış çoxşaxəli müzakirələri qeyd edən F.Nəbiyev Azərbaycanda fəaliyyət

göstərən hər bir şirkət rəhbərinin də ölkəmizin qanunlarına riayət etmələrinin vacibliyini diqqətə çatdırıb. Hazırda miqrasiya sahəsində qanunvericiliyin beynəlxalq normalara və müasir dövrün tələblərinə uyğun təkmilləşdirildiyini deyən Xidmət reisi miqrantların hüquqlarının qorunması üçün onların ölkədə olma və yaşamalarını leqallaşdırmalarının, respublikaya gələrək

TÜİB ilə «AmCham» arasında müzakirələr

«AmCham» və in İcraçı Direktoru Natəvan Məmmədova TÜİB-in ofisini ziyarət edib. TÜİB İdarə Heyəti ilə görüş zamanı N.Məmmədovaya birliyin yaranma prosesi, onun əsas fəaliyyət istiqamətləri ilə bağlı ətraflı məlumat verilib. Natəvan Məmmədova öncəliklə TÜİB -in ya-

radılması təşəbbüsünü alqışladığını bildirib, AmChamın hər zaman TÜİB-lə qarşılıqlı əməkdaşlıq etməyə hazır olduğunu vurğulayıb. Görüş zamanı iş adamlarının qarşılaşdığı bir sıra problemlər müzakirə olunub, onların həlli ilə bağlı fikirlər səsləndirilib. Həmçinin xarici investorların ölkəyə cəlb olunmasının önəmindən bəhs edilib. Sonda xatirə şəkilləri çəkdirilib.

bəyan edilmiş məqsədlərinə əməl etmələrinin vacibliyini vurğulayıb. ATİB sədri Cemal Yangın və TÜİB sədri Ali İhsan Genç Azərbaycanda iş adamlarına yaradılan şəraitdən razılıqlarını bildiriblər. Digər ölkələrdə də Azərbaycanda tətbiq edilən müsbət təcrübə haqqında məlumatlar çatdırılmasının vacibliyini

söyləyiblər. Azərbaycanın iqtisadi, sosial, mədəni inkişafına dəstək olmaqla yanaşı iki qardaş ölkə arasında iqtisadi körpü vəzifəsini də məsuliyyətli bir şəkildə davam etdirdiklərini deyiblər. Türkiyənin Azərbaycandakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Erkan Özoralın da iştirak etdiyi görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

TÜİB üzvləri ziyarət edilib

TÜİB İdarə Heyətinin Üzvləri birliyə üzv olan «**Azərbaycan Coca-Cola Bottlers MMC**» şirkətini ziyarət ediblər. Görüşdə TÜİB-i İdarə Heyətinin Sədri Ali İhsan Genç, idarə heyətinin üzvü Hüseyn Büyükfırat və birliyin üzvü Ahmet Batur, Coca-Colanı isə şirkətin direktoru Erdinç Güzel və Maliyyə Direktoru Burak Ateş təmsil ediblər.

TÜİB İdarə Heyətinin Üzvləri «**Ericsson AB**» şirkətini ziyarət ediblər. TÜİB sədri Ali İhsan Genç, idarə heyətinin üzvü Hüseyn Büyükfırat «Ericsson AB»nin Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbəri Arda Çetinerlə görüşüblər. Sədr Ali İhsan Genç, Arda Çetineri Azərbaycanda yeni vəzifəyə başlaması münasibəti ilə təbrik edib, ona gələcək fəaliyyətində uğurlar arzu edib.

TÜİB İdarə Heyətinin Üzvləri «**KoçSistem Azərbaycan MMC**»ni ziyarət ediblər. İdarə Heyətinin üzvləri Birol Oğuz, Hüseyn Büyükfırat və Necmeddin Taşbağ «KoçSistem Azərbaycan MMC»nin rəhbərləri Serdar Çelik və Fırat Sağlıqla görüşüblər.

TÜİB İdarə Heyətinin Üzvləri «**Axa Mbask**» sığorta şirkətini ziyarət ediblər. TÜİB Sədri Ali İhsan Genç, idarə heyətinin üzvü Hüseyn Büyükfırat və Birol Malkoç «Axa Mbask» şirkətinin rəhbəri Selçuk Adıgüzel ilə görüşüblər.

TÜİB rəhbərliyi «**Türk Standartları Enstitüsü**»nün (TSE) Bakı təmsilçisi Selim Çelebi ilə görüşüb. Görüşdə TÜİB-i İdarə Heyətinin Sədri Ali İhsan Genç, İdarə Heyətinin üzvü Hüseyn Büyükfırat təmsil ediblər. Sədr Ali İhsan Genç TSE rəhbəri Selim Çelebiyə TÜİB-ə üzv olmaları ilə bağlı öz təşəkkürünü bildirib, ona üzvlük plaketini təqdim edib.

TÜİB İdarə Heyətinin İdarə Heyətinin Sədri Ali İhsan Genç, İdarə Heyətinin

üzvü Necmeddin Taşbağ birliyə üzv olan «**Set Auto MMC**»nin (AVIS Rent a Car) direktoru Kerem Demiri ziyarət ediblər.

TÜİB İdarə Heyətinin Üzvləri birliyə şəxsi üzv qəbul edilən **Tamer Pektaş** ziyarət ediblər. Görüşdə İdarə Heyətinin üzvləri Birol Oğuz və Hüseyn Büyükfırat iştirak edib.

TÜİB İdarə Heyətinin Birol Oğuz, Hüseyn Büyükfırat və Necmeddin Taşbağ ilk olaraq «**Tekfen İnşaat**»in Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbəri Bülent Karaca ilə görüşüb. Görüşün sonunda Bülent Karacaya TÜİB-ə üzvlük haqqında plaket təqdim olunub, xatirə fotoları çəkdirilib.

TÜİB İdarə Heyətinin Üzvləri «**Türk Hava Yolları**»nin Azərbaycan nümayəndəliyini ziyarət ediblər. İdarə Heyətinin üzvləri Birol Oğuz, Hüseyn Büyükfırat və Necmeddin Taşbağ THY-nin Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbəri Seyfullah İlyas bəy və şirkətin əməkdaşları ilə görüşüblər.

TÜİB İdarə Heyətinin Üzvləri «**Zetaş AGT**» şirkətinin rəhbərliyi ilə görüş keçirib. İdarə Heyətinin üzvləri Birol Oğuz və Hüseyn Büyükfırat birliyin üzvü olan «Zetaş-AGT» şirkətinin rəhbəri Selim Akbay və Tayfun Başarır ilə görüşüblər. Görüşün sonunda «Zetaş-AGT»yə birliyin üzvü olması haqqında plaket təqdim edilib.

TÜİB İdarə Heyətinin Sədri Ali İhsan Genç, idarə Heyətinin üzvü Necmeddin Taşbağ «**Ziraat Bank**»in sədri Avni Demircini ziyarət ediblər. Sədr Ali İhsan Genç «Ziraat Bank»in yeni ofisə köçməsi münasibəti ilə Avni bəyi təbrik edib, onlara yeni-yeni uğurlar arzu edib. Qonaqlara təşəkkür edən Avni bəy onları yeni ofislə tanış edib. Görüşün sonunda Avni Demirciyə TÜİB-ə üzvlük plaketini təqdim olunub, xatirə fotoları çəkdirilib.

Sizin rahatlığınız üçün çalışırıq

AXA MBASK

sığortaçılığa / yeni baxış

MÜSAHİBƏ Əbülfəs Qarayev

«Turizmin inkişafı üçün yeniliklər davam edəcək»

Azərbaycanın turizm sektorunda baş verən yeniliklər, bu sahədə görülən işlər və qarşıdakı planlarla bağlı «İş Dünyamız»ın suallarına **Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm naziri Əbülfəs Qarayev** cavab verir.

- Cənab nazir, son iki ildir ki, Azərbaycanın turizm sektorunda böyük canlanma başlanıb - ölkəyə gələn xaricilərin sayı artır. Sizcə, bu nə ilə bağlıdır - təkcə aparılan təbliğat və böyük tədbirlər, yoxsa başqa səbəblər də var?

- Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan bu günə qədər turizm sənayemiz böyük inkişaf yolu keçib. Xüsusilə, son illər dövlətin bu sahəyə göstərdiyi diqqət turizm sektorunun şaxələnməsinə imkan yaradıb. Hazırda Azərbaycan dünyaya turizm bazarında özünəməxsus yer tutur, ölkəmizə gələn turistlərin sayı da ildən-ilə artır. 2015-ci ilə müqayisədə 2016-cı ildə ölkəmizə gələn xarici turistlərin sayı 11,7 faiz artıb. Artım bu gün də davam edir, əgər 2016-cı ilin ilk 5 ayı ərzində ölkəmizə 768 min turist gəlibsə, bu ilin eyni dövründə 956 min turist gəlib, yeni 24,5% artıb.

Xarici turisti Azərbaycanın marağının əsasında ölkəmizin zəngin mədəniyyəti, tarixi abidələri, mətbəxi, xalqımızın yüksək qonaqpərvərliyi, ümumilikdə, böyük turizm potensialı dayanır. Əsas vəzifə bu potensialdan səmərəli istifadə etmək, düzgün təbliğat sistemi qurmaq, eyni zamanda turistlərin rahat və təhlükəsiz şəraitdə səfərlərini başa vurub geri qayıtmalarını təmin etməkdir. Bu gün ölkəmizin tanındılması və turizmin təşviq edilməsi üçün bir çox yerli və beynəlxalq tədbirlər keçirilir. Bu addımlar ölkə iqtisadiyyatına gəlirlər gətirməklə yanaşı, ölkəmizin təbliğatına da xidmət edir. İki il əvvəl Bakıda keçirilən ilk Avropa Oyunları, bu il gerçəkləşən IV İslam Həmrəyliyi Oyunları, artıq ikincisi arxada qalan Formula 1 Azərbaycan Qran Prisi, həmçinin ənənəvi musiqi festivalları turistlərin böyük marağına səbəb olur.

Eyni zamanda viza sisteminin sadələşdirilməsi də xarici turist axınının təmin edilməsində mühüm rol oynayır. Bir sıra ölkələrin, o cümlədən Qətər, Oman, Səudiyyə Ərəbistanı, Bəhreyn, Küveyt, Yaponiya, Çin, Cənubi Koreya, Malayziya və Sinqapur vətəndaşları üçün 2016-cı ildən etibarən beynəlxalq hava limanlarında sadələşdirilmiş viza rəsmiləşdirilməsinə başlanılması Azərbaycanla səyahət edən xarici turistlərin sayını əhəmiyyətli dərəcədə artırır.

«ASAN Viza» sisteminin tətbiqi də ölkəmizə xarici turistlərin cəlb olunmasında mühüm rol oynayır. İndi əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər elektron vizanı «ASAN Viza» (www.evisa.gov.az) sistemi vasitəsilə 3 addımla (müraciət et, ödəniş et, e-vizanı yüklə) və 3 iş günü ərzində əldə edə bilirlər. Bu, ölkədə qalma müddəti 30 günə

nədək müəyyən edilən birgirişli elektron vizadır. Xarici turistlərin Azərbaycana cəlb olunması üçün zəruri addımlar davam etməkdədir.

- Viza alınması proseduru bundan sonra da təkmilləşdiriləcəkmi?

Azərbaycanda viza rəsmiləşdirilməsinin sadələşdirilməsi prosesi hələ 2015-ci ildən başlanıb. Həmin vaxtdan etibarən Körfəz ölkələri və Cənub-Şərqi Asiya ölkələri üçün elektron viza rəsmiləşdirilməsi sisteminin tətbiqinə başlanmışdır. Dediyim kimi, əvvəlcə hava limanında vizaların verilməsi tətbiq edildi. Daha sonra turistlərə vizanı cəmi 3 gün ərzində almağa imkan verən «ASAN Viza» sistemi işə düşdü. Bununla yanaşı, prezident İlham Əliyevin iyunun 21-də imzaladığı fərmanın nəticəsi olaraq bu proses daha da sürətlənəcək. «ASAN Viza» sistemi haqqında Əsasnaməyə dəyişikliyə nəzərdə tutulan fərmana əsasən Azərbaycana gəlmək istəyən əcnəbi şəxslərin elektron viza alması ilə bağlı müraciətinə «ASAN Viza» sistemi vasitəsilə 3 saat ərzində baxılacaq. Eyni zamanda bu sistem yalnız hava limanında deyil, digər gömrükkeçid məntəqələrində də tətbiq ediləcək. Ən çox İran və Avropa ölkələrinin vətəndaşları bu üsulla vizanın alınmasına üstünlük verirlər. Əvvəllər «ASAN Viza»dan 80 ölkə istifadə edə bilirdisə, hal-hazırda bu ölkələrin sayı 93-ə çatdırılıb, həmçinin, bu siyahıya daxil olan ölkələrin sayının gələcəkdə artırılması nəzərdə tutulur.

- Turist cəlb etmək baxımından bizim əsas hədəfimiz hansı ölkələrdir? Və Azərbaycan onları hansı cəhəti ilə cəlb etmək niyyətindədir?

- Əslində bizim məqsədimiz də mövcud potensialdan maksimum istifadə etməklə ölkəyə daha çox turist cəlb olunmasıdır. Prezident İlham Əliyevin təsdiqlədiyi «Azərbaycan Respublikasında ixtisaslaşmış turizm sənayesinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi»ndə vurğulandığı kimi ölkəmizin turizm bazarı beş əsas mənbədən formalaşır. Azərbaycan (yerli turistlərin tələbatı), Türkiyə, Gürcüstan, İran və Rusiya da daxil olmaqla qonşu

«...Azərbaycana gələn turistlərin sayında ildən-ilə artım müşahidə olunur...»

ölkələr, Səudiyyə Ərəbistanı, Bəhreyn, Küveyt, İran, Oman, Qətər və Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri də daxil olmaqla Fars körfəzi regionu ölkələri, Qazaxıstan, Ukrayna və Özbəkistan da daxil olmaqla Müstəqil Dövlətlər Birliyinə üzv ölkələr (MDB), Kanada, Çin, Avropa İttifaqı, Hindistan, Yaponiya, Cənubi Koreya və Amerika Birləşmiş Ştatlari da daxil olmaqla isə kütləvi turizm ölkələri.

Azərbaycanın turizm sektoruna xaricdən tələbat daha çox Gürcüstan, İran, Türkiyə və Rusiya kimi qonşu ölkələrdəndir. Bu ölkələrin də hər birindən Azərbaycana gələn turistlərin sayında ildən-ilə artım müşahidə olunur. Coğrafi yaxınlıq, ümumi mədəni dəyərlər və Azərbaycan əsilli əhalinin olması bu ölkələrdən turist axınına səbəb olan amillərdəndir.

Azərbaycandakı multikultural şərait, tolerant cəmiyyət, sabitlik, təhlükəsizliyin ən üst səviyyədə olması da ölkəyə turist axınında vacib rol oynayır. Əgər Yaxın Şərqdən olan turistlər şəhər gəzintisi, alış-

veriş və ovçuluq turlarına daha çox maraq göstərsə, avropalı turistlər daha çox mədəni turizmə meyillidirlər. Bu turistlərin Azərbaycana cəlb olunması üçün ölkəmiz böyük potensiala malikdir. Bununla belə, daha uzaq ölkələrdən Azərbaycana turistlərin cəlb olunmasında mədəni, tarixi və təbii zənginliklərlə, yanaşı, unikal sağlamlıq turizmi potensialı da öz sözünü deyir. Bu istiqamətdə müvafiq marketinq siyasəti, turistlərin sayı və onların orta qalma müddətinin artırılması istiqamətində işlər həyata keçirilir.

- Azərbaycanda turizm obyektləri kifayət qədərdir? Ümumiyyətlə, bizim ölkənin turizm tələbatını təmin etmək üçün nə qədər turizm obyekti tələb olunur?

- Bu sual əgər bir neçə il öncə verilsəydi demək olardı ki, obyektlərin sayı ölkəyə gələn turistlərin sayı ilə müqayisədə kifayət qədərdir. Lakin hazırda ölkəyə gələn turistlərin sayı kəskin artıb. Nəticədə, qış mövsümündə yerləşdirmə obyektlərində boş yerlər olsa da, yay mövsümündə obyektlərinin sayı kifayət qədər deyil. Ərəb ölkələrindən, eləcə də, qonşu ölkələrin vətəndaşları Azərbaycana məhz yay mövsümündə səfər etməyə üstünlük verirlər. Bu sıxlıq xüsusilə paytaxt Bakı və Qəbələ rayonunda müşahidə edilir. Hal-hazırda ölkəmiz üçün daha çox inkişaf etmiş yay turizm mövsümündə yerləşmə obyektlərinin sayında çatışmazlıq müşahidə olunur. Əvvəllər bizə 5

ulduzlu hotellərin sayı kifayət edirdi və yalnız 2, 3 ulduzlu hotellərə ehtiyac duyulurdu. İndi isə aparılan işlər və turist axınının güclənməsi nəticəsində həm 5, həm də 2 və 3 ulduzlu hotellərə ehtiyac artmışdır.

- Azərbaycan bu məsələni necə həll etmək, yeni yeni turizm obyektlərinin, o cümlədən hotel və hostellərin yaradılmasını necə stimullaşdırmaq niyyətindədir?

- Son illər xidmət səviyyəsinin yüksəldilməsi, brend hotellərin istifadəyə verilməsi turizm sənayemizə beynəlxalq təcrübə, müasir menecment sistemi qazandırıb. Bunda məqsəd lüks, yeni bahalı turizmi inkişaf etdirməklə, az sayda turist hesabına ölkəyə daha çox gəlir gətirməkdir. Eyni zamanda ölkəyə kütləvi turist cəlb olunması üçün Azərbaycanda müxtəlif turizm növlərinin böyük potensialı mövcuddur. Bu potensialdan səmərəli istifadə olunması, sektorda biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, 2 və 3 ulduzlu hotellərin inşasının təşviq edilməsi bu gün prioritet məsələdir. Yeni yaradılacaq turizm və rekreasiya zonalarında da bu tip hotellərin inşası nəzərdə tutulur.

- Azərbaycanda daxili turizmin inkişafı üçün maneələrdən biri qiymətlərin yüksək, xidmət səviyyəsinin isə aşağı olması və turizm obyektlərinin mövsümi işləməsi idi. Bu problem necə həll olunur?

- Əlbəttə, iş olan yerdə problemlərin də olması, narazı insanların da olması təbii. Amma düşünürəm ki, belə hallar kütləvi xarakter daşıyır, Azərbaycan turizm sənayesində xidmətin səviyyəsi ildən-ilə yüksəlir. Onu da qeyd edirəm ki, devalvasiyadan sonra gələn turistlər qiymətin onlar üçün sərfəli olduğunu qeyd edirlər.

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi olaraq çalışırıq ki, bu sahədə fəaliyyət göstərənlər daha çox turizm təhsili olan və ya bu sahədə müvafiq kurslarda iştirak etmiş insanlar olsun. Qeyd etdiyim kimi, turizm obyektlərində fəaliyyət göstərən insanların müvafiq təhsilə yiyələnməsi, həmçinin onlar üçün kursların təşkil olunması istiqamətində addımlar atırıq.

“...Turizm obyektlərində fəaliyyət göstərən insanların müvafiq təhsilə yiyələnməsi, həmçinin onlar üçün kursların təşkil olunması istiqamətində addımlar atırıq”

Bu gün Azərbaycandakı turizm obyektləri ilin bütün fəsillərində turistlərə xidmət göstərir. Azərbaycanda mədəni, sağlamlıq, dağ-xizək, idman, işgüzar, ekoloji, ov, kənd yaşıl turizmi və çimərlik kimi ən müxtəlif turizm növləri olduğuna görə, ilboyu turizm üçün hər cür imkanlar var. Yaradılan dağ-xizək turizm komplekslərinin və eləcə də, mövsümdən asılı olmayaraq fəaliyyət göstərən sağlamlıq turizmi imkanlarını daha da inkişaf etdirməklə Azərbaycanda turizmin mövsümliliyinin aradan qaldırılması

istiqamətində işlər davam etdirilir. Bu sahədə fəaliyyət göstərən sahibkarlara bundan sonra da dövlətin dəstəyi davam edəcək.

- Azərbaycanın «kənd yaşıl turizmi» sahəsində böyük potensialı var. Son vaxtlar bu sahədə də dirçəliş başlayır. Hökumət bu sahibkarlara hansı dəstəyi vermək niyyətindədir?

- Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi bir neçə ildir ki, bu istiqamətdə fəaliyyətini genişləndirir. Bununla əlaqədar Nazirliyin dəstəyi ilə müvafiq təşkilat (Kənd Yaşıl Turizminin İnkişafına Dəstək İctimai Birliyi) yaradılıb. Bu istiqamətin inkişafı üçün Nazirlik tərəfindən kənd turizminə həsr edilən veb-səhifənin hazırlanmasına köməklik göstərilir. «Kənd yaşıl turizmi»nə marağın artmasının səbəblərindən biri də odur ki, turistlərin bir hissəsi mehmanxanalarda qalmaq üçün külli miqdarda vəsait xərcləməkdənsə, öz istirahətlərini daha qənaətli təşkil etməyə üstünlük verirlər. Bu həm Avropadan gələn turistlərə, həm də təbiət qoynunda istirahət etmək arzusunda olan yerli vətəndaşlara aiddir. Həmçinin turizm mövsümündə yerləşmə obyektlərində say məhdudiyyəti olduğundan kənd evlərindən geniş istifadə olunur. «Kənd yaşıl turizmi» sayəsində öz evlərini icarəyə verən ev sahibləri də gəlir əldə edə bilirlər. Mədəniyyət və Tu-

rizm Nazirliyi bu istiqamətin inkişafı üçün digər dövlət qurumları ilə əməkdaşlıq edir. Xüsusilə, İqtisadiyyat Nazirliyinə, Sahibkarlığa Kömək Milli Fonduna müraciətlər ünvanlanaraq «kənd yaşıl turizmi» sahəsində işləyəcək sahibkarlara kreditlərin ayrılması və digər dəstəyin göstərilməsi üçün birgə fəaliyyət planı hazırlanıb. Bununla yanaşı, hazırda Almaniyanın Texniki Əməkdaşlıq Təşkilatının (GIZ) dəstəyi ilə Qərb bölgəsində kənd turizminin dəstəklənməsi, ev sahibləri üçün təlimlərin keçirilməsi, gələn turistlər üçün tur paketlərin hazırlanması istiqamətində əməkdaşlıq həyata keçirilir.

- Son illər Azərbaycana yeni təyyarə reyslərinin açılması, o cümlədən lüks-kosterlərin işə düşməsi də turizmin inkişafına dəstək oldu. Bu proses davam edəcəkmi? Hazırda bu istiqamətdə hansı yeniliklər gözlənilir?

- Bu məsələ diqqət mərkəzindədir. Strateji Yol Xəritəsinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Turizm Şurası yanında liberal hava nəqliyyatının əldə edilməsi üzrə işçi qrupu yaradılıb. İşçi qrupunun yaradılmasında əsas məqsəd hədəf ölkələrlə gediş-dönüş hava nəqliyyatı xidmətləri üzrə müxtəlif liberallaşdırma mexanizmlərinin təhlil olunması, ölkənin aviasiya qanunvericiliyinin zəruri hallarda Avropanın aviasiya qanunvericiliyinə uyğunlaşdırılması,

Bakı şəhərinin marketing və kommunikasiya planı əsasında hədəf ölkələrdən turistlərin həftəsonu Bakıya daha rahat səfərinin təşkili və mövcud uçuş cədvəllərinin optimallaşdırılması, ölkə və regionların liberallaşdırılmış hava xidməti sazişinə daxil edilməsinə dair təkliflərin hazırlanması və bu sahə üzrə digər mühüm məsələlərin həllidir. Bununla əlaqədar olaraq bu ilin iyunun 19-da Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyası, İqtisadiyyat Nazirliyi, «Azərbaycan Hava Yolları» və Azərbaycan Konqreslər Bürosunun Şuraya üzv nümayəndələrinin iştirakı ilə işçi qrupun ilk toplantısı da keçirilib. Hava nəqliyyatının ölkəmizə turist axının da-

vamlılığının təmin edilməsində rolu böyükdür. Ölkəmizdə mövcud hava limanlarına yerli və xarici aviadaşıyıcılar tərəfindən edilən uçuşlar, yaxın gələcəkdə fəaliyyətə başlayacaq yeni hava əlaqələri, Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında ortaq hava məkanı sazişinin layihəsinin mövcud vəziyyəti də gündəmdə olan məsələdir. İndi ölkəmizin bütün hava limanları üçün aşağı qiymətli aviaşirkətlərin cəlb olunması istiqamətində işlər gedir.

- Sizcə, Azərbaycanda turizm və xidmət sahəsi nə vaxtsa neft sektorunu əvəz edə biləcək? Ümumiyyətlə, turizm sektorunun inkişafı ilə bağlı Azərbaycanın hədəfləri nədən ibarətdir?

- Turizm sənayesi Azərbaycan da iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunda prioritet istiqamətlərdən biridir. Strateji Yol Xəritəsində də ölkə turizminin inkişafına təsir göstərəcək bütün məsələlər öz əksini tapıb. Sənədə uyğun olaraq mövcud potensialdan səmərəli istifadə etmək Azərbaycanın 2025-ci ilədək həm regionda, həm də digər dünya ölkələri arasında cəlbedici turizm məkanlarından birinə çevrilməsi əsas hədəfdir. 2025-ci ildən sonrakı dövr üzrə məqsəd isə ölkəni dünyada turistlərin ən çox üstünlük verdikləri 20 turizm məkanından birinə çevirməkdir. Yol Xəritəsində sektor üzrə uzunmüddətli perspektivə nail olmaq məqsədilə 2020-ci

“Azərbaycanda turizm sənayesinin inkişaf etdirilməsi və dünya standartlarının tətbiq olunmasında Türkiyənin təcrübəsindən geniş istifadə olunur”

ilədək olan dövr üçün dörd əsas hədəf müəyyənləşdirilib. Birincisi, Bakının turizm potensialından tam istifadə edilməsi, ikincisi, daha yaxşı səviyyədə idarəetmənin təşkili, turizm və rekreasiya zonalarının yaradılması, mövsümliliyin aradan qaldırılması üçün regional səviyyədə turizm infrastrukturunun inkişafı, hava əlaqələrinin yaxşılaşdırılması, vi-

za prosedurlarının sadələşdirilməsi də daxil olmaqla, sektorun inkişafı üçün ölkə üzrə əlverişli mühitin formalaşdırılmasıdır. Üçüncü hədəf regional turizm təşəbbüslərini həyata keçirməklə Azərbaycanda turizmi inkişaf etdirmək, dördüncü hədəf isə turizm sahəsində təhsil proqramlarına investisiya qoyuluşunu həyata keçirmək və turistlərin məm-

nunluğunu artırmaq üçün standartlaşdırma və sertifikatlaşdırma sistemini təkmilləşdirməkdən ibarətdir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər bizə imkan verəcək ki, qarşıya qoyulan bütün məsələlərin həllinə nail olaq.

- Yaxın vaxtlarda Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolunun işə düşməsi gözlənilir. Bu, Azərbaycanda turizmin inkişafına təsir edəcəkmi?

- Bildiyimiz kimi turist səfərlərinin artmasında nəqliyyat infrastrukturunun xüsusi əhəmiyyəti var. Bu gün Azərbaycanda hava, dəmiryolu, dəniz və avtomobil nəqliyyatı geniş şəkildə fəaliyyət göstərir. Sözsüz ki, Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolunun da istifadəyə verilməsi Türkiyə və Gürcüstanla yanaşı Azərbaycan üçün də xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Bu layihənin icrası ölkəmiz üzərindən daşınan yüklərin həcmnin artması ilə bərabər, turistlərin də rahat səfər etmələrinə öz müsbət təsirini göstərəcək.

- Azərbaycandakı xarici və yerli iş adamlarının fəaliyyətini əlaqələndirmək, biznesin inkişafına dəstək məqsədilə bir müddət əvvəl Azərbaycanda «Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyi» (TUIB) quruldu. Bu birlik ölkədə turizmin inkişafına hansı faydalar verə bilər və TUIB-in fəaliyyətindən hansı gözləntiləriniz var?

- Bu gün Azərbaycanla Türkiyə arasında dostluq və qardaşlıq əlaqələri bütün sahələrdə olduğu kimi iqtisadi sahədə də sürətlə inkişaf edir. İki ölkə arasında qarşılıqlı investisiyaların həcmi də ildən-ilə artmaqdadır. Turizm sahəsində də əməkdaşlığımız yüksələn xətlə inkişaf edir. Azərbaycanda turizm sənayesinin inkişaf etdirilməsi və dünya standartlarının tətbiq olunmasında Türkiyənin təcrübəsindən geniş istifadə olunur. O cümlədən turizm təhsili sahəsində də əməkdaşlığımız genişlənir. İndi Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetində təhsil alan tələbələr bir qismi bir sıra ölkələrlə yanaşı Türkiyədə də təcrübə keçirlər. Düşünürəm ki, TUIB də turizm sahəsində Azərbaycanda öz çalışmalarını artırmaqla bilər.

Elektrik şəbəkəsinə qoşulmaq sadələşdi

Azərbaycanda daşınmaz əmlakların, daha dəqiqi kommersiya obyektlərinin elektrik enerjisi şəbəkəsinə qoşulması sadələşdirilib. Prezident İlham Əliyevin 4 aprel 2017-ci il tarixli fərmanı ilə «Sahibkarların tələb olunan gücü 150 kVt-a qədər (150 kVt da daxil olmaqla mövcud 0,4 kV-luq şəbəkədən) olan mövcud və ya inşa ediləcək tikinti obyektlərinin elektrik enerjisi alması üçün texniki şərtlərin, layihəsmə sənədlərinin hazırlanması və verilməsi, habelə enerji təchizatı şəbəkəsinə qoşulması Qaydası»-nı təsdiqlənib.

Yeni qaydalar iş adamlarının elektrik enerjisinə çıxışı prosedurunu sadələşdirmək, müddəti azaltmaq, bu sahədəki problemləri həll etmək və prosesin daha şəffaf aparılması məqsədi daşıyır. Nəticədə bu yenilik sahibkarlara fayda gətirməklə yanaşı, ölkənin biznes və investisiya mühitinin əlverişliliyini, yerli və xarici investorlar üçün cəlbediciliyini daha da artırmalıdır. Fərmana əsasən sahibkarlara məxsus obyektlərin enerji şəbəkəsinə qoşulması ilə bağlı işlərin həyata keçirilməsinə nəzarət etmək məqsədilə Texniki Şura yaradılıb. Texniki Şuraya Energetika Nazirliyinin nümayəndəsinin rəhbərliyi ilə müxtəlif dövlət təşkilatları və əlaqədar qurumların nümayəndələri daxildir.

Türkiyə səfiri Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanında olub

Ələt qəsəbəsində yaradılan Azad Ticarət Zonası Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanını Türkiyə üçün daha cəlbedici edəcək. Bunu Türkiyənin Azərbaycan səfiri Erkan Özoral Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı ilə tanışlıq zamanı bildirib.

«Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı» QSC-nin baş direktoru Taleh Ziyadov Bakı Limanında yaradılan şərait və Azad Ticarət Zonası ilə bağlı səfərə məlumat verib. Həmçinin, TIR sürücüləri ilə söhbət zamanı

sürücülər onlar üçün hər cür şərait yaradıldığını, Bakı Limanında göstərilən xidmətlərin keyfiyyətindən razı qaldıqlarını söyləyiblər. Səfir Erkan Özoral bildirib ki, Bakı Limanında daşımalarla bağlı günün tələblərinə cavab verən xidmətlər

göstərilir. Buna TIR sürücüləri ilə söhbət zamanı da şahid olub. «Bakı Limanı Türkiyə ilə Asiyani birləşdirən bir qapıdır. Burada vacib layihələrdən biri olan Azad Ticarət Zonası yaradılır. Bu layihə Azərbaycanın iqtisadiyyatına mühüm töhfə verəcək, Bakı Limanını Türkiyə və digər ölkələr üçün daha cəlbedici edəcək. Həmçinin Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsi işə düşdükdən sonra Bakı Limanının əhəmiyyəti daha da artacaq», - deyərək səfir vurğulayıb.

Əmək Məcəlləsinə dəyişikliklər edilib

Prezident İlham Əliyev Əmək Məcəlləsinə əlavə və dəyişiklikləri təsdiqləyib. Yeniliklər işçilərin işdən azad edilməsi, onlara verilən müavinət, əmək müqaviləsinin müddəti və sair məsələlərə aiddir. Belə ki, hazırkı qanunvericiliyə görə, işçilərin sayı azaldıqda və ya ştatları ixtisar olunduqda işəgötürən əmək müqaviləsini ləğv etməzdən əvvəl 2 ay əvvəl işçisini xəbərdar etməlidir. Yeni layihəyə görə isə xəbərdarlıq müddəti işçinin əmək stajından asılı olaraq 2-9 həftə arasında dəyişəcək.

Bundan başqa, indiyədək işdən azad edilən işçilərə 3 ay müddətində müavinət verildirdi. Yeni layihəyə görə isə işdən çıxarma müavinəti işçinin stajından asılı olaraq orta əmək haqqının 1-2 misli miqdarında olacaq. Bundan başqa, Məcəlləyə edilən dəyişikliyə görə, əmək müqaviləsi müddətsiz və ya müddətli bağlanacaq. Müddətli əmək müqaviləsi tərəflərin razılaşdığı müddətə bağlanı. İndiyə qədər isə əmək müqaviləsi qabaqcadan müddəti müəyyən edilmədən (müddətsiz) və ya 5 ilədək müddətə (müddətli) bağlanıla bilərdi.

Azərbaycan Qara Dəniz Bankı ilə əməkdaşlığı genişləndirir

Azərbaycan Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı (QDTİB) ilə əməkdaşlığı

genişləndirmək niyyətindədir. Bu barədə maliyyə naziri Samir Şərifov Bakıda səfərdə olan QDTİB prezidenti İhsan Uğur Delikanlı ilə görüşdə bildirib. Görüşdə Azərbaycanla bank arasında əməkdaşlığın hazırkı vəziyyəti və perspektivləri müzakirə olunub, real sektorla birbaşa əməkdaşlığa üstünlük verən bankın bu sahənin inkişafı məqsədilə müxtəlif layihələrə, o cümlədən ticarət maliyyəş-dirmək üçün verdiyi dəstəyin

əhəmiyyəti vurğulanıb. Nazir hazırda Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafı və iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi üçün Prezident İlham Əliyev tərəfindən hökumət qarşısında mühüm vəzifələr qoyulduğunu deyib və əmin olduğunu bildirib ki, bu məsələlərə bank da öz töhfəsini verməkdə davam edəcək. Öz növbəsində İhsan Uğur Delikanlı QDTİB-nin bundan sonra da hökumət ilə uğurlu əməkdaşlığı davam etdirəcəyini söyləyib.

MÜSAHİBƏ Nabi Avcı

«Dünyanın yaxşı olması üçün «Türkiyə» deyirik»

«Turizmçi ağlamaz. Çünki ağlayan sahibkarlara heç kim yaxşı gözlə baxmır. Heç birimiz qapısında dayanmadan şikayət edən mağaza sahibinin mağazasına getmərik. Turizm sektoru yaxşı dedikcə yaxşı olur». Türkiyənin hazırda maraqlı dövrünü keçirən turizm sektoru, buradakı proseslər, çətinliklər və onlardan çıxış yolları, eləcə də Türkiyə ilə Azərbaycan arasında turizm əlaqələrinin vəziyyəti ilə bağlı «İş Dünyamız»ın suallarına **Türkiyə Cümhuriyyətinin Mədəniyyət və Turizm naziri Nabi Avcı** cavab verir.

«2016-CI İLDƏ BAŞ VERƏN XOŞAGƏLMƏZ HALLARA VƏ 15 İYUL HİYLƏSİNƏ BAXMAYARAQ, TÜRKİYƏ BU GÜN DÜNYANIN 6-CI, AVROPANIN İSƏ 4-CÜ BÖYÜK TURİZM ÖLKƏSİDİR. İNŞALLAH, ÇOX YAXIN GƏLƏCƏKDƏ DÜNYADA TURİZM SEKTORUNDA İLK 3 ÖLKƏ SIRASINA GİRƏCƏYİK.»

- Hörmətli nazir, hər şeydən əvvəl turizm sektorunun Türkiyə iqtisadiyyatındakı yeri və ölkə üçün əhəmiyyəti haqqında düşüncələrinizi öyrənmək istərdik.

- Tarix boyunca bir çox mədəniyyətə ev sahibliyi edən ölkəmiz, fərqli tarixi, mədəni zənginlikləri və təbii gözəllikləri ilə dəniz, mədəniyyət, inanc, qış, sağlamlıq, gastronomiya, konfrans başda olmaqla bir çox turizm potensialına malik böyük bir turizm ünvanıdır. Son 15 ildə bu turizm potensialı ilə əhəmiyyətli uğurlara imza atdıq. Dövlətimizin 2023-cü il hədəflərini düşündükdə də bütün sahələr üzrə dünyada ilk 10 ölkə arasına girməyə artıq indidən nail olmuşuq. 2002-ci ildə 13 milyon olan turist sayımız 2016-cı ilə gəldikdə 40 milyona çatmışdır. Turizm gəlirlərimiz eyni dövrdə 12.5 milyard ABŞ dollarından 31.5 milyard ABŞ dollarına yüksəlmişdir. Turizm gəlirlərinin xarici ticarət cari kəsirini qarşılama nisbəti 42%, ümumi ixracatdakı payı 22% olmuşdur. Turizm sektoru 1,5 milyon insanın işlə təmin olunduğu ölkəmizin strateji əhəmiyyətli sahəsidir.

Bir sözlə, Türkiyə iqtisadiyyatı üçün turizm ən böyük gəlir mənbələrindən biridir. Bir çox ölkədə turizm gəlirlərinin ölkə iqtisadiyyatına təsiri, xüsusilə, xarici ticarət gəlirləri baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır. Məsələn, İspaniya, İtaliya kimi ölkələrin xarici ticarət kəsirinin qarşılansında turizm gəlirləri əsas rol oynayır. Bizdə də son illərdə gələn turist sayının artması ilə bağlı olaraq turizm gəlirlərinin iqtisadiyyata müsbət təsiri artmışdır. Türkiyənin xarici gəlirlərinin təxminən 20%-dən çoxu turizmdən əldə olunmaqdadır. 2016-cı ildə baş verən xoşagəlməz hallara və 15 iyul hiyləsinə baxmayaraq, Türkiyə bu gün dünyanın 6-cı, Avropanın isə 4-cü böyük turizm ölkəsidir. İnşallah, çox yaxın gələcəkdə dünyada turizm sektorunda ilk 3 ölkə sırasına girecəyik.

- Son dövrlərdə meydana gələn bəzi hadisələr ölkənin turizm sektoruna mənfi təsirlərini göstərdi, bu təsirlərin əhəmiyyəti nə dərəcədə böyükdür? Türkiyəyə əhəmiyyətli sayda turist axını ən çox hansı ölkələrdəndir?

«Turizm sektoru 1,5 milyon insanın işlə təmin olunduğu ölkəmizin strateji əhəmiyyətli sahəsidir»

- Ən böyük axın başda Almaniya olmaqla Qərbi Avropadan idi. Lakin burada, Türkiyə əleyhinə olan və terroru qabardan Almaniya mərkəzli kampaniyalar səbəbindən bir yavaşlama oldu. Xüsusilə, keçən il Yeni il ərəfəsindəki terror aktını Alman KİV-i aylarla gündəmlərinin ilk sırasında saxlayaraq Türkiyə ilə bağlı mənfi fikir formalaşmasına şərait yaratdı. Heç bir ölkə «Türkiyədən daha təhlükəsizəm» deyə bilməz. Hər yerdə terror aktları baş verir. Terror global bir təhiddir, global əməkdaşlıq ilə aradan qaldırıla bilər. Türkiyədə terror hadisələri ilə təqdim olunur ki, sanki bütün Türkiyə müharibə meydanına çevrilmişdir. Bəzən Suriya və Pakistanda partlayışlar olduqda belə Türkiyə təhlükəli ölkə elan edilir. KİV-lərin bu mövzuda həssas olmasına böyük ehtiyac var. Türkiyə cinayət indekslərinə görə ABŞ-dan, Avropa Birliyindən daha təhlükəsizdir. Türkiyə ən təhlükəsiz ölkələrdən biridir.

- Ölkənin turizm sektoru bu çətinliklərin öhdəsindən gəlmək üçün nə edə bilər?

- Daha çox tanıtma fəaliyyətlərinə üstünlük verərək bu mənfi fikirlərin həqiqətlə əvəz olunmasına çalışırıq. Türkiyə olaraq 112 beynəlxalq sərgidə iştirak edirik. Bu sərgilərdə ölkəmizi geniş nümayəndə heyəti ilə təmsil edərək tanıtmağa çalışırıq. Son zamanlarda yaşadığımız konyuktura çətinlikləri bizi aldatmasın, bu çətin vəziyyətin öhdəsindən gələ biləcək güc və potensiala maliklik. Çünki ortaya çıxan vəziyyət, tam mənası ilə bir informasiya müharibəsi və qavramanın idarə olunmasıdır. Buna görə də tanıtma fəaliyyətlərimizlə yanaşı, yeni metodlardan, o cümlədən yumşaq güc (soft power), mədəni diplomatiya, qapalı tanıtma kimi müasir ifadələrdən daha çox istifadə edirik. Xarici ölkə nümayəndəliklərimizi yenidən qururuq, müşavirliklərimizi daha aktiv hala gətiririk və mədəni tədbirlərə, mədəniyyət tanıtmasına üstünlük verərək in-

sanları cəlb etməyə çalışırıq. Yeni insanları mədəni cəhətdən cəlb edərək, həm indiki zamanda, həm də uzun müddət üçün qazanmaq istəyirik...

- Dövlət bu sahəyə dəstək üçün hansı addımları atır və gələcəkdə nə kimi tədbirlər görməyi düşünür?

- Turizm və mədəni tanıtma sahəsində bir çox təşviq proqramlarımız var. Turizmin gələcəyinə istiqamət vermək üçün gənclərə dəstək proqramlarımız və gənc sahibkarlara, innovativ sərmayələrə dəstəklərimiz var. Birbaşa tanıtma olan sərgilərə və tanıtma fəaliyyətlərinə üstünlük veririk. İnnovativ tanıtma hərəkatına keçiririk, yazılı, sözlü və sosial kütləvi informasiya vasitələrindən daha yaxşı istifadə olunmasını təşviq edirik. Bütün dünya turizmi global terror təhdidi altındadır. Bu təhdid səbəbindən Türkiyədəki turizm sektoru güclü təsirə məruz qalmışdır. Bu səbəbdən, Prezidentimiz Rəcəb Tayyib Ərdoğanın rəhbərliyi altında dövlətimizin 2016-cı ildə həyata keçirdiyi turizm təşviqatı ilə böyük bir turizm fəaliyyətinə başladırıq. Bu fəaliyyətlə yanaşı 2017-ci il turizm mövsümündə böyük bir kampaniya həyata keçiririk. Bu çərçivədə «Qonşunu götür gəl» kampaniyası ilə həm ölkə xaricində işləyən vətəndaşlarımızın, həm də onların qonşularının istirahətini ölkəmizdə keçirmələrinə imkan yaradıırıq. Digər tərəfdən turizm, eyni zamanda qavramanın idarə olunması sektorudur. Turizmçi ağlamaz. Çünki ağlayan sahibkarlara heç kim yaxşı gözlə baxmır. Heç birimiz qapısında dayanmadan şikayət edən mağaza sahibinin mağazasına getmərik. Turizm sektoru «yaxşı» - dedikcə yaxşı olur.

- Məsələn, bu il turizm mövsümündə ölkəyə turist cəlb etmək üçün hansı kampaniya və proqramlar həyata keçirilir?

«TURİZM, EYNI ZAMANDA QAVRAMANIN İDARƏ OLUNMASI SEKTORUDUR. TURİZMÇİ AĞLAMAZ. ÇÜNKİ AĞLAYAN SAHİBKARLARA HEÇ KİM YAXŞI GÖZLƏ BAXMIR.»

«BİZ ABŞ-dan GƏLƏ BİLƏCƏK BU HƏDƏF KÜTLƏYƏ SADƏCƏ TÜRKiYƏNİ DEYİL, MISIR, YUNANISTAN, İSRİL KİMİ ÖLKƏLƏRİ DƏ DAXİL EDƏ BİLSƏK BÖYÜK BİR İNKİŞAF OLA BİLƏR. DİGƏR ÖLKƏLƏR DƏ BU LAYİHƏYƏ MÜSBƏT YANAŞIR. İSRİL DƏ BİZİMLƏ ƏMƏKDAŞLIQ ETMƏK İSTƏYİR.»

- Bir az əvvəl qeyd etdiyim kampaniyaların da təsiri ilə 2016-cı ildəki təyyarə böhranından sonra demək olar ki, sıfır səviyyəsinə enən rusiyalı turist sayında düzəlmə müşahidə olunur. Avropada isə hələ ki, problem davam edir. Lakin göstəricilər kifayət qədər yaxşıdır. Böyük ehtimalla, 2015-ci il göstəricilərindən yüksək, 2014-cü il rəqəmlərinin səviyyəsinə gələ bilər. Hədəf 40 milyondan çox turistir... Avropalı turistlərlə bağlı çətinliklər qismən də olsa davam edir. Avropada son dəqiqə satışları ilə itkiləri əvəzləməyə çalışırıq.

- Müşahidələrə görə, bu hadisələr səbəbindən Türkiyəyə gəlməkdən imtina edənlərin çoxu Avropalı turistlərdir. Bu tendensiyanın aradan qaldırılması üçün hansı fəaliyyətlər həyata keçirilir?

- Bu il erkən rezervasiya kampaniyasına tez başladıq. Beləcə, erkən rezervasiya kampaniyasına böyük maraq oldu. Daxili turizm çox əhəmiyyətlidir. Xaricdən gələnlər də vacibdir, lakin Almaniyada, Fransada turizmin əhəmiyyətini qoruyan onları daxili turizmləridir. Buna görə də erkən rezervasiyalarla bizim də bu işə töhfə verməyimiz lazımdır. İşlər yaxşı gedir. Rusiya bazarı, məşallah, yaxşı düzəldi. Almaniya, İngiltərə bazarlarında da canlanma var amma bu, Rusiya bazarı qədər deyil. Amma, inşallah, oralar da zaman keçdikcə düzələcək. 2017-ci il 2016-cı ildən daha yaxşı olacaq. 2018-ci il isə hamısından yaxşı olacaq...

- Türkiyəyə Yaxın Şərq ölkələrindən gələn turistlərin sayı artmaqdadır. Bununla

yanaşı, bu ölkələrdən turistlərin artımı Azərbaycanda da müşahidə olunur. Sizin fikrinizcə, bu müvəqqəti haldır, yoxsa ərəb turistlər bundan sonra da fəal şəkildə gəlməyə davam edəcəklər?

- Bu sualınıza daha ətraflı cavab vermək istəyirəm. Türk serialları hər kəsi təccübləndirəcək qədər turizmə müsbət təsir göstərir. Rusiya, Hindistan və Ərəb ölkələri ilə müştərək serial çəkilməsi üçün vətəncilik edirik. Türkiyə potensialını kəşf etməyə başladı. 1980-ci illərdə başlanılan turizm fəaliyyəti ilə dünyanın 6-cı böyük turizm nöqtəsinə çevrildik. Turqut Özalın başlatdığı turizm, sahil turizmi şəklində formalaşdı. Türkiyə sadəcə dəniz, qum və günəşdən ibarət deyil, potensialı bunlardan daha çoxdur. Dəniz, qum və günəşlə 6-cı olmuşuqsa, digər zənginliklərimizi təqdim etdiyimiz zaman Türkiyənin daha yaxşı səviyyələrə gəlməməsi üçün bir səbəb yoxdur. Antalyaya keçən il 6,5 milyon turist gəldi. Antalya Arxeologiya Muzeyini çox zəngin olmasına baxmayaraq, 68 min turist gəzdi. İnandırması çətin bir şeydir. Demək, biz malik olduğumuz potensialı tanıdığımız bilməmişik. Dini miras ərazilərini də lazımınca tanıdığımız bilməmişik. Türkiyə, tarixi 10 min ildən çox olan bir mədəniyyət hövzəsindədir. Şərq ilə Qərbin ən əhəngli şəklində qovuşduğu torpaqlar üzərindədir. «Dünyanın yaxşılığı üçün Türkiyə» deyirik. Dünyaya təqdim edə biləcəyimiz çoxlu gözəlliklərimiz var. Zəngin bir mədəniyyətimiz var. Qonşularla ortaq nöqtəni paylaşdığımız zəngin bir mədəniyyət burada mayalandı.

Turizm artıq sadəcə «yeyək, içək» deyil. Turizm «görüşək, tanış olaq»a çevrilir. İn-

«Azərbaycanın müstəqilliyindən sonra atdığı addımlar, xüsusilə son 5 ildə nəzərə çarpacaq hala gəlməyə başladı»

san bilmədiyinin düşmənidir. Son dövrlərdə sadəcə İslamofobi deyil, Türkofobi də meydana gətirilməyə cəhd göstərilir. Bunların kökündə cəhəlt, məlumatsızlıq dayanır; bunları aradan qaldırmalıyıq.

- Bəs başqa ölkələrdən potensial turistlərin cəlbə üçün hansı addımlar atılır?

- Kruiz səyahətlərinin amerikalılar üçün əhəmiyyətini bilirəm. Yüksək gəlir qrupları kruiz səyahətlərinə üstünlük verirlər. İnsanlar 10 min kilometr uzaqdan gəlirsə, tək bir turizm yeri ilə kifayətlənmək istəmirlər. Aralıq dənizi hövzəsində bir çox ölkəni görmək istəyirlər. Biz ABŞ-dan gələ biləcək bu hədəf kütləyə sadəcə Türkiyəni deyil, Misir, Yunanistan, İsrail kimi ölkələri də daxil edə bilsək, böyük bir inkişaf ola bilər. Digər ölkələr də bu layihəyə müsbət yanaşır. İsrail də bizimlə əməkdaşlıq etmək istəyir.

Ortaq tariximizə baxmayaraq, çox təəssüf ki, Ərəb dünyasının verdiyi imkanları bu günədək kifayət qədər qiymətləndirə bilməmişik. Gecikmişliyin verdiyi həyəcanla çox ciddi bir fəaliyyətə başladıq. İslam İnkişaf Bankı ilə razılaşma əsasında ərəb sahibkarlara Türkiyədə, türk sahibkarlara da Ərəb dünyasında səyahət şəhadətnaməsi təminatı verildi. Ərəblər termal və sağlamlıq turizminə maraq göstərir. Ərəb turizminin səlahiyyətli şəxslərini Türkiyədə termal turizmin inkişaf etdiyi bölgələrimizdə qonaq etdik. Ərəblərdə Avropa və ABŞ-da qarşılaşdıqları sağlamlıq turizmi ilə bağlı bir istəksizlik müşahidə edilir. Türkiyənin yaxın olması və təklif etdiyi imkanlar səbəbindən ərəblər bizə üstünlük verir. Tələbatları düzgün təhlil etdikcə, eləcə də bunun əsasında sektorumuzun dəyişikliklərə uyğunlaşmasını təmin etdikcə ərəblərin axını davam edəcəkdir...

Türkiyədə turizm sektoru yaxın vaxta qədər bir rahatlıq içində idi, alternativ bazar axtarmaq ehtiyacını hiss etmirdi. Ruslarla təyyarə böhranının meydana gəlməsi

ilə çarxın hər zaman belə dövr etməyəcəyi məlum olduqda, tələsik şəkildə alternativ bazarlar barədə düşünülməyə başlandı. Ərəblərlə turizm işləri yaxşı davam edir. Gənc ərəblərin maraq göstərdiyi elektronik idman yarışları var. Ərəb ölkələri bu yarışları Türkiyədə keçirmək istəyirlər. Bursa, Trabzon və İstanbul bölgələrinin birində bu yarış keçirməyi planlaşdırırıq. Ərəblər xizək turizminə də maraq göstərir. Türkiyənin çox böyük xizək turizmi potensialı var. Bu potensialı uyğun obyektlər ilə birləşdirdiyimiz zaman turizm mövsümünü bütün il boyunca yaymaq imkanımız olacaqdır.

Hindistanın film sektorunun Türkiyə ilə müştərək fəaliyyət potensialı çox yüksəkdir, bu ölkə ilə müştərək televiziya serialları çəkməyi planlaşdırırıq. Marmarisə və Bodruma 135 serial sektoru nümayəndəsi gələcək. Müştərək seriallar hazırlama məsələsində irəliləyişə nail olduq.

2019-cu ildə Türkiyə ilə Rusiya arasında ortaq mədəniyyət ili elan etdik. Bu ortaqlıq çərçivəsində bir rus ssenariçisi, bir türk yazıçının əsərini filməşdirəcəkdir. Türkiyədən isə ssenariçi Safa Önal Çexovun bir hekayəsini ssenariləşdirəcəkdir.

İran - Türkiyə sərhədi 378 ildir ki, dəyişmədi, iki ölkə arasındakı dostluq illərdir davam edir. İran ilə bir çox ortaq nöqtələrimiz var. illərdən bəri «Şəbi-Arus» mərasimləri üçün İrandan 100 minlərlə qonaq Konyaya gəlir. Amma iranlılar Türkiyəyə səfər etdikləri zaman heç farsca lövhə görmədiklərini söylədilər. Diqqət etdik, doğrudur. Nə qədər də xoşagəlməz bir haldır. İndi bunu düzəlttik. Daha da çox iş görməliyik. 2 milyon oradan gəlir, bizdən ora 200 min insan gedir, belə olmaz. Türklər İrani kifayət qədər tanımır. İranda türkçə danışaraq hər yeri gəzə bilərsiniz.

- Turizm sektoru Türkiyədə illərdir inkişaf etdiyi halda, Azərbaycanda bu sahə hələ

«AZƏRBAYCAN TURİZMİNİ TÜRKiYƏNİN TURİZM NÖQTƏLƏRİ İLƏ QARŞILIQLI VƏ BİR-BİRİNİ TAMAMLAYACAQ ŞƏKİLDƏ DAHA ÇOX BÜTÜNLƏŞDİRƏCƏYİK.»

«TÜRKİYENİN TURİZM, SƏNAYE VƏ KƏND TƏSƏRRÜFATI SAHƏLƏRİNDƏKİ TƏCRÜBƏSİNİ AZƏRBAYCANLA PAYLAŞARAQ, TÜRKİYƏ VƏ DÜNYANIN TƏCRÜBƏSİNİ BURA ÖTÜRƏRƏK HƏR İŞDƏ MÜTLƏQ QASPRALININ DEDIYİ KİMİ «BİRLİK» RUHU İLƏ HƏRƏKƏT EDƏRƏK, AZƏRBAYCANLA «EYNI MILLƏT» HƏQIQƏTİNİ ƏSAS GÖTÜRƏRƏK MÜŞTƏRƏK SƏRMAYƏ YATIRMALARINI TƏKLİF EDİRƏM...»

yeni inkişaf etməyə başladı. Ölkədə yeni mehmanxanalar inşa edilir, turizm infrastrukturunu qurulur. Sizcə, Azərbaycan turistləri hansı cəhətləri ilə cəlb edə bilər və ölkəmiz hansı növ turizmdən daha çox uğur əldə edə bilər?

- Azərbaycanın müstəqilliyindən sonra atdığı addımlar, xüsusilə, son 5 ildə nəzərə cərpacaq hala gəlməyə başladı. Müstəqil qardaş ölkə həm çox köklü və islahatçı yanaşma ilə infrastrukturunu yenilədi, həm də başda paytaxt Bakı olmaqla bir çox şəhərlərini mənzərə və kosmetik cəhətdən yenilədi, inkişaf etdirdi. Bakıda gördüyümüz sovet Bakısı tamamilə sökülərək yenilənir. Bu qədər böyük bir struktur dəyişikliyi baş verərkən, qədim və tarixi Bakıda dünyaya nümunə olacaq bir bərpa işləri həyata keçirildi və tamamlanma mərhələsinə gəldi. Düzü, dünyanın bir çox ölkəsinin örnek ala biləcəyi bir yenilənmə-bərpa sahəsi yaradıldı. Bu mənada, xüsusilə, şəhərsalma fəaliyyətlərini həyata keçirən qurumların və yerli idarəetmə orqanlarının Bakı təcrübəsindən istifadə etmələrinin lazım olduğunu düşünürəm. Xidmət və sahibkarlıq daha da inkişaf etdiyi təqdirdə, Azərbaycan təbiət, dəniz, yay və qış idman növləri, konfrans turizmi, mədəniyyət turizmi, sağlamlıq, inanc turizmi kimi bir çox sahədə əhəmiyyətli bir turizm ünvanına çevriləcəkdir.

-Türkiyənin böyük turizm təcrübəsi nəzərə alındıqda, Sizin fikrinizcə, Azərbaycan da turizmin daha da inkişafı üçün hansı fəaliyyətlər həyata keçirilməlidir?

- İnfrastrukturundakı bütün bu inkişaf baxmayaraq, turizm nöqtəsi kimi baxıldıqda, Azərbaycanda görülməli bəzi işlərin qısa vaxt ərzində başa çatdırılacağına inanıram. Turizm də iqtisadi bir sektordur və bu sektorun bir sənayesi var. Bunların da bir qismi dərhal və ya pulla deyil, səy göstərərək və zamanla öyrənilir. Yeni buradakı bu mükəmməl infrastruktur iş-

lədəcək xidmət sektoru, sahibkarlıq təcrübəsini inkişaf etdirmək lazımdır. Bunun üçün də bir az zamana ehtiyac var.

- Türkiyə ilə Azərbaycan turizm sahəsində imkanlarını necə birləşdirə bilər? Məsəl üçün, iki ölkə arasında ortaqlar turizm marşrutları planlana bilərmi? Bu və bunun kimi başqa hansı işlər görülməlidir?

- Biz, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, sektorun tərəfdaşları olan qurumlar və şirkətlər olaraq bu məsələdə bəzi fəaliyyətlərə başladırıq. Dövlət Başçılarımız arasında davam edən yaxınlığın enerjisi bizlərə də sirayət edir. Hörmətli Nazir Əbülfəs Qarayev ilə başladığımız bu sahədəki müştərek fəaliyyətlərimiz və Azərbaycan turizminə verəcəyimiz hər cür təcrübə və texniki dəstək daha da artacaqdır. Azərbaycan turizmini Türkiyənin turizm nöqtələri ilə qarşılıqlı və bir-birini tamamlayacaq şəkildə daha çox bütün-ləşdirəcəyik. Məsəl üçün, 2017-ci ildə açılacaq Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xətti ilə bağlı niyə yeni bir turizm nöqtəsi olmasın? Üzərində işlədiyimiz bir çox layihə var, lakin tətbiq mərhələsinə gəldikcə açıqlayacağıq...

- Bir müddət əvvəl Azərbaycandakı türk iş adamlarının yeni birliyi - «Türkiyə Azərbaycan İş Adamları İctimai Birliyi» (TÜİB) yaradıldı. Sizin fikrinizcə, yeni təşkilat Azərbaycanla Türkiyə arasında iqtisadi əlaqələrin, xüsusilə, turizm sektorundakı əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi üçün nə dərəcədə faydalı olacaqdır? Yeni qurumdan hansı gözləntiləriniz var?

- Türkiyə, xüsusilə, Rəcəb Tayyib Ərdoğanın liderliyi ilə başlayan yeni mərhələdə üzərindəki güc mərkəzlərindən xilas olunma mübarizəsini aparır. Bu dövrdə ölkəmiz həm içəridə, həm də ölkədən kənarda yenidən formalaşır. TÜİB-ni də bu yeni formalaşmanın həyəcanı içində olan qurumlardan biri olaraq təbrik edir, uğurlar və xeyirli işlər arzulayıram. TÜİB-dəki iş adamlarımızın, bütün sahələrdə olduğu kimi mədəniyyət və turizm sahəsində də innovasiya gücü yüksək olan sərmayə yatırımlarına yönəlməsini və qoyduqları sərmayələr ilə bölgəni mərkəzi nöqtəyə çevirmələrini, turist axınına digər mərkəzlərdən bölgəyə cəkən yeni cazibə nöqtələrini yaratmalarını gözləyirik. Xüsusilə, Türkiyənin turizm, sənaye və kənd təsərrüfatı sahələrindəki təcrübəsini Azərbaycanla paylaşaraq, Türkiyə və dünyanın təcrübəsini bura ötürərək hər işdə mütləq Qaspralının dediyi kimi «birlik» ruhu ilə hərəkət edərək, Azərbaycanla «eyni millət» həqiqətini əsas götürərək müştərek sərmayə yatırımlarını təklif edirəm...

İYİ LAHMACUN ODUN ATEŞİNDE TAŞ FIRINDA PIŞER

Elimler
28 May
Azadlıq
Xeqani T/M
Metro Park T/M
Nerimanov

Tel:539 70 80
Tel:493 14 93
Tel:440 00 43
Tel:498 81 81
Tel:514 08 20
Tel:465 82 43

www.buyukfirat.com
[buyukfirat_restaurant](https://www.instagram.com/buyukfirat_restaurant)
[buyukfirat](https://www.facebook.com/buyukfirat)

BÜYÜKFIRAT
RESTAURANT

TURİZM

BU HƏLƏ BAŞLANĞICDIR - AZƏRBAYCAN ƏSL TURİST BUMU YAŞAYIR

AZƏRBAYCAN SON İLLƏRİN ƏN BÖYÜK TURİST BUMUNU YAŞAYIR. PAYTAXT BAKI, ÖLKƏNİN BÖLGƏLƏRİ VƏ TURİZM MƏKANLARI XARİCİ TURİSTLƏRLƏ - ƏRƏB, İNGİLİS, RUS VƏ DİGƏR MİLLƏTLƏRİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ İLƏ QAYNAŞIR.

Restoran və barlarda, istirahət mərkəzlərində xarici dilli müştərilər adi hala çevrilib. Adi vətəndaşlar üçün maraqlı və əyləncəli olan bu hal, turizm şirkətlərinə, hotel və agentliklərə böyük gəlirlər gətirir. Bununla yanaşı, araşdırmalar və turizm sektorundakı fikirlər göstərir ki, bu hələ başlanğıcdır.

Azərbayanda turizmin bundan sonra da yeni istiqamətlərdə inkişafı gözlənilir. Hər halda sektor təmsilçiləri çox nikbindirlər.

BÜTÜN MÜSƏLMANLARI BAKIYA TOPLAYAN OYUNLAR

Hələ bir neçə il əvvəl, Gürcüstanda turizm sektoru başgicəlləndirici sürətlə inkişaf etməyə başlayanda inanmaq olmazdı ki, bu vəziyyət Azərbaycanda da təkrarlanacaq. 2010-cu illərin əvvəllərinə qədər turizm sektoru Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün ciddi biznes, böyük gəlir mənbəyi sayılırmıdı. «Buzun əriməsi» 2012-ci ildə Bakıda «Eurovision» mahnı müsabiqəsi ilə başladı. Məhz həmin vaxt Bakının gözəlliyi və turizm infrastrukturunu təkcə xaricilər üçün deyil, hətta yerli vətəndaşlar üçün sürpriz oldu. 2015-ci ildə keçirilən Avropa Oyunları, 2016-da başla-

«Bayramda Bakıdakı hotellərin heç birində demək olar ki, yer qalmamışdı, bizdəki nömrələr, hətta dekabrda bron edilmişdi, heç belə olmamışdı»

yan «Formula-1» yarışması və az qala bütün dünyanın müsəlmanlarını Bakıya toplayan İslam Oyunları turizmin inkişafına əsl təkan oldu. Üstəlik, son illər hökumətin turizmin inkişafı üçün atdığı addımlar - ASAN elektron viza sistemi, sərhəddə viza qaydası və s. də bu sahəyə dəstək verir. Nəticədə turizm axınından hamı faydalanır.

«MANATIN DEVALVASİYASI BAKINI TURİSTLƏRİN ÜZÜNƏ AÇDI»

«İki il əvvəl yerli valyutanın devalvasiyası Bakını bütün turistlər üçün əlçatan etdi» - Xəzər dənizinin bir neçə addımlığında, şəhərin mərkəzində yerləşən «Park Inn» otelin meneceri Eyləm Fındıq deyir ki, bəlkə də, devalvasiya hansısa sektorlara mənfəət təsir edib, ancaq turizmin inkişafına səbəb olub. Turist axını ən çox Novruz Bayramında hiss olunub: «Bayramda Bakıdakı hotellərin heç birində demək

olar ki, yer qalmamışdı, bizdəki nömrələr, hətta dekabrda bron edilmişdi, heç belə olmamışdı», - söyləyən Eyləm Fındıqın sözlərinə görə, Azərbaycana təkcə ərəb ölkələrindən yox, Rusiya və Türkiyədən də axın var. Müsəlman turistlərin artımı «Park Inn»-in işinə təsirini göstərmişdir. Məsələn, yeməklər halal normalarla hazırlanır, amma avropalı qonaqların da zövqü nəzərə alınır.

«TURİSTLƏRİ AZƏRBAYCANA TƏBİƏTİ CƏLB EDİR»

Xanım hotelçi deyir ki, turistləri Azərbaycana ilk növbədə təbiət, yaşıllıq və dəniz cəlb edir. Məhz ona görə, xüsusilə ərəb ölkələrindən gələn turistlərin böyük hissəsi yaşıllıq arxasınca Bakıdan bölgələrə üz tuturlar. Amma hotelin qonaqları Bakıda alış-veriş də qaçırmırlar. Bəzi turistlər isə tarixi məkanlar axtarırlar və ...boşluqlar da ortaya çıxır - Eyləm Fındıq bildirir ki, Azərbaycanın qədim tarixini, mədəniyyətini göstərən böyük bir muzey yoxdur, tarixi məkanlarda isə turizm infrastrukturunu inkişaf etməyib: «Turistlər deyir ki, Yarıdağ, Atəşgahda heç bir kafe, restoran və ya digər infrastruktur yoxdur. Yaxşı olardı ki, belə yerlərdə turistlərin dincələ biləcəyi yerlər yaradılsın».

«YERİMİZƏ ARXAYIN OLA BİLMƏRİK, RƏQABƏT GÜCLÜDÜR»

Bir neçə il əvvəl Bakıdakı «Park Inn» hoteli işə düşəndə turizm sektoru belə inkişaf etməmişdi, hotellərin sayı da çox deyildi. «Park Inn» isə Bakıya Avropa ho-

telçilik ənənələrini gətirən, üstəlik, ən əlverişli yerdə yerləşən hotellərdən idi. «Kiminlə görüşsəm, məlum olur ki, Bakıda ilk dəfə bizim hoteldə qalıb, bu da bizdə qürur doğurur», - deyər Eyləm Fındıq söyləyir. Amma hotellərin sayının artması, rəqabətin güclənməsi hotelə arxayınlaşmağa imkan vermir. «Park Inn» rəhbərliyi «onsuz da bizi tanıyırlar», - deyib keçmir, müştəriləri itirməmək üçün müxtəlif kampaniyalar təşkil edirlər, qonağın nazı ilə oynayırlar: «Qəhvə, ya yemək müştərinin xoşuna gəlməyə, başqasını təklif edirik, yenə də narazı qalarsa, sifarişin pulunu almarıq». İnternetin inkişafı da özünü göstərir, əgər 10 il əvvəl yerlərin 5 faizi online sifariş edilirdisə, indi bu göstərici 35-40 faizdir: «müştərilər isə ilk

«TURİSTLƏRİ AZƏRBAYCANA İLK NÖVBƏDƏ TƏBİƏT, YAŞILLIQ VƏ DƏNİZ CƏLB EDİR. MƏHZ ONA GÖRƏ, XÜSUSILƏ ƏRƏB ÖLKƏLƏRİNDƏN GƏLƏN TURİSTLƏRİN BÖYÜK HİSSƏSİ YAŞILLIQ ARXASINCA BAKIDAN BÖLGƏLƏRƏ ÜZ TUTURLAR.»

növbədə internetin olub-olmadığını araşdırırlar». «Park Inn»də 4 dəfə gecələyən müştəri otelin mövcud olduğu bütün ölkələrdə 5-ci gecəni pulsuz qala bilir. Üzvlük kartına topladığı ballarla yemək və ya digər xidmətlərdə endirim imkanı var. Eyləm Fındıq deyir ki, hava yolları ilə də əməkdaşlıq edirlər, yəni müştəri uçuşdan qazandığı xalları hotel xidmətləri üçün və ya əksinə istifadə edə bilər.

«MAŞIN ÜÇÜN YİĞDİĞİM PULA ÖZ HOSTEL BİZNESİMİ QURDUM»

Köhnə Bakı məhəllələrinin birində «Baygan» hosteli soraqlayırıq. 3 mərtəbəli, çəhrayı binanın yanındakı yaşlı kişi «hostel buradır», - deyib düz gəldiyimizi təsiqləyir. Bəli, turizmin inkişafı Azərbayanda hostellərin də inkişafına və sürətlə populyarlaşmasına səbəb olub. Üstəlik, bu, gəlirli biznesdir. «Baygan» hostelin qapısı «karvansara qapısı» deyilmiş, zəngi basmaq, içəridə isə mütləq ayaqqabını soyunmaq lazımdır. **Hostelin sahibi Arzu Bayramova** bizi üçüncü qata, mansarda çıxarır. Burada zövqlə düzülmüş rəngbərəng kreslolar, geniş, yumşaq divan, küncdə kiçik bar qonağını gözləyir, divarlarda rəsmlər diqqət çəkir. «Divara rəsm asmağı müştərilərimizdən biri təklif etmişdi, o yazı lövhəsi də bir başqa qonağımızın ideyasıdır. Dedi ki, tədbirləriniz haqqında elanı lövhədə yazmaq daha yaxşı olar. Bizim qısa müddətdə uğur qazanmağımızın səbəblərindən biri də budur: müştərini dinləmək».

TURİZMIN İNKİŞAFI
AZƏRBAYANDA HOSTELLƏRİN
DƏ İNKİŞAFINA VƏ SÜRƏTLƏ
POPULYARLAŞMASINA
SƏBƏB OLUB. ÜSTƏLİK, BU,
GƏLİRLİ BİZNESDİR.

“Bizim qısa müddətdə uğur qazanmağımızın səbəblərindən biri də budur: müştərini dinləmək”

«AİLƏMƏ DƏSTƏK ÜÇÜN 16 YAŞDAN İŞLƏMƏYƏ BAŞLADIM»

Azərbaycan Dillər Universitetinin 4-cü kurs tələbəsi olan Arzu Bayramovanın sahibkarlığa gələn yolu hamar olmayıb. Hələ 1-ci kursda oxuyanda, Yevlaxdakı ailəsinə dəstək üçün işləməli olur, ingilis dili tərcüməçiliyinə başlayır, dərslər deyir, müxtəlif layihələrdə işləyir, həm ailəsinin əlindən tutur, həm də maşın almaq xəyalı ilə pul yığır. Amma məbləğ hazır olanda Azərbaycana gəlib qalmağa ucuz yer tapmayan xarici dostu ona ideya verir: «Mən heç bilmirdim ki, hostel necə olur, sadəcə, ucuz bir yer kimi eşitmişdim. Hostelin nə olduğunu görmək üçün Bakıda hostellərdə qaldım, internetdən araşdırdım. Beləcə, maşın üçün yığdığım pulla öz hostel biznesimi qurdum».

«YALNIZ XARİCİ TURİSTLƏRİ QƏBUL EDİRİK»

«Baygan» hostel yalnız xarici turistlər qəbul etsə də, cəmi bir il işə düşməsinə baxmayaraq, hostel müştəri sarıdan korluq çəkmir. Burada almanlar, çinlilər, iranlılar, ruslar çoxluq təşkil edir. «Hostel yalnız kasıb turistlər üçündür», deyimi də düz deyil: «Elə qonaqlarımız var ki, bahalı hotellərdə qalmaq imkanı olsa da, hosteli seçir. Məqsədləri də fərqli adamları tanımaq, səfərin daha əyləncəli olmasındır». Cəmi 10 manata burada gecələyən qonaq, istəsə, hosteldə Azərbaycan yeməklərinin dadına baxa, Bakını və regionları gəzmək üçün tur bələdçi də tapa bilər. Qeyd edək ki, hostel açmaq üçün rəsmi icazə və ya lisenziya tələb olunmur: «Müraciət etdiyim Mədəniyyət və Turizm Nazirliyindən dedilər ki, heç nə lazım deyil, get, layihəni həyata keçir». Biznesə yaradılan şərait və turizmin inkişafı, hos-

telə olan tələbatı artıracaq və onların sayı indiki 30-dan xeyli çox olacaq.

TƏLƏBƏ ÜÇÜN AÇILAN KAFE İNDİ TURİST MƏKANIDIR

Başqa ölkəyə səfərə çıxanda uyğun qiymətə yer aramaqla yanaşı, nə yeyəcəyini də düşünürsən. Qiyməti cibinə, dadı damağına, rahatlığı zövqünə uyğun kafe əsl qiymətli tapıntıdır. Belə məkanlardan biri də Bakının məşhur Büyükfırat kafelər şəbəkəsidir, desək, yanlışdır. Hərçənd, Bakının bir neçə yerində fəaliyyət göstərən «Büyükfırat» restoran şəbəkəsi ilk kafesini açanda müştəri kimi turisti yox, tələbələri hədəfləmişdi.

«Büyükfırat» qrupunun rəhbəri Hüseyn Büyükfıratın özü də 1992-ci ildə Bakıya tələbə kimi gəlib. «Ən böyük çətinliyimiz yemək sarıdan idi. Türkiyədə tələbələrin belə sıxıntısı olmazdı, amma sovet sistemindən çıxan Azərbaycanda tələbənin gedib normal yemək yeyə biləcəyi bir yeri yox idi», - deyər gəncik dövrünü xatırlayan Hüseyn Büyükfıratın sözlərinə görə, 3-4 ildən sonra Bakıda iş yeri açmağı düşünəndə də bu faktı yada salıb: «Hərə bir məsləhət verdi, market aç, al-verlə məşğul ol. Amma mən qərarlıydım, kafe açacaqdım». Beləcə, Hüseyn bəy ailəsinin ona yatırımı kimi verdiyi pulla Bakıda ilk lahmacun kafesini açır: «Müştərilərim lahmacunu tez sevdi, bəzən heç adını da düz demirdilər, «macun», ya «lahcun» deyər sifariş edirdilər», - o gülərək əlavə edir. Bir neçə ali məktəbin məskunlaşdığı «Elmlər Akademiyası» metrosunun yaxınlığında daha çox tələbələri hədəfləyən kafe tez bir zamanda yerli sakinlərin də üz tutduğu məkana çevrilir və Hüseyn Büyükfırat paytaxtın bir neçə yerində, o cümlədən Azərbaycanın ikinci şəhəri Gəncədə öz kafesini açır.

«LAHMACUNUN STANDARTINI YARATDIQ»

Hüseyn Büyükfırat lahmacun, pide kimi türk mətbəxinin məşhur yeməklərinin ölkədə yayılmasına səbəbkar olduğunu vurğulayır və bu kəlmələrin altından xüsusi xətt çəkir: «İlk kafeni açanda aşpaza demişdim ki, ən keyfiyyətli un,ət, yağ, digər ərzaq məhsullarından istifadə et. Mənə, «bu zaman az qazanacaqsan» dedilər. «Olsun», söylədim, «az qazanım, amma halal qazanım», - dedim. Və beləcə ölkədə bir standart yaratdım, indi kim türk kafesi açırsa-açsın, çalışır ki, keyfiyyəti bizimkindən aşağı olmasın».

Hüseyn bəyin təcrübəsi onun çoxsaylı işçiləri üçün də nümunə olub, bəziləri məhz burada çalışandan sonra öz lahmacun kafelərini açmağa başlayıblar. Ən maraqlısı odur ki, bu işdə onlara ilk dəstək «Büyükfırat» özü olub.

«OFİSIANTLARIMIZ ƏRƏBCƏ DƏ ÖYRƏNİR»

İndi isə «Büyükfırat», həm də turistlərin kafesinə çevrilməyə çalışır, ərəblərin axını bura da təsirini göstərər: «Menyularımız Azərbaycan, ingilis dilindədi, ərəb turistləri artdığı üçün ərəbcə də menyu hazırlamışıq, ofisiantlarımız ingiliscə bilir, ərəbcə də öyrənirlər». Turistlərin Bakıya axını «Büyükfırat»ın menyusuna xüsusi əl gəzdirməyib. Çünki Hüseyn bəy hesab edir ki, onların mətbəxi avropalıların da, ərəblərin də ağız dadına uyğundur: «Ərəblər daha çox kabab xoşlayır, lahmacunu sevirlər, bunlar da bizim menyumuzda var».

«BİZ AZƏRBAYCANDA QOLF MƏDƏNİYYƏTİNİ YARATMAQ İSTƏYİRİK»

«Kənardan baxanda 60 hektarlıq ərazidə bir topu ayrı-ayrı dəşiklərə sala-sala getmək əyləncəsiz, maraqsız görünə bilər, ancaq elə deyil», Bakının mərkəzindən 25 km aralıda, Zığ şossesinin üstündə yerləşən «Dreamland Bakı» layihəsinin direktoru, 13 ildir Azərbaycanda biznes sektorunda çalışan Bahadır Yeltekin qolf oyunun seyrindən danışır. «Qolf - oyunun qaydalarından doğub oyunçuya aşılaraq bir mədəniyyətdir», - deyən Bahadır bəy Azərbaycanda qolf meydançası ideyasının tarixindən danışır, xatırladır ki, illər öncə Azərbaycanda baş verən sürətli inkişaf «Azərsun» Holdingin rəhbərliyində şəhərin səs-küyündən uzaq, sakit bir yerdə yaşayış

«...MÜŞTƏRİLƏMİZ LAHMACUNU TEZ SEVDİ, BƏZƏN HEÇ ADINI DA DÜZ DEMİRDİLƏR. «MACUN», YA «LAHCUN» DEYƏ SİFARİŞ EDİRDİLƏR», - HÜSEYN BÜYÜKFIRAT GÜLƏRƏK ƏLAVƏ EDİR.

«DREAMLAND»DA XARICI TƏLİMÇİLƏRİN ÇALIŞDIĞI QOLF AKADEMİYASI FƏALİYYƏT GÖSTƏRİR VƏ BURDA BÖYÜKLƏRLƏ YANAŞI UŞAQLAR DA DƏRS ALA BİLİRLƏR

məskəni salma ideyasını yaradıb: «Amma bu məkanı cəlbedici etmək üçün əyləncəyə ehtiyac vardı, bunlardan biri də qolf ola bilərdi».

XARICI İŞ ADAMLARI, DİPLOMATLARIN QOLF SEVGİSİ

Şənbədir, göz boyu uzanan çəmənlikdəki meydançaların bəzilərinə iki-bir, üç-bir adam görünür, çığırlarda qolf maşınları oyunçuları müşayiət edir. Bahadır Yeltekin deyir ki, qolf klubunun 200 üzvündən 95 faizi Azərbaycanda yaşayıb işləyən əcnəbilərdir: «Onlar burada neft sektorunda, xarici səfirliklərdə, özəl şirkətlərdə işləyənlərdir». Qolf sadəcə oyun deyil - «Dreamland» klubuna üzv olmaq, bir biznes platformasına daxil olmaq deməkdir: «Oyunçular burada təkcə qolf oynamır, həm də biznes sövdələşmələri bağlayırlar». Qolf elit turizmə aiddir, çünki qolf meydançasında oynamaqdan tutmuş oyun alətlərinin, qolf maşının kirayə edilməsinə qədər hər şey müəyyən xərc tələb edir, bu məbləği ödəmək üçün isə müştərinin maddi imkanı yetərli olmalıdır. Məsələn, «Dreamland» Qolf Klubuna fərdi illik üzvlük haqqı 5 min manat civarındadır, ancaq bu rəqəm müraciət edənlərə görə (yəni cütlükdürsə və ya ailədirsə, yaxud kooperativ müraciətdirsə) dəyişə bilər. Üzvlər qolf meydançasında pulsuz oynayırlar, kirayə etdikləri ləvazimatda isə onlara endirim edilir. 18 dəlikdə oynamağın bir günlük qiyməti böyükklər üçün 165 manat, 18 yaşdan aşağı olanlar üçün 80 manatdır. Qadınlar isə hər həftənin çərşənbə günləri cəmi 20 manat ödəməklə bu əyləncədən zövq ala, üstelik, pulsuz qəhvə içə bilərlər.

«Dreamland»da xarici təlimçilərin çalışdığı Qolf Akademiyası fəaliyyət göstərir və burada böyükklərlə yanaşı uşaqlar da

dərs ala bilirlər: «Dərslər ödənişlidir, məsələn, 5 dərsdən ibarət bir paketin dəyəri təxminən 500 manatdır. Bakı məktəblilərini də qolf oynamağa həvəsləndirmək üçün onlara pulsuz təlim veririk. Artıq uşaqlardan ibarət komanda formalaşmış, bir şagirdimiz çox yetənəkdir, ümidvericidir».

BAKİ KÜLƏYİ VƏ QOLF

Bəs Bakı küləyi qolfla yola gedirmi? Bahadır Yeltekin deyir, qolfun vətəni Şotlandiya ilə müqayisədə Bakı küləyi mehə bənzəyər. Üstəlik, külək oyunun çətinliyini və ləzzətini artırır - oyunçu daha diqqətli və bacarıqlı olmalıdır: «Külək gah şimaldan əsir, gah cənubdan. Oyunçu da hər dəfə bir eksperiment keçirməli olur». Bahadır Yeltekin deyir ki, Bakının iqlimi də qolf üçün əlverişlidir, il boyu yalnız qışın iki-üç ayı qolf meydançası boş qalır, digər ölkələrlə müqayisədə bu, yaxşı göstərici sayılır.

NAFTALAN, DUZDAĞ, İSTİSU, PALÇIQ VULKANLARI...

Azərbaycana dincəlməyə, ov ovlayıb quş quşlamağa, işgüzar görüşlər keçirməyə gələnlər arasında bir də təbii müalicə olunmaq istəyənlər də var. Ölkəmiz öz Naftalanı, Duzdağı, İstisuyu ilə hələ sovet dövründən tanınır. **Azərbaycan Sağlamlıq və Termal Turizminə Dəstək Assosiasiyasının prezidenti Ruslan Quliyev** deyir ki, Naftalan nefti dünyada bənzəri olmayan nadir müalicə vasitəsidir, Qalaaltı suyu öz müalicəvi təsirlərinə görə məşhurdur: «Azərbaycanın məşhur təbii müalicə məkanlarından biri də Naxçıvanda yerləşən Duzdağ mağaralarındır. Qəbələdəki Yengicə suyu, Masallıdakı istisu öz tərkibinə görə bir çox xəstəliklərin dərmanıdır». R.Quliyev deyir ki, bu imkanları üzə çıxarıb dünyaya tanımaq lazımdır. Məsələn, Naftalanda turistlər üçün infrastruktur olsa da, heç də hər yerdə uyğun təsisatlar qurulmayıb: «Azərbaycanda kurort sahəsində görüləsi işlər çoxdur. Xəzərin sahilindəki köhnə sanatoriya bəzəsində yeni kurortların tikilməsinə, Qax, İsmayılı, Lərik, Astara rayonlarındakı mineral qaynaqların üzərində yeni təsisatların tikilməsinə ehtiyac var».

Assosiasiya rəhbəri deyir ki, Azərbaycan sağlamlıq turizmində yeni bazarları hədəfləyir: «Hazırda Azərbaycana müalicə məqsədilə Qazaxıstan, Özbəkistan, Ukrayna, Belarus, Pribaltika ölkələrindən, Rusiyadan, Almaniyadan, Polşadan, son

“Turistlər çalışır elə mal alsınlar ki, aparanda əziyyət çəkməsinlər, daşınması rahat olsun”

zamanlar isə Türkiyə, İran və ərəb ölkələrindən gələnlər daha çoxdur, ancaq bu sahədəki imkanlarımızı digər ölkələrə də tanıtmalıyıq». Yeri gəlmişkən, «Turizm haqqında» yeni qanunda sağlamlıq turizminə dəstək və güzəştlər verilməsi də əksini tapıb.

YERLİ VƏTƏNDAŞLAR ÖTƏN İL DAXİLİ TURİZMƏ ÜSTÜNLÜK VERİBLƏR

R.Quliyev əlavə edir ki, turizmlə bağlı son iki ildə aparılan siyasət və islahatlar - ASAN viza xidməti, bəzi aşağı büdcəli hava yolları şirkətlərinin ölkəyə gəlişi, idman oyunları, şoppinq festivalı və s. faktoqlar öz uğurlu nəticəsini verir. Ölkədə ekoloji, kənd-yaşillıq, dəniz, sağlamlıq, işgüzar, mədəni, etnik turizm üçün böyük potensial var və bunlar turizmlə bağlı Yol Xəritəsində əksini tapıb. Manatın devalvasiyası isə, R.Quliyevin fikrincə, Azərbaycanı təkcə əcnəbilərə əlçatan etməyib, həm də yerli vətəndaşları daxili turizmə meyilləndirib. Çünki xarici turizm paketlərinin manat ifadəsində qiyməti artdığından, onlar istirahəti, xüsusilə bayram təillərini ölkə daxilində keçirməyə üstünlük veriblər: «2016-cı ildə ölkə əhalisinin 36 faizi daxili turizmdən istifadə edib, bu da o deməkdir ki, 2 milyard manatdan çox vəsait ölkədə xərclənib».

«BAKIDAN MƏNƏ NƏ GƏTİRƏCƏKSƏN?»

Başqa ölkələrə səfər edəndə ordan kiçik də olsa, bir xatirə əşyası ilə dönmək hər turistin istəyidir, ona görə də görməli-gəzməli yerlərdə suvenir satılan dükanlarda onları görmək təəccüblü deyil. Elə Bakının İçərişəhərində də belə suvenir, sənətkarlıq məhsulları satılan mağazalar çoxdur. Qız Qalasının yaxınlığında araqqınlar, maqnitli suvenirlər, müxtəlif dizaynı nərddlər, naxışlı nimçələr, təsbehlər satan **Fəxrəddin Rəcəbov**

deyir ki, turistlər daha çox Azərbaycan mədəniyyətini özündə əks etdirən maqnitli fiqurlar, suvenir xalçalar alırlar. Onların qiyməti bəhə deyil, 2 manatdan başlayır: «Bu suvenirləri ərəblər də, avropalılar da alır. Turistlər çalışır elə mal alsınlar ki, aparanda əziyyət çəkməsinlər, daşınması rahat olsun». Suvenirlərin bir hissəsi Çində istehsal edilsə də, yerli istehsal da az deyil.

«BURDA YALNIZ ƏL İŞLƏRİ SATIRIQ»

Ancaq İçərişəhərdə öz mağazasını açan ABAD - Ailə Biznesinə Asan Dəstək mərkəzi də yalnız yerli sənətkarların əl işlərini satır. Dükən sanki sərgidi, bilmirsən, bir-birindən maraqlı hansı işi gözəndən keçirəsən. Satıcılar deyir ki, turistlərin zövqü müxtəlifdir, suvenir xalça alan da var, toxunma zənbil alan da, milli fiqurlar da... Qiymətlər kimisinə bəhə, kimisinə ucuz görünə bilər. Məsələn, burada ən bahalı əşya at yəhəridir - 650 manat. Gəlinciklərin qiyməti 50-180 manat arasında dəyişir. Breloklar isə 2 manatadır, kiçik araqqınlı qadın baş sancaqlarını 8 manata almaq olar. Necə deyirlər, bahalıya gücün çatmasa, ucuz suvenir ala bilərsiniz.

«ŞOPPING FESTİVALDAN TURİSTLƏR DƏ YARARLANDI, YERLİLƏR DƏ»

Turistlərin diqqətini çəkən digər yenilik Bakıda ilk dəfə təşkil edilən «Baku Shopping» festivalı oldu. Aprelin 10-dan mayın 10-dək keçirilən və 200-dən artıq mağazanı əhatə edən festival xaricilərlə yanaşı, yerli alıcılar üçün də xoş sürpriz oldu. Festival zamanı iri ticarət mərkəzlərindəki mağazalarda xüsusilə ərəblər, ruslar, qazaxlar, iranlılar xeyli alış-veriş ediblər. Həmin vaxt mağazalarda satılan mallar Avropada daha bahalı olduğu üçün bu turistləri Bakıda alış-veriş etməyə həvəsləndirib. «Elə turist var idi ki, məhz şoppinqə görə Bakıya gəlmişdi. Festival zamanı ƏDV-dən azad («tax-free») tətbiqi ilə yanaşı, mağazamızın öz endirimləri də vardı, bu isə mallarımızı daha ucuz edirdi», - deyər ticarət təmsilçiləri bildirirlər. Festivalda alış-satışın artması yerli biznesə daha bir stimul olub.

«ELƏ TURİST VAR İDİ Kİ, MƏHZ ŞOPPINGƏ GÖRƏ BAKIYA GƏLMİŞDİ. FESTİVAL ZAMANI ƏDV-DƏN AZAD («TAX-FREE») TƏTBİQİ İLƏ YANAŞI MAĞAZAMIZIN ÖZ ENDİRİMLƏRİ DƏ VARDI, BU İSƏ MALLARIMIZI DAHA UCUZ EDİRDİ»

TÜİB ÜZVLƏRİNDƏN XƏBƏRLƏR

«Maliyyə savadlılığı» layihəsinə dəstək verilib | Türk Hava Yollarından sərnəşinlər üçün yeni xidmət | Bankirlər arasında şahmat turniri keçirilib | ASB əməkdaşları «Ümid Yeri» uşaq sığınacağında | «Uşaqlar gələcəyimizin siqortasıdır» | İslam Oyunlarının rəsmi dəstəkçisi olub | «Azərsun Holding» «İlin Holdingi» seçildi | Qazaxıstan Prezidenti Logistika Mərkəzini ziyarət edib | İş adamı «Tərəqqi» medalı ilə təltif edildi | Ölkə başçısı «Azərsun Holding»-in stendini ziyarət edib | TÜİB üzvləri ziyarət edilib

Türk Hava Yollarından sərnəşinlər üçün yeni xidmət

Avropanın ən böyük aviadaşıyıcısı olan Türk Hava Yolları (THY) Türkiyəyə səfər edən sərnəşinlərin rahatlığı üçün yeni pulsuz baqaj daşıma xidmətinə başlayıb. Bu barədə «İş Dünyamız»-a Türk Hava Yollarının Azərbaycan təmsilçiliyinin rəhbəri Seyfullah İlyas məlumat verib. Onun sözlərinə görə, xidmət çərçivəsində Atatürk Hava limanı ilə Taksim arasında sərnəşinlərin yükləri hotellərə pulsuz daşınacaq. Nəticədə, həm İstanbulla gələn, həm də buradan gedən sərnəşinlər yüklərini hoteldən hava limanına və ya əksinə daşımalı olmayacaq, əvəzində şəhərdə rahat hərəkət edə biləcəklər. Belə ki, şəhərə təyyarə ilə gələn sərnəşinlər yüklərinin aeroportdakı xidmətə təhvil verib rahatca birbaşa şəhərə yollana bilirlər. Onların yükləri ya bir-

başə olaraq bu xidmətin əkəətə etdiyi hotellərə, ya da THY-nin Taksimdəki Miniport ofisinə çatdırılır. Eyni xidmət İstanbulu tərk edən sərnəşinlərə də göstərilir. Belə ki, hoteli tərk edən sərnəşinin yükləri ya hoteldən, ya da Taksimdəki ofisdən alınaraq birbaşə olaraq pulsuz şəkildə aeroporta gətirilir. Sərnəşinlər isə yük daşımadan gün ərzində sərgi, toplantı, mədəni yerlər və ya alış-veriş turuna çıxə bilirlər. «Bütün bunlar tamamilə pulsuzdur. Artıq sərnəşinlərimiz bu xidmətlə tanış olublar, və ondan çox razıdırlar», - deyə S.İlyas bildirib. Hələlik bu anlaşıma THY ilə İstanbuldakı «Marriott», «The Ritz Carlton» və «Pera Palace» hotelləri ilə bağlanıb.

Xidmət haqqında ətraflı məlumatı <https://miniport.istanbul/> ünvanından almaq olar.

«Maliyyə savadlılığı» layihəsinə dəstək verilib

Əhalinin maarifləndirilməsi üzrə layihələri daima öz korporativ sosial məsuliyyəti olaraq görən Azərbaycan Sənaye Bankı (ASB) növbəti dəfə Azərbaycan Mərkəzi Bankının «Maliyyə savadlılığı» layihəsinə dəstək olub. Belə ki, iyunun 8-də «Məsuliyyətli borclanma» mövzusunda 11 ali təhsil ocağını təmsil edən 22 tələbəyə bankın baş ofisində təlim keçirilib. Bankın Kredit Departamentinin mü-

diri Anar Məmmədov «Məsuliyyətli borclanma» ilə yanaşı, tələbələrə korporativ bankçılıq, fərdi bankçılıq, eləcə də, onlayn bankçılıq haqqında ətraflı məlumat verib, onların müxtəlif suallarını cavablandırıb.

Bankirlər arasında şahmat turniri keçirilib

Asudə vaxtın səmərəli keçirilməsi məqsədilə Azərbaycan Sənaye Bankının əməkdaşları arasında 8-29 aprel tarixlərində bankdaxili Şahmat Turniri keçirilib. ASB-nin Marketing və İsteh-

lakçıların Hüquqlarının Müdafiəsi departamentinin təşkil etdiyi turnir 13 turda keçirilib. 4 həftə davam edən yarışda bankın İdarə Heyətinin sədri Doğan Tandoğan qalib gəlib. 2-ci yerin qalibi bankın Dər-nəgül filialının müdiri Rəhim Muradov, 3-cü yerin qalibi isə Audit Departamentinin müdiri Ramil Gü-ləhmədov olub. Qaliblər diplom və hədiyyələrlə təltif ediliblər. Həmçinin turnirdə aktiv iştiraklarına görə Şirxan Adıgözelov, Amal Əliyev, Könül Rəsulova və Uğur Mahmudov təşəkkürnamə ilə mükafatlandırılıb.

«Azərçay» İslam Oyunlarının rəsmi dəstəkçisi olub

«Azərçay» şirkəti Bakıda keçirilən İslam Həmrəyliyi Oyunlarının rəsmi dəstəkçisi olub. Azərsun Holdingin bir markası olan «Azərçay» Oyunlar zamanı Atletlər Kəndi də daxil olmaqla, bir sıra məkanlarda güzəştli qiymətlərlə çay təqdim edib. İdmançı və rəsmiləri yüksək səviyyəli çay xidməti, həmçinin ənənəvi çay stəkanları, samovar və taxta vitrin qutularla təmin etməklə yanaşı, «Azərçay» Atletlər Kəndində qolf simulyatoru da təşkil edib.

«Azərsun Holding» «İlin Holdingi» seçildi

«Azərsun Holding»-in baş sponsorluğu ilə 4-cü Beynəlxalq «Caspian Energy Forum»-u keçirilib. Dövlət rəsmilərinin və ölkənin aparıcı rəhbər şəxslərinin qatıldığı tədbirdə ölkəmizdə həyata keçirilən iqtisadi islahatların müsbət nəticələrə səbəb olduğu qeyd olunub. Forum çərçivəsində «Azərsun Holding» ölkə iqtisadiyyatına verdiyi mühüm töhfələrə görə «İlin Holdingi» seçilib. İştirakçılar qarşısında çıxış edən Şirkətin baş direktoru Savaş Uzan Azərbaycanda sahibkarlara dövlət tərəfindən hərtərəfli dəstəyin verildiyini bildirib və ölkə rəhbərliyinə minnətdarlığını söyləyib. Savaş Uzan «Azərsun Holding» tərəfindən istehsal olunan məhsulların artıq 30-dan çox ölkədə satıldığını qeyd edib və «Made in Azerbaijan» markalı yerli məhsulların ixrac coğrafiyasının genişləndirilməsi və həcmnin artırılması istiqamətində zəruri tədbirlərin görüldüyünü söyləyib. Tədbirdə qeyd edilib ki, artıq «Azərsun Holding»ə məxsus «Azərçay» məhsulu dünyanın 50-dən çox hava limanında «Duty Free» mağazalarında satılmaqdadır.

İş adamı «Tərəqqi» medalı ilə təltif edildi

Ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində və yerli məhsullarımızın dünya bazarlarına çıxarılmasında vacib rol oynayan «Azərsun Holding»-in fəaliyyəti növbəti dəfə ölkə rəhbərliyi tərəfindən çox yüksək qiymətləndirilib. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə ölkənin iqtisadi inkişafına verdiyi töhfəyə və sahibkarlığın genişləndirilməsi ilə bağlı dövlət siyasətinin həyata keçirilməsində səmərəli fəaliyyətlərinə görə «Azərsun Holding»-in baş direktoru Savaş Uzan «Tərəqqi» medalı ilə təltif edilib. Qeyd edək ki, ötən ilin dekabrında, Azərbaycanda və onun hüdüdlərindən kənardə iqtisadiyyat, elm, təhsil və mədəniyyətin inkişafındakı xidmətlərinə görə «Azərsun Holding»-in Müşahidə Şurasının sədri Abdolbari Goozal «Şöhrət» ordeninə layiq görülmüşdü.

ASB əməkdaşları «Ümid Yeri» uşaq sığınacağında

ASB əməkdaşları mayın 19-da «Ümid Yeri» uşaq sığınacağını ziyarət ediblər. Bankdan verilən məlumata görə, ziyarət zamanı bank əməkdaşları uşaqlarla birlikdə çay süfrəsi ətrafında yığışıb, onların təhsili, sağlamlığı, ehtiyacları ilə maraqlanıblar. ASB əməkdaşları arasında keçirilən şahmat turnirinin qalibi Doğan Tandoğan ona təqdim edilmiş pul mükafatını sığınacağın ehtiyaclarının qarşılmasına sərf edib. Habelə bankın digər əməkdaşları da sığınacağa qida, geyim və pul şəklində yardım göstəriblər. Yığılan pul vəsaiti ilə qida məhsulları, şirniyyat, meyvə, tərəvəz həmçinin ilkin tələbat malları alınıb, sığınacağın kommunal xərcləri qarşılınıb. Öz daxili imkanları hesabına fəaliyyət göstərən Ümid Yeri Xeyriyyə Cəmiyyətinin sədri Nigar Mənsimli Bank əməkdaşlarına sığınacağın yaranması, iş prinsipi, ehtiyacları barəsində ətraflı məlumat verib.

«Uşaqlar gələcəyimizin siqortasıdır»

Təhsil Nazirliyinin və Community.az-in dəstəyi, AXA MBASK siqorta şirkətinin təşəbbüsü ilə «Məktəb icmaları» layihəsi çərçivəsində Gəncə, Quba, Lənkəran və Şəki şəhərlərində «Uşaqlar gələcəyimizin siqortasıdır» adlı sosial layihə həyata keçirilib. Qeyd edək ki, bu layihə üzrə 2016-cı ilin aprel-iyun aylarında 46 seminar təşkil olunub və regionlarda böyük maraqla qarşılanıb. Əldə olunan nəticələr əsasında 2017-ci tədris ilində yenidən, aprel və iyun aylarında fərqli aktual mövzuyla, eyni qaydada təlimlər keçirilib. Sorğunun nəticələrinə əsasən, layihə çərçivəsində valideyn, şagird və müəllimlər üçün «Keçid dövrü, yeniyetmə psixologiyası» adlı aktual mövzu üzrə təlimlər keçirilib. Təlimlərdə 1000-dən çox valideyn, şagird və müəllim iştirak edib. Layihənin və təlimlərin əsas məqsədi valideynlərin yeniyetmələrlə düzgün ünsiyyəti və qarşılıqlı münasibətlərin qura bilmələri və keçid dövründə aktual problemlərin aşkar edib düzgün həll yolu seçmələridir. Nəzərə almaq lazımdır ki, bu dövrdə məktəblilər diqqət mərkəzində olmalı və psixoloqlardan psixoloji dəstək almalıdırlar, onları başa düşməyi bacarmalı və onlara vaxtında kömək göstərmək lazımdır.

Ölkə başçısı «Azərsun Holding»in stendini ziyarət edib

Baku Expo mərkəzində keçirilmiş Worldfood 2017 sərgisində iştirak edən ölkə başçısı İlham Əliyev «Azərsun Holding»ə məxsus stendi ziyarət edib. Şirkətlər Qrupunun baş direktoru Savaş Uzan dövlət başçısına istehsal müəssisələrinin yerli xammal ilə təmin edilməsi istiqamətində atılan addımlar və reallaşdırılan layihələr barədə məlumat verib. O, aparılmış uğurlu elmi-tədqiqat iş-

lərinin nəticəsi olaraq artıq qışda da şəkər çuğunduru əkinlərinin həyata keçirildiyini bildirib. Bu il 14 min hektar ərazidə yeni şəkər çuğunduru sahələrinin salındığını söyləyən Savaş Uzan, həmçinin «Made in Azerbaijan» markasının inkişafı istiqamətində də çox

mühüm addımların atıldığını qeyd edib. Sərgidə ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsində mühüm rol oynayan «Azərsun Holding» tərəfindən istehsal olunan çay, şəkər, yağ, duz, konserv, süd, sous və digər məhsullar ziyarətçilər tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb. Yerli məhsulların dünya bazarlarına çıxarılması üçün mühüm addımlar atan Şirkətlər Qrupu artıq dünyanın 36 ölkəsinə məhsul ixrac edir. Qeyd edək ki, «Azərsun Holding»in stendi sərgidə «Ən Cəlbedici Stend» sertifikatı ilə təltif edilib.

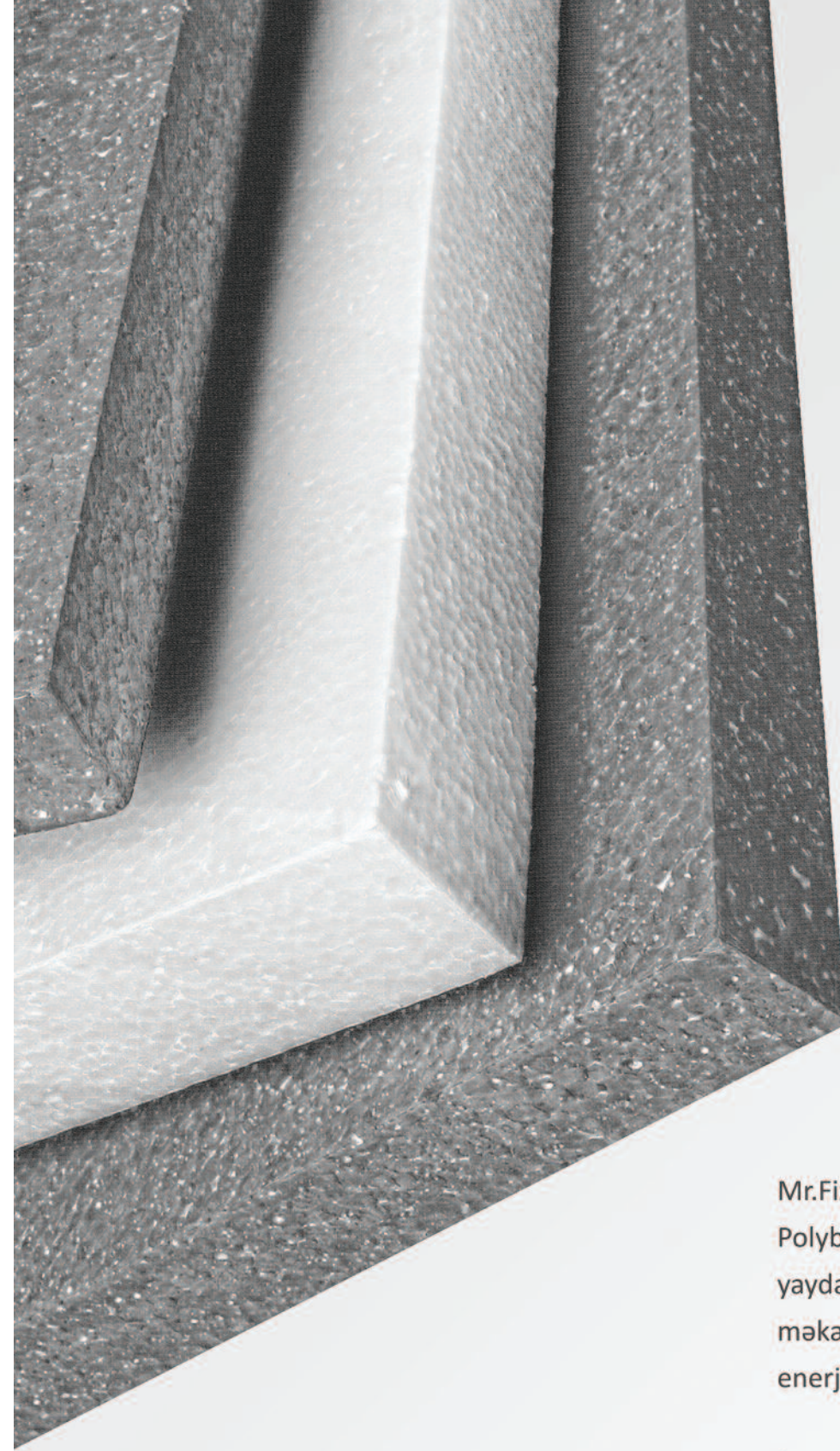
Qazaxıstan Prezidenti Logistika Mərkəzini ziyarət edib

Qazaxıstan Respublikasının prezidenti Nursultan Nazarbayev Azərbaycan səfərini yekunlaşdırdıqdan sonra Aktau şəhərində yerləşən «Azərsun» Logistika və istehsalat Mərkəzini ziyarət edib.

Azərbaycanın İqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev və «Azərsun Holding»in İdarə Heyətinin üzvü Tahir Gözəl Qazaxıstanın dövlət başçısına Mərkəzin fəaliyyəti barədə məlumat veriblər. İqtisadiyyat

naziri bildirib ki, Mərkəz müasir texnologiyalar ilə təchiz edilib və Qazaxıstanla Azərbaycan arasında iqtisadi əlaqələrin daha da inkişaf etməsinə töhfə verir. Ziyarət zamanı ölkə başçısı ilə Azərbaycanın nümayəndə heyəti arasında səmərəli müzakirələr aparılıb və prezident Nursultan Nazarbayev ticari əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi və Mərkəzin fəaliyyətinin genişləndirilməsi üçün dövlət rəsmilərinə öz təlimatlarını verib. Qeyd edək ki, Aktau şəhərində yerləşən «Azərsun» Logistika və istehsalat Mərkəzi 2013-cü ildə Azərbaycan və Qazaxıstan prezidentlərinin Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının III Zirvə toplantısı çərçivəsində keçirilmiş görüşündə əldə edilmiş razılaşmaya əsasən inşa edilib. 2014-cü ildə bünövrəsi atılan Mərkəz 1 ilə inşa edilərək istismara verilib.

POLYBOARD
EPS İSTİLİK İZOLYASIYA MATERIALLARI

Mr.Fix-in istilik izolyasiya sistemi olan Polyboard Thermo və Polyboard NEO, yayda sərin, qışda isti və komfortlu məkanlar təqdim edərkən 50%-ə qədər enerjiyə qənaət edir.

İstilik izolyasiyası bir yandan enerjini effektiv istifadə etməyimizə, digər yandan da gələcək nəsillərin daha ekoloji, sağlam bir dünyada yaşamalarına şərait yaradır.

MÜSAHİBƏ İlkin Vəliyev

«Vergi ödəyicilərinə yanlaşma dəyişir»

Azərbaycanın vergi sisteminə baş verən dəyişikliklər, tətbiq edilən yeniliklər, onların məqsədi və dəyişikliklərin ilkin nəticələri ilə bağlı «İş dünyamız» jurnalının suallarına **Vergilər nazirinin müavini İlkin Vəliyev** cavab verir.

- İlkin müəllim, son iki ili digər sahələrdə olduğu kimi, vergi sahəsində də ciddi dəyişikliklər ili adlandırmaq olar. Bu dəyişikliklər nədən ibarətdir?

- İlk olaraq qeyd edim ki, vergi sahəsində son illər ərzində aparılan islahatlar ölkədə həyata keçirilən çoxşaxəli iqtisadi islahatların tərkib hissəsidir. Vergi - iqtisadi alət olmaqla iqtisadiyyatın tənzimlənməsinə və inkişafına təsir edən mexanizmlərdən biridir. Ona görə də bu sahədəki islahatlar iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi üçün mühümdür.

Sahibkarlığın inkişafı və ölkənin yeni iqtisadi inkişaf fazasına keçməsi isə vergi sahəsində islahatların aparılmasına zərurət yaradıb. Prezident İlham Əliyevin 4 avqust 2016-cı il tarixli Sərəncamı ilə «2016-cı ildə vergi sahəsində aparılacaq islahatların istiqamətləri» təsdiq edilib və Vergilər Nazirliyinə vergi qanunvericiliyinin və inzibatchılığının təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bir sıra tapşırıqlar verilib.

Vergi sahəsində aparılan islahatlar əlverişli sahibkarlıq və investisiya mühitinin yaradılması, vergi qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi, vergitutmanın optimallaşdırılması, vergi yükünün azaldılması, vergi güzəştlərinin səmərəsinin artırılması, çevik vergi inzibatchılığının yaradılması, vergi nəzarətinin risk meyarları əsasında həyata keçirilməsi və elektron auditin genişləndirilməsindən ibarətdir. Əsas məqsəd vergi orqanlarının xidmətlərinin səviyyəsinin artırılması, yayınma hallarının azaldılması və könüllü vergi ödəmələrinin artırılmasıdır.

- Gəlin, Məcəlləyə bu ilin əvvəlindən tətbiq olunan dəyişikliklərə baxaq, onların sayı həddən artıq çoxdur, amma siz onlardan əsas hansıları qeyd edərdiniz?

- Vergi Məcəlləsində ilin əvvəlində edilən əlavə və dəyişikliklər, əsasən, vergi inzibatchılığının təkmilləşdirilməsi, uçot sisteminin şəffaflaşdırılması, vergi ödəyicilərinin hüquqlarının genişləndirilməsi və vergi yükünün azaldılması ilə bağlıdır.

Bunlardan vergi yükünün azaldılması, o cümlədən vergi güzəşt və azadolmaları ilə bağlı dəyişikliklər xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Məsələn, buğda unu və çörək istehsalı və satışı, eləcə də, quş ətinin satışı 3 il müddətində ƏDV-dən azad edilib. Bu dəyişikliklər rəqabət mühiti yaratmaqla kənd təsərrüfatı məhsulları idxalının azaldılmasına və ölkədə həmin məhsulların istehsalının artımına yönəlib.

Bundan əlavə, indiyədək kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıların əlavə dəyər vergisindən azad edilməsinə baxmayaraq, pərakəndə qaydada satılarkən həmin məhsulların tam dəyəri ümumi qaydada ƏDV-yə cəlb edilirdi və bu da müəyyən qiymət artımına səbəb olurdu.

«SAHIBKARLIĞIN INKIŞAFI VƏ ÖLKƏNİN YENİ İQTİSADI İNKİŞAF FAZASINA KEÇMƏSİ İSƏ VERGİ SAHƏSİNDƏ ISLAHATLARIN APARILMASINA ZƏRURƏT YARADIB.»

Dəyişikliklərə əsasən isə, pərakəndə ticarətdə rəqabət mühitini təmin etmək və vergi yükünü optimallaşdırmaq üçün, ölkədə istehsal edilmiş kənd təsərrüfatı məhsullarının pərakəndə ticarəti ilə məşğul olan sahibkarlar tərəfindən satışı zamanı ƏDV-yə yalnız həmin məhsulların satış qiyməti ilə onların alışı qiyməti arasındakı fərq, yəni ticarət əlavəsi cəlb olunur.

Digər dəyişikliklərə görə, ödəmə qabiliyyətini itirmiş bankların restrukturizasiyası və sağlamlaşdırılması tədbirləri çərçivəsində qeyri-ışlək (toksik) aktivlərin təqdim edilməsi ƏDV-dən 3 il müddətinə, icbari tibbi sığorta və səhiyyə (təb) xidmətləri göstərən qurumların gəlirləri mənfəət vergisindən müddətsiz azad edilmiş, banklar tərəfindən fiziki şəxslərin əmanəti üzrə ödənilən illik faiz gəlirləri, habelə emitent tərəfindən investisiya qiymətli kağızları üzrə ödənilən dividendin, diskont (istiqrazların nominalından aşağı yerləşdirilməsi nəticəsində yaranmış fərq) və faiz gəlirlərinin gəlir vergisindən azad edilməsi müddəti 5 ilə qədər artırılıb. Bu dəyişikliklər sahibkarlıq və investisiya mühitinə müsbət təsir göstərəcək.

Məcəllədə əsas dəyişiklərdən biri də topdan və pərakəndə ticarətlə məşğul olan vergi ödəyicilərini fərqləndirən meyarların müəyyən edilməsi, elektron qaimə-fakturanın və digər uçot sənədlərinin tətbiqidir. Bu, nəticə etibarilə mal, iş və xidmətlər üzrə əməliyyatların rəsmiləşdirilməsi, vergidən yayınma hallarının aradan qaldırılması və uçot sisteminə şəffaflığın artmasına şərait yaradır.

- Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklər arasında iş adamları üçün xüsusi maraqlı olanı gəlirlərin könüllü bəyan edilməsi idi. Bu mexanizm özünü doğruldurmu? İndiyədək gəlirlərini könüllü bəyan edənlər olubmu və onların sayı nə qədərdir?

- Vergi Məcəlləsinə könüllü vergi açıqlaması sisteminin tətbiqi ilə bağlı müddəalar beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla əlavə edilib.

Könüllü vergi açıqlaması dedikdə, səyyar vergi yoxlaması başa çatdıqdan sonra yoxlama zamanı aşkar edilməmiş və vergi öhdəliyinin yaranmasına səbəb olan halların vergi ödəyiciləri tərəfindən vergi orqanlarına könüllü olaraq bəyan edilməsi nəzərdə tutulur.

Dəyişikliyə qədər qüvvədə olan qanunvericilikdə vergi ödəyicisinin dəqiqləşdirilmiş vergi bəyannaməsini səyyar vergi yoxlaması başladığı gündə vergi orqanına təqdim edə bilməsi nəzərdə tutulurdu. Lakin dəyişiklik vergi ödəyicilərinə imkan verir ki, səyyar vergi yoxlaması zamanı vergi orqanı tərəfindən aşkar edilməmiş və əlavə vergi hesablanmasına səbəb olacaq halları da könüllü şəkildə bəyan etsin və səyyar vergi yoxlamasının aparıldığı dövrə görə dəqiqləşdirilmiş bəyannamə təqdim etsin. Təqdim edilmiş həmin bəyannamə üzrə yalnız könüllü açıqlanmış vergi məbləği büdcəyə ödənilir, həmin məbləğə faiz hesablanmır və maliyyə sanksiyası tətbiq edilmir.

Ötən dövr ərzində bir vergi ödəyicisi tərəfindən könüllü bəyannamə təqdim edilərək dövlət büdcəsinə 15 816 manat vəsait hesablanıb

- Maraqlı yeniliklərdən biri də əvvəlcədən razılaşma mexanizmi idi...

- Elədir. Məlumdur ki, vergi ödəyiciləri tərəfindən vergi öhdəliklərinin düzgün müəyyən edilməməsi nəticəsində maliyyə sanksiyalarının ödənilməsi onların əlavə maliyyə itkilərinə səbəb olur. Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişiklərdə belə halların qarşısının alınması və vergilərin güzgün hesablanaraq ödənilməsinə təşviq etmək məqsədilə, vergi ödəyiciləri tərəfindən aparılması nəzərdə tutulan əməliyyatlar üzrə yaranacaq vergi öhdəliklərinin əvvəlcədən müəyyən edilməsi ilə bağlı mexanizmi nəzərdə tutulub.

Bu mexanizmə əsasən, vergi orqanı tərəfindən vergi ödəyicisinin müraciəti əsasında iri məbləqli müqavilələr üzrə ya-

«HAZIRDA «TRANSFER QIYMƏTLƏRİN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ VƏ VERGİDƏN YAYINMA HALLARINA QARŞI TƏDBİRLƏRİN İŞLƏNİB HAZIRLANMASINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZİRLİYİNƏ DƏSTƏK» ADLI TVİNİQ LAYİHƏSİNİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ İLƏ BAĞLI TƏNDƏRİN KEÇİRİLMƏSİ VƏ TƏRƏFƏŞ ÖLKƏLƏRİN MÜƏYYƏN OLUNMASI İSTİQAMƏTİNDƏ AVROPA KOMİSSİYASI İLƏ DANIŞIQLAR APARILIR.»

ranacaq vergi öhdəlikləri həmin müqavilədə nəzərdə tutulmuş əməliyyatlar aparılana qədər müəyyən edilir. Həmin müqavilə üzrə sonradan müəyyən edilmiş vergi öhdəliklərindən əlavə vergilər hesablanmır və maliyyə sanksiyaları tətbiq edilmir.

Bu mexanizm bir çox dövlətlərin, o cümlədən Almaniya, Fransa, Avstriya, Belçika, Kanada, Çexiya Respublikası, Danimarka, Estoniya, Finlandiya, Macarıstan, İsrail, İtaliya, Yaponiya, Niderland, İspaniya, Türkiyə, Böyük Britaniya, ABŞ və s. ölkələrin vergi qanunvericiliyinə daxil edilib.

- Vergitutmada əsas problemlərdən biri transfer qiymətləri ilə bağlı idi. Bununla əlaqədar hansı işlər görülür və onların nəticələri varmı?

- Müxtəlif vergitutma normaları olan ölkələrdə fəaliyyət göstərən yerli və xarici şirkətlərin apardıqları kommersiya əməliyyatlarında vergidən yayınma hallarına yol verilməsi risklərinin qarşısının alınması üçün ən yaxşı mexanizmlərdən biri transfer qiymətlərinə nəzarətdir.

Transfer qiymətinin tətbiqinin məqsədi bir-biri ilə qarşılıqlı əlaqəli şəxslər (şirkət və onun daimi nümayəndəliyi, eyni təsisçisi olan şirkətlər və s.) tərəfindən həyata keçirilən əməliyyatların bazar qiymətləri prinsipinə uyğun aparılmasına nəzarət etmək və vergitutma bazasının azaldılmasının qarşısını almaqdır.

Vergi Məcəlləsinə əsasən, transfer qiymətləri təqvim ili ərzində yalnız ümumi dəyəri 500 000 manatdan artıq olan əməliyyatlara tətbiq olunur və mənfəət vergisinin məqsədləri üçün istifadə edilir.

Əlavə olaraq, qeyd etmək istərdim ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 dekabr 2012-ci il tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş «Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış» İnkişaf Konsepsiyası əsasında Vergilər Nazirliyi tərəfindən hazırlanmış «Vergi sisteminin inkişafı üzrə 2013-2020-ci illər üçün» Strateji Planda nəzərdə tutulan «Transfer qiymətlərinin tənzimlənməsi sahəsində qanunvericilik bazasının və inzibati nəzarət mexanizmlərinin yaradılması» mövzusunda Tvininq layihəsi təklifi aidiyyəti üzrə təqdim edilib. Bu layihə vergitutma bazasının genişləndirilməsindəki rolu və aktuallığı baxımından Avropa Komissiyası tərəfindən müsbət qarşılanıb. Hazırda «Transfer qiymətlərinin müəyyən edilməsi və vergidən ya-

yınma hallarına qarşı tədbirlərin işlənilməsi və hazırlanmasında Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinə dəstək» adlı Tvininq layihəsinin həyata keçirilməsi ilə bağlı təhdirlərin keçirilməsi və tərəfdaş ölkələrin müəyyən olunması istiqamətində Avropa Komissiyası ilə danışıqlar aparılır. Bu layihənin əsas məqsədi transfer qiymətləri ilə bağlı praktiki məsələlərin inzibatçılığına dair Avropa İttifaqı ölkələrinin uğurlu təcrübəsini öyrənmək və gələcəkdə mövcud qaydaları daha da təkmilləşdirməkdir.

- Maraqlı yeniliklərdən biri də fərdi əmək ilə məşğul olanlar üçün sabit vergi məbləğinin tətbiq edilməsi oldu. Bu təcrübə özünü doğrultdumu?

- Doğrudan da, Vergi Məcəlləsinin 220.10-cu maddəsinə edilmiş dəyişikliyə əsasən, bəzi fəaliyyət növləri ilə fərdi qaydada (müddətli işçi cəlb etmədən) məşğul olan fiziki şəxslər «Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin ödənilməsi haqqında qəbz» almaqla fəaliyyət göstərməlidirlər. Həmin vergi ödəyiciləri xidmət mərkəzlərinə müraciət edərək həmin anda «Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin ödənilməsi haqqında qəbz» əldə edirlər. Artıq qəbzın internet vasitəsilə elektron qaydada müraciət etməklə əldə olunması imkanı da yaradılmışdır.

Fəaliyyətini «Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin ödənilməsi haqqında qəbz» almaqla həyata keçirən fiziki şəxslər bu fəaliyyətə görə vergi orqanına bəyannamə təqdim etmirlər.

Məlumat üçün bildiririk ki, cari ilin yanvar-iyun ayları ərzində 1595 vergi ödəyicisi tərəfindən 3035 sayda «Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin ödənilməsi haqqında qəbz» alınıb.

- Vergi partnyorları üçün nəzərdə tutulan «yaşıl dəhliz» praktikası necə, lazımı effekti verirmi? «Yaşıl dəhliz»dən nə qədər aktiv istifadə olunur?

- Vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlərin səviyyəsinin artırılması məqsədilə, intizamlı vergi ödəyicilərinə xidmətin «Yaşıl dəhliz» prinsipi əsasında həyata keçirilməsinə keçən ildən başlanılıb. Bu sistem vergi ödəyiciləri ilə vergi orqanları arasında etimadın və şəffaflığın artırılması, sahibkarlara əlverişli şəraitin yaradılması və vergilərin kö-nüllü ödənilməsinin yüksəldilməsini nəzə-

«VERGİLƏR NAZIRLIYI
AZƏRBAYCANDA FƏALİYYƏT
GÖSTƏRƏN, ÖLKƏ
İQTİSADİYYATINA İNVESTİSİYƏ
YATIRAN ƏCNƏBİ İŞ
ADAMLARININ FƏALİYYƏTİNİ
KOORDİNASİYƏ EDƏN BİR
ÇOX BİRLİK VƏ QURUMLARLA
SİX ƏMƏKDAŞLIQ EDİR»

«Təbii ki, TUIB-lə qarşılıqlı əlaqələrin qurulması və inkişaf etdirilməsinə xüsusi önəm verilir»

də tutur. Partnyor vergi ödəyicisi statusuna malik şəxslər, ilk növbədə, vergi hesabatlarını vaxtılı-vaxtında təqdim etməli, vergiləri tam həcmdə və vaxtında ödəməli, işçilərinin sayını və onların əmək haqlarını düzgün bəyan etməli, gücləndirilmiş elektron imza-ya sahib olmalı, mühasibat uçotunu beynəlxalq və ya milli uçot standartlarına uyğun, yazışmaları isə əsasən elektron şəkildə aparmalıdırlar. Bu günə qədər 451 sayda vergi ödəyicisi şəffaf vergi partnyorluğu statusunu əldə edib və həmin statusu əldə edən vergi ödəyicilərinin sayı artmaqdadır.

- Bu ilin əvvəlində «Nağdsız hesablaşmalar haqqında» Qanun da qüvvəyə minib. Bu qanunun qəbulundan sonrakı dövrdə nağdsız ödənişlərin dövryyəsi artıbmı?

- Əlbəttə, «Nağdsız hesablaşmalar haqqında» Qanunun tətbiqi öz səmərəli nəticəsini verir. Belə ki, qanunun tətbiqi nəticəsində iqtisadiyyatın bütün sahələrində nağdsız ödənişlərin dövryyəsinin artmasına, xərclərin şəffaflığının təmin edilməsinə, gəlirlərin, əmək haqqlarının və digər ödənişlərin ləqəlləşməsinə və digər iqtisadi göstəricilərin yüksəlməsinə şərait yaranıb. Bu isə vergi ödəyiciləri tərəfindən vergilərin düzgün hesablanıb ödənilməsi, vergidən yayınma hallarının azalması və vergi sahəsində şəffaflığın artmasına səbəb olub. Konkret rəqəmlərə müraciət edək. Məsələn, cari ilin bitən dövrü ərzində mal, iş və xidmətlərin alınmasına görə nağd pul məxarici 62,6 faiz, ticarət müəssisələri üzrə 67,5 faiz, əmək haqqı və digər ödənişlər üzrə 75,3 faiz azalıb. Qanunun gələcək tətbiqi qeyd etdiyim sahələrdə səmərəliliyin daha da artmasına imkan yaradacaqdır.

- İlin əvvəlində Vergilər Nazirliyində də struktur dəyişiklikləri baş verib. Bu dəyişikliklər nə qədər effektiv olub?

- İlin əvvəlində nazirlikdə aparılan struktur dəyişiklikləri vergi inzibatçılığı sahəsində daha çevik və səmərəli sistemin qurulması ilə bağlı olub və öz müsbət nəticəsini göstərüb. Milli vergi administrasiyasındakı son dəyişikliklər istər mahiyyət, istərsə də əhatə baxımından daha böyük əhəmiyyətə malikdir...

İndiyədək vergi orqanlarında əsas iş yükü böyük dövryyəsi olan vergi ödəyiciləri ilə aparılan işlərə yönəldilib və dövryyələrdən asılı olmayaraq, bütün vergi ödə-

yicilərinə (iri, orta və kiçik) eyni inzibati mexanizmlər tətbiq edilirdi. Yeni dövrdə isə vergi inzibatçılığında bu yanaşmanı dəyişmək, hər kateqoriyaya aid vergi ödəyicisinə ona uyğun yanaşmalar tələb olunurdu. Buna görə də dəyişikliklər zamanı beynəlxalq təcrübədə geniş istifadə olunan «fərdi yanaşma» və «dövryyə intervalları» prinsipləri əsas götürüldü.

«Dövryyə intervalları» prinsipi vergi inzibatçılığının bütün sahələrində tətbiq edilməklə, vergi ödəyicilərinə münasibətdə yanaşmanı diferensiallaşdırmaq, daha səmərəli, çevik və şəffaf inzibatçılığı yaradıldı. Burada əsas yanaşma, kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri ilə iri və xüsusi rejimli müəssisələrlə iş prinsiplərini ayırmaq, hər bir sahibkarlıq qrupuna fərdi yanaşmanı təmin etmək, fiskal və inzibatçılıq yükünün düzgün bölüşdürülməsini təmin etməkdir.

Yeni struktur quruluşu, ilk növbədə, iri vergi ödəyiciləri üzrə işlərin daha keyfiyyətli təşkilinə, orta sahibkarlarla münasibətlərin əsasən partnyorluq müstəvisində qurulmasına, kiçik sahibkarlara münasibətdə isə daha sadə və səmərəli vergi inzibatçılığının yaradılmasına xidmət edir.

Fərqli dövryyəyə malik və fərqli sahələrdə fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinə fərdi yanaşma prinsipinin tətbiqi belə ödəyicilərə daha səmərəli xidmətlərin göstərilməsinə, onlarda vergi nəzarəti tədbirlərinin minimallaşdırılmasına, belə ödəyicilərə münasibətdə vergilərlə bağlı bütün tədbirlərin, faktiki olaraq, «bir pəncərə» prinsipi üzrə həyata keçirilməsinə imkan verir.

- Azərbaycandakı xarici və yerli iş adamlarının fəaliyyətlərini əlaqələndirmək, biznesin inkişafına dəstək məqsədilə bir müddət əvvəl Azərbaycanda «Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyi» (TUIB) qurulub. Sizcə, bu Birlik ölkədə sahibkarlığın maariflənməsinə hansı faydalar verə bilər və TUIB-in fəaliyyətindən hansı gözləntiləriniz var?

- «Türkiyə və Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçilər İctimai Birliyi»nin yaradılması ölkələrimiz arasında olan iqtisadi əlaqələr baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Vergilər Nazirliyi Azərbaycanda fəaliyyət göstərən, ölkə iqtisadiyyatına investisiya yatıran əcnəbi iş adamlarının fəaliyyətini koordinasiya edən bir çox birlik və qurumlarla sıx əməkdaşlıq edir. Mütəmadi olaraq görüşlər keçirilir, fikir mübadiləsi aparılır, əcnəbi iş adamlarının vergi qanunvericiliyi və inzibatçılığı ilə bağlı təklifləri diqqətlə dinlənilir. Təbii ki, bu sırada TUIB-lə qarşılıqlı əlaqələrin qurulması və inkişaf etdirilməsinə xüsusi önəm verilir. Bu baxımdan, birlik tərəfindən türkiyəli və yerli iş adamlarının fəaliyyətinin koordinasiyası, Azərbaycanda biznesin inkişafı və qanunvericiliyin tətbiqi sahələrində hərtərəfli maarifləndirmə işləri aparılacağına, son nəticə olaraq, hər iki ölkənin biznes strukturları arasında körpü rolu oynayacağına inanırıam.

««TÜRKİYƏ VƏ AZƏRBAYCAN
İŞ ADAMLARI VƏ
SƏNAYEÇİLƏR İCTİMAİ
BİRLİYİ»NİN YARADILMASI
ÖLKƏLƏRİMİZ ARASINDA
OLAN İQTİSADI ƏLAQƏLƏR
BAXIMINDAN MÜHÜM
ƏHƏMİYYƏT KƏSB EDİR.»

MÜSAHİBƏ Seyfullah İlyas

«Biz dünyanın ən çox ölkəsinə uçan şirkət»

Azərbaycanda təyyarə ilə uçmayanlar Türk Hava Yollarını çox təsirli reklamlarına görə tanıyıb sevir. Müştərilərin isə reklama ehtiyacı yoxdur — yüksək keyfiyyət, dadlı halal menyu və şirin dilli stüardessalar uzun çəkən uçuşları da yadda qalan səyahətə çevirir. Bəs bütün bunlar nəyin hesabına əldə olunur? Türk Hava Yollarının fəaliyyəti və planları ilə bağlı «İş Dünyamız»-ın suallarına şirkətin Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbəri Seyfullah İlyas cavab verir.

- Seyfullah bəy, Türk Hava Yollarını dünyanın ən böyük aviaşirkətlərindən biri kimi tanıyırsınız. Bəs daha dəqiq desək, şirkətiniz dünyanın aviasiya bazarında hansı yeri tutur?

- Türk Hava Yolları son 15 ildə böyük irəliləyişlər əldə edib. Həm təyyarələrin, həm işçilərin sayı artıb, həm də uçuş istiqamətləri çoxalıb. Bu dəyişikliklər bizi dünyanın ən böyük hava yolları şirkətlərindən birinə çevirib.

Artıq neçə ildir ki, biz dünyanın ən çox ölkəsinə uçan şirkət - THY dünyanın 120 ölkəsində 299 şəhərə uçuş. Bu böyük üstünlükdür, çünki elə ölkələr var ki, ora bizdən başqa heç bir şirkət uçmur, məsələn, Somaliyə. Səfərin sayına görə isə dünyanın ən böyük 10 şirkəti arasında yer alır.

Türkiyənin coğrafi durumu da bizə böyük üstünlük verir. Ölkəmiz Şərqlə Qərbi, Şimala Cənub arasında körpü rolunu oynayır. Yeni şərqdən gələn

müştəriləri Avropa və Amerikaya, Afrikadan gələnləri Şimala, Asiyaya və Avropaya daşıyırsınız.

Dediym kimi, təyyarə parkımız da böyüyüb. 2012-ci ildə bizim 202 təyyarəmiz vardı, indi onların sayı 335-dir. Hazırda THY dünyanın ən gənc hava parklarından birinə sahibdir. Təyyarələrimizin orta yaşı 6,8 ildir.

Xidmətimizin keyfiyyətinə gəlincə, qeyd edim ki, təkcə bu il «havaçılığın Oskarı» adlanan 4 Skytrax mükafatı qazanmışıq. Belə ki, ardıcıl 9-cu dəfə «Cənubi Avropanın ən yaxşı hava yolu şirkəti»-yik. Bundan başqa, «Ən yaxşı Business Class ikram servisi», «Ən yaxşı Business Class özəl səfəri salonu» və «Ən yaxşı Business Class özəl səfəri salonu ikramı» mükafatlarını almışıq. Qeyd edim ki, THY-nin İstanbuldakı «Business Class lounge»-si, hətta bəzi aeroportlardan da böyükdür.

««ƏN YAXŞI BUSINESS CLASS İKRAM SERVİSİ», «ƏN YAXŞI BUSINESS CLASS ÖZƏL SƏFƏRİ SALONU» VƏ «ƏN YAXŞI BUSINESS CLASS ÖZƏL SƏFƏRİ SALONU İKRAMI» MÜKAFATLARINI ALMIŞIQ»

«Artıq neçə ildir ki, biz dünyanın ən çox ölkəsinə uçan şirkət - THY dünyanın 120 ölkəsində 299 şəhərə uçuş»

- Seyfullah bəy, indi Türkiyə ilə Azərbaycan arasında səfərinin əsas daşıyıcısı hansı şirkətdir?

- Azərbaycanda 25 ildən artıqdır ki, çalışırıq. Bu dövrdə Azərbaycan və Türkiyə arasında səfərin daşımalarında AZAL-la birlikdə əsas oyunçuya çevrilmişik. 2014-cü ildə AZAL-la bağladığımız müqaviləyə əsasən, onlar bizim, biz də onların biletlərini satırıq. Biz buna «bir millətin iki hava yolu» da deyirik.

- Son vaxtlar Azərbaycan bazarına çoxsaylı yeni aviaşirkətlər, o cümlədən low-kosterlər daxil olub və bu proses davam etməkdədir. Bu sizin fəaliyyətinizə necə təsir edir?

- Baxın, 2000-ci illərin əvvəllərində Türkiyədə yalnız bir hava yolu vardı - həm daxilə, həm də xaricə yalnız biz uçurduq. Özəl hava yolları isə yalnız çarter səfərləri təşkil edirdilər. Türkiyədə mülki aviasiya inkişaf etdikcə yeni şirkətlər də yarandı. Hazırda Türkiyənin özündə low-cost hava yolları var, ölkəmizə Avropadan da belə şirkətlər uçuş və s. Şirkətlərin artımı əslində sektorun inkişafı deməkdir. Azərbaycan da böyüyən bazardır. Doğrudur, böhran dövrü də oldu, amma indi yaxşılaşma dövrü keçiririk. Bu da azərbaycanlıların daha artıq səyahət etməsinə imkan verir. Son illər ölkənizdə keçirilən tədbirlər də ölkənizə uçanların sayını artırır. Bunların hamısı havaçılıq sektorunu inkişaf etdirir.

- Türk Hava Yolları belə şəraitdə bazar payını saxlamaq üçün hansı addımları atır?

- Biz öz məhsullarımızla önə çıxmağa çalışırıq. Əvvəla, qiymətlərimiz əvvəlki vaxtlara nisbətən daha uyğundur. Bundan başqa biz, dediyim kimi, ikram sahəsində irəlidə gedən şirkətik. Məsələn, bizim elə müştərilərimiz var ki, yalnız İstanbuldakı lançımıza görə bizə üstünlük verirlər. Yəni biz səfərləri, keyfiyyəti artıraraq cəlb etməyə çalışırıq.

Eyni zamanda Türk Hava Yolları, rəqəbətli qiymət və özəl kampaniyalarla da səfərlərə fərqli fürsətlər yaratmaqda davam edəcək. Səfərlərimiz Türk Hava Yollarının mil proqramı olan «Miles&Smiles» ilə əlverişli uçuş imkanına sahibdirlər.

- Bir neçə gün əvvəl sizin regional nümayəndəniz Muhammed Fatih Durmaz bildirdi ki, 2016-da THY Bakıdan İstanbulla 300 min səfərin daşıyıb. Və bunun böyük hissəsi İstanbuldan da başqa şəhərlərə səfər edənlərdir. Bəs azərbaycanlılar İstanbuldan sonra ən çox haraya uçuşurlar?

- İstanbulla gələn azərbaycanlılar buradan ən çox Avropa istiqamətinə gedirlər. Çünki bizim Avropa ilə böyük bağlantılarımız var. Nəticədə şəhər saat 6-da Bakıdan çıxan adam artıq şəhər saat 10-da Avropanın istənilən şəhərində olub, işlərini görə bilir. Bu da bizim üçün böyük üstünlükdür. Ona görə əksəriyyət Avropaya uçuş.

Bundan əlavə, son illərdə şirkətimizin Afrikada da böyüməsinə paralel olaraq azərbaycanlı qonaqlarımızın da bu istiqamətə səyahətlərinin şahidiyik.

«AZƏRBAYCANDA 25 İLDƏN ARTIQDIR Kİ, ÇALIŞIRIQ. BU DÖVRDƏ AZƏRBAYCAN VƏ TÜRKİYƏ ARASINDA SƏFƏRİN DAŞIMALARINDA AZALLA BİRLİKDƏ ƏSAS OYUNÇUYA ÇEVİRİLMİŞİK»

- **THY-nin Azərbaycanda Bakı, Gəncə və Naxçıvana uçuş. Başqa regionlara da uçuş planınız varmı?**

- Türkiyə və Azərbaycan arasında həm sərnişindəşım, həm də ticarət əlaqələri mühüm bir səviyyədədir. Böyüməyə davam edən bir hava yolu olaraq Türk Hava Yolları potensial olaraq istifadə oluna biləcək bazarları dəyərləndirir.

- **AZAL lükoster bazarında pay almaq üçün öz lükosterini - AZALjet-i yaratdı. THY-nin belə bir planı varmı?**

- Hazırda bizim belə şirkətimiz var. «Anadolu jet» də THY-nindir və özəlliklə daxili xətlərdə Türkiyənin müxtəlif istiqamətlərinə uçuş. Hələlik bu barədə fikrimiz yoxdur.

- **Seyfullah bəy, bizim oxuculara maraqlıdır ki, THY-dan ən uyğun qiymətə bileti nə vaxt almaq olar? Məsələn, iyulda uçaçaq insan bileti nə vaxt alsa daha sərfəli olar?**

- Qiymətlər bazar durumuna görə dəyişir. Qışda təyyarənin doluluğu az olduğu üçün qiymətlər o qədər də dəyişmir. Amma yayda, tətil dövründə sərnişinlər bileti azı 1-2 ay əvvəlcədən alsalar yaxşı olar. Məsələn, iyulda uçaçaq şəxs uyğun qiymət üçün biletini may-iyun aylarında almalıdır.

Ən azından 2-3 ay əvvəlcədən bilet almaları, xüsusilə də, yay tətili, yeni il şənlikləri, Novruz Bayramı ərəfəsində belə etmələri çox düzgün olar.

- **Bu zaman biletlərdə fərq nə qədər olar?**

Mütəmadi olaraq fərqli qiymətlər təqdim oluna bilər. Uyğun qiymət istəyən oxuculara bizim kampaniyalarımızı

izləməyi tövsiyə edərdim. Tez-tez həm Türkiyə, həm də uzaq məsafələr üçün kampaniyalarımız olur. Məsələn, bileti bir ay əvvəlcədən almaqla çox uyğun qiymət əldə edə bilərlər. Başqa bir mühüm məqam var - tövsiyə edirəm ki, bilet alacaqları zaman tək bir reysə deyil, Yaxın saatlar və yaxın günlərdəki reyslərə də diqqət yetirsinlər. Məsələn, bizim Bakıdan gündə 4 uçuşumuz var. Ola bilər ki, onların axtardığı reysdə yerlər dolduğu üçün qiymət yüksək olsun. Amma onlar həmin gün olan digər reyslərə və ya yaxın günlərdəki reyslərə baxaraq daha uyğun qiymət tapa bilərlər.

- **İndiyədək THY əsasən azərbaycanlıları Türkiyəyə daşıyıb, bəs indi necə, Azərbaycana turist kimi gəlmək istəyən türklərin sayı artırmı?**

- Son illərdə artmağa başlayıb. Amma təəssüf ki, hələlik istədiyimiz səviyyədə deyil. Biz THY olaraq üzərimizə düşən vəzifəni etməyə çalışırıq. Yeni Azərbaycanın tanınması üçün türk mətbuat və turizm agentliyi nümayəndələrini Azərbaycana gətirib görüşlər təşkil edirik. Amma, məncə, Azərbaycanın Türkiyədə daha artıq tanınmasına ehtiyac var. Çünki Azərbaycanı Türkiyədə onsuz da hamı sevir. Amma bu sevgi candan gəlir, yəni insanları turist kimi cəlb etmir. Bu mövzuda Azərbaycanın rəsmi qurumlarının, iş adamlarının, sektoral birliklərin, özəl şirkətlərin birgə səyləri nəticəsində iki ölkə arasındakı turizmə dəstək vermək mümkündür.

«...XİDMƏTİMİZİN KEYFİYYƏTİNƏ GƏLİNCƏ, QEYD EDİM Kİ, TƏK CƏ BU İL «HAVAÇILIĞIN OSKARI» ADLANAN 4 SKYTRAX MÜKAFATI QAZANMIŞIQ...»

LİDER LOGISTIC

Baku White City Office Building 25 E,
Nobel avenue Baku, Azerbaijan, AZ 1025
Tel: (+994 12) 488 10 27/28
Fax: (+994 12) 488 10 29
Office Mob.: (+994 50) 255 82 92

15 il
sizinlə

www.liderlogistic.com

MÜSAHİBƏ Zafer Tangil

«Bu qədər turisti xəyalımıza belə gətirə bilməzdik»

Azərbaycanda turizm sektoru, onun inkişafı və hazırkı səviyyəsi ilə bağlı «İş Dünyamız»ın suallarını türk iş adamı, Bakıda bir neçə hotelin təməlini qoyaraq idarəçiliyini həyata keçirən «ISR Plaza» holdinqin vitse-prezidenti **Zafer Tangil** cavablandırır.

«TURİZM SƏNAYESİNİN QÜSURSUZ İDARƏ OLUNMASI ÜÇÜN BU İŞTİRAKÇILAR BİR-BİRİ İLƏ BİR MEXANİZM KİMİ AHƏNGDAR ŞƏKİLDƏ ÇALIŞMALIDIR»

- Zafer bəy, turizm sənayesinin global iqtisadiyyatdakı yeri və perspektivlərini necə qiymətləndirirsiniz?

- Hər il bir milyarddan çox insanın turizm axınına qoşulduğu turizm sənayesi eyni zamanda bir xidmət ixracatıdır. Hər hansı bir xammal idxalatı olmadan əməliyyat gəlirlərinin birbaşa ölkə iqtisadiyyatına töhfəsinin çox böyük olduğunu nəzərə aldıqda, turizm sektorunun global iqtisadiyyatdakı yeri çox əhəmiyyətlidir.

- Turizm sənayesinin əsas iştirakçıları kimlərdir?

- Turizm sənayesinin global iştirakçıları gələn və gedən turistlər ilə işgüzar əlaqədə olan tur operatorları, səyahət agentlikləri, tur operatorlarına ölkə daxilində xidmət göstərən yerli agentliklər, mehmanxana, motel, istirahət mərkəzi, pansion, istirahət düşərgəsi, qonaq evi və bu tipli digər müəssisələr. Bundan başqa, turizm sənayesinin iştirakçıları sırasında tur bələdçiləri, turistlərin transferlərini həyata keçirənlər, eləcə də, restoran və əyləncə

müəssisələri də var.

Turizm sənayesinin qüsursuz idarə olunması üçün bu iştirakçılar bir-biri ilə bir mexanizm kimi ahəngdar şəkildə çalışmalıdır.

- Zafer bəy, bəs regional turizm sənayesi hansı vəziyyətdədir və onun inkişaf imkanlarını necə qiymətləndirirsiniz?

- Son illərdə turizm sektoru ilə bağlı təbiiq olunan siyasət, bölgənin turizm yönümlü inkişafı, ixtisaslaşmış və dünya markalı mehmanxanaların bir-birinin ardınca açılması sayəsində Azərbaycan əhəmiyyətli bir yüksəliş və inkişafa nail olub.

ISR Holding olaraq ilk mehmanxanamızı 1998-ci ildə açdıq. Daha sonra 2006-cı ildə «Park Inn» və 2011-ci ildə də «Hilton Bakı» mehmanxanasını turizm sənayesinə töhfə verdik.

Bu mehmanxanaların inşasından istifadəyə verilməsinə qədər bütün mərhələlərdə xidmətim olub. Hədəfimiz iş üçün Azərbaycanla gələn xaricilər idi, amma bu qə-

dər qısa müddətdə istirahət üçün turist gələcəyini düşünmürdük.

Bundan başqa, yeni mehmanxanaların açılacağı bilinirdi, ancaq etiraf edirəm ki, bu qədər qısa müddət ərzində yeni mehmanxanalar şəbəkəsinin açılacağını da düşünmürdük. Bu gün artıq əminəm ki, bu sənaye genişlənəcək, sadəcə mehmanxanalar deyil, sektorun digər investisiya obyektləri də bu prosese qoşulacaq.

- Azərbaycanın turizm sektorunun inkişafını keçmişdən günümüze qədər necə qiymətləndirirsiniz?

- Təxminən 22 ildir Azərbaycanın turizm sektorunda fəaliyyət göstərən bir idarəçi olaraq səmimi şəkildə bunu deyə bilərəm ki, bu gün turizm sektorunun gəldiyi səviyyə xəyallarımıza belə gətirə bilməyəcəyimiz bir haldır. Hətta 10 il əvvəl belə mehmanxanaların olacağını, bu sayda xarici turistlərin gələcəyini düşünə bilməzdik. Hətta 2006-cı ildə «Park Inn» mehmanxanasını açdığımızda texniki-iqtisadi əsaslandırma hesabatına turist gəlirini yazmamışdıq. «Hilton Bakı» mehmanxanası açılan dövrdə belə texniki-iqtisadi əsaslandırma hesabatına turist gəlirini yazarkən çox tərəddüd etmişdik. Lakin 2015-ci ildən etibarən başlayan turist sayındakı artım bu gün artıq mehmanxana gəlirlərinə yazılır. Bu gəlirlər sadəcə mehmanxanalar üçün deyil, eyni zamanda xidmət sektorunun geniş sahəsinə də müsbət təsir göstərir.

- Bu inkişafın əsas səbəbi nədir?

- Azərbaycanın turizm sektorunun bu günlərə gəlməsində ən vacib amil Cənab Prezidentin bu günləri 7 il əvvəlcədən görərək, zəruri infrastrukturun yaradılması üçün gördüyü tədbirlərdir. Müvafiq qanunların çıxarılması və sərəncamların vaxtında verilməsi çox əhəmiyyətli idi. Bu qanunları və sərəncamları həyata keçirən Turizm naziri və onun işçiləri dünyada bənzəri olmayan bir planlama və proqram tətbiqi ilə bu uğurda çox vacib rol oynayıblar.

- Turistləri Azərbaycana nə cəlb edir?

- Bu gün Azərbaycan Yaxın Şərq turistləri üçün bir cəzbətmə mərkəzinə çevrilməkdədir, belə ki, iqlim onlar üçün ən böyük amildir. Bundan əlavə, gələcəkdə avropalı turistlər üçün də səyahət etmə səbəbi olacaq, sadəcə iqlim deyil, təbii ki, tarix, təbii gözəlliklər və yaradılacaq milli parklar da effektiv təsir göstərəcək. Nəticə olaraq, Azərbaycanın bir cəzbətmə mərkəzi olmağa başladığını böyük sevincle

olmağa başladığını böyük sevincle söyləyə bilərik.

- Regional proseslər Azərbaycanın turizm siyasətinə necə təsir göstərir?

- Azərbaycanın bölgə ölkələri ilə çox yaxın və mehriban münasibətləri davam etməkdədir, bu səbəbdən də həmin ölkələrdəki iqtisadi proseslər Azərbaycanın turizm sektoruna müsbət təsir göstərir.

- Turizm sənayesi mədəni və siyasi cəhətdən tanıtma ilə də ölkə iqtisadiyyatına daha çox fayda vermirmi?

- Tamamilə doğrudur, Azərbaycanın mədəni, sosial, idman və siyasi sahədə tanıtma fəaliyyətlərini də çox peşəkar və diqqətəlayiq qiymətləndirirəm... Azərbaycanın çox qısa müddət ərzində sadəcə turizmde deyil, ümumi olaraq güclü inkişaf etdiyini görürəm. Təbii ki, bununla əlaqədar olaraq da yuxarıda qeyd etdiyim səbəblərə görə turizm də güclü inkişafdadır və hər il bu inkişaf artaraq davam etməkdədir.

«ISR HOLDİNG OLARAQ İLK MEHMANXANAMIZI 1998-ci İLDƏ AÇDIQ. DAHA SONRA 2006-cı İLDƏ «PARK INN» VƏ 2011-ci İLDƏ DƏ «HILTON BAKI» MEHMANXANASINI TURİZM SƏNAYESİNƏ TÖHFƏ VERDİK.»

BİZNES TANITIM

«Bakı kimi təhlükəsiz şəhər yoxdur»

Todori Kalamaris

Azərbaycanda keçirilən Formula-1 yarışının turizmin inkişafına təsiri, turizm sektorunun hazırkı vəziyyəti, onun inkişafı üçün tələb olunan addımlar, gənclərin turizm sektoruna cəlb edilməsi və hotelçilik biznesi ilə bağlı «İş Dünyamız»ın suallarına Azərbaycandakı ən təcrübəli hotelçilərdən biri olan, «**Hilton Baku**» hotelinin baş meneceri Todori Kalamaris cavab verir.

«BİZİM HOTELDƏN FORMULA-1 YARIŞLARINA AÇILAN GÖZƏL MƏNZƏRƏNİ GÖRÜSÜNÜZ. HOTELİMİZİN MENECEMENTİ DƏ ÖZ QONAQLARINA BU MƏNZƏRƏNİ GÖSTƏRMƏK İSTƏYİR. BÜTÜN BUNLAR HOTELÇİLİK ÜÇÜN, BİZİM ÜÇÜN ÇOX YAXŞI BİR GƏLİR MƏNBƏYİDİR. EYNİ ZAMANDA BU ŞƏHƏRİN ÖZÜ ÜÇÜN DƏ İNANILMAZ BİR REKLAM VƏ MARKETİNGDİR.»

- Todori bəy, son vaxtlar Azərbaycan turizm bumu yaşayır, elə sizin hoteldən də bunu görmək olur. Sizcə, bunun səbəbi nədir?

- Biz Azərbaycana, ölkənizin yeni-yeni inkişaf etdiyi vaxtlarda gəldik. Son illər hökumətin verdiyi qərarlar Azərbaycanda həm turizmi, həm də hotelçiliyi inkişaf etdirdi. Söhbət nədən gedir - ilk olaraq «Eurovision», Avropa Oyunları, sonra gənclər üzrə futbol çempionatı və nəhayət, ötən ildən başlayaraq Azərbaycanda keçirilən və hələ 5 il davam edəcək «Formula-1» yarışlarından gedir. Xüsusilə «Eurovision» çox çəkici idi. Mən özüm burada işləməyə gəlməzdən əvvəl Bakı deyəndə ilk baxdığım - Bakının «Eurovision» şəkilləri və videosu idi. Bu, inanılmaz gözəl idi, belə reklamı heç bir pula almaq olmazdı.

Bundan başqa, cənab prezidentin qərarları ilə atılan bir sıra addımlar, ilk növbədə ASAN vizanın tətbiqi, əlavə olaraq ərəb ölkələrinə tətbiq edilən sərhəddə viza qaydası qonaqların Bakıya asanlıqla gəlməsini təmin edir. Bu bizə, turizmçilərə böyük gəlirlər gətirir. Yeni hamımız bu qərarların meyvəsini yeyirik.

- «Formula-1» yarışlarının təsirini elə indi də sizin hoteldə hiss edirik?

- Bəli, «Formula 1»in necə populyar olduğunu bilirsiniz, onlar TV vasitəsilə milyonlarla insanı əhatə edir. İndi, «Formula-1» yarışlarının keçirildiyi günlərdə Bakıdakı 5 ulduz hotellərin hamısı doludur. Biz isə «Hilton» olaraq inanılmaz bir yerləşməyə sahibik - «Formula-1»in tam dibindəyik. Hazırda

bizim hoteldə 4-5 komanda, o cümlədən pilotlar qalır. Ən əsası, Media Senter də bizim hoteldə 2-ci mərtəbədə yerləşir, bütün dünyaya yayım buradan verilir. Bizim hoteldən «Formula-1» yarışlarına açılan gözəl mənzərəni görürsünüz. Hotelimizin menecmenti də öz qonaqlarına bu mənzərəni göstərmək istəyir. Bütün bunlar hotelçilik üçün, bizim üçün çox yaxşı bir gəlir mənbəyidir. Eyni zamanda bu şəhərin özü üçün də inanılmaz bir reklam və marketingdir.

- «Formula-1» yarışını izləmək üçün mənzərəsi olan və əvvəlcədən bron edilən otaqlar oldumu?

- Təbii ki, oldu. Bizim Hilton ailəsi belə «Formula-1»ə qatılmaq istəyirdi. «Biz də gəlmək istəyirik» deyə bizə yazırdılar. Üstəlik, pilotlar arasında da «mən yalnız «Hilton»da qalacağam» deyənlər də oldu. Ötən gün pilotlardan biri «bizim hoteldən çıxaraq yarış sahəsinə piyada gedə bilməyimiz çox əladır» dedi. Ona görə də hotelimiz həm «Formula-1» turistləri, həm də bu yarışa qatılanlarla da doludur. Və hələ bir neçə gün belə dolu olacağıq.

- Sizcə, pilotların «Hilton»u seçməsinə onun adı təsir edir, yoxsa yaxınlığı?

- Bizim çox ciddi bir adımız, brendimiz var. İnsanlar harada «Hilton» olduğunu biləndə hökmən ora getmək istəyirlər, çünki standartı, təhlükəsizliyi və alacağı servisi bəllidir. Siz Bakıda, Londonda, Parisdə və ya Afınada olmağınızdan asılı olmayaraq, bizim hotellərdə eyni servisi və eyni keyfiyyəti

yeti alacaqsınız. «Mən «Hilton»daydım amma istədiyim servisi ala bilmədim», deyən qonaq təkcə «Hilton» deyil Azərbaycan haqqında da mənfi rəy yaradır. Hotelimizin dolu olması isə göstərir ki, qonaqlarımız «Hilton»a da, Bakıya da, Azərbaycana da güvənirlər.

- Bu həm də böyük məsuliyyətdir.

- Əlbəttə, təsəvvür edin bütün mətbuat və yayımçılar burada qalır. Yayımçıları buradan edirlər. Deməli, bizim ikiqat artıq diqqətli olmağımız tələb olunur ki, bu qədər xarici mətbuat Azərbaycanın reklamını edir. Dünən bizim terrasda mətbuat üçün bir ziyafətimiz oldu. Hamı inanılmaz dərəcədə məmnun idi. Mənzərədən, yeməkdən, servisdən, gülərüzlü işçilərdən, bu təkcə «Hiltonun» deyil, həm də Azərbaycanın və Bakının reklamıdır. Özü də adamlar təkcə hoteldə qalırlar, çıxıb şəhərdə yarış seyr edirlər, gözəl bulvarınızı gəzlirlər. Bulvarınız cənab prezidentin uğurlu bir layihəsidir və davamı da gəlir, bildiyiniz kimi bulvarı daha da uzadırlar.

- Todori bəy, Bakıda hotellərin sayı gündəgün artır. Rəqabətə tab gətirmək üçün hansı yeniliklər edirsiniz?

- Bizim hotelimiz də çox yenidir. 2012-ci ildə «Hilton» olaraq ən yüksək səviyyədə yaradılmış bir hoteldir. Rəqabət isə hotelləri daha keyfiyyətli xidmət göstərməyə vadar edir. Yataq, TV, otaq və kreslolar bütün hotellərdə var. Amma önəmli olan məsələ insandır. Ona görə də biz «Hilton» olaraq təhsilə, təlimə və personala çox önəm veririk, bu sahədə həm ADA, həm də Turizm Universiteti ilə çalışırıq, onlardan tələbələri cəlb edirik. Çünki öz gənclərimiz olduğu halda xariciləri bura gətirməyə ehtiyac qalmayacaq.

- Azərbaycanın təhlükəsiz olması turizmin inkişafına necə təsir edir?

- Təhlükəsizlik çox vacibdir. İstanbul kimi şəhərdə turizmin düşməsinin əsas səbəbi təhlükəsizliklə bağlı oldu. Paris və London da onun kimi. O ki qaldı Bakıya - mən burada öz yoldaşım ilə yaşayıram - bu qədər rahat və təhlükəsiz gəzmək mümkün olan digər paytaxt şəhəri tanımıram. Xüsusilə, xanımlar üçün bu çox vacibdir. Mən hər gün şəhər işə gedəndə şəhər saat 6-30-da bulvarda neçə xanım qaçışla məşğul olur. Heç kimin bir sıxıntısı yoxdur - təhlükəsizlik yüksək səviyyədədir. Özü də ən vacibi, bu hiss edilməyəcək, insanı narahat etməyəcək formadadır. Görünməyən bir təhlükəsizlik var burada. Bütün qonaqlarımız bu təhlükəsizlikdən zövq alıb, rahat yaşayırlar. Bu güvənliyi davam edilməsi lazımdır.

- Todori bəy, turizmin bundan sonrakı inkişafı üçün, sizcə, daha nələr edilməlidir?

- Cənab nazir Əbülfəs Qarayev bizim kimi idarəçilərlə mütəmadi kontaktdadır, həmişə soruşur və maraqlanır ki, daha nələr edə bilərik. Məncə, gələcək hədəflərdən biri konqre - tədbir turizmidir. Bakıda bunun üçün hər şərait var. Gözəl, dünya səviyyəli bir Konqress Mərkəzi tikilib. Onu inkişaf etdirə bilsək, qarşıdakı 10 il ərzində konqrelərlə başlasaq, heç bir sıxıntı olmaz. Çünki konqre turizmi təkcə hotellərə deyil, taksi, market, restoran, hava limanı, doktorlar və s. hər kəsə gəlir gətirən bir sahədir. Üstəlik, təhlükəsizlik yüksək səviyyədədir. Adlarını çəksəm doğru olmaz, amma «Formula-1»lə əlaqədar bura gələn iri beynəlxalq şirkətlərin rəhbərləri «gələn il də buradayıq», «gələn ilki toplantımızı burada edəcəyik», - deyə bildirirdilər. Çünki təhlükəsizlik görürdülər.

- Artıq turistlər regionlara da axışırlar. Region turizminin inkişafı üçün əsas tələb nələrdir?

- Bəli, turistlər təkcə Bakıya deyil, Qəbələyə, Gəncə və sair yerlərə, qışda Şahdağa da gedirlər. Regionda da turizm eyni qaydada inkişaf edəcək. Hotellər var, amma oradakı servis səviyyəsi ilə bağlı sıxıntılar da var. Ona görə də servis keyfiyyətini artırmaq lazımdır. Azərbaycan çox təmiz ölkədir. Təbii qidalardan tutmuş qonaqpərvərliyə qədər hər şey var. Lazım olan yeganə şey servis işçilərinə texniki biliklər verməkdir. Servis düzəldikdə turizm daha da inkişaf edəcək. Bazarda qalmaq üçün keyfiyyət olmalıdır, bacarmadisa sistem onu kənara atır. Bu həm agentliyə, həm minibus sürücüsünə, hətta taksi sürücüsünə də aiddir.

«BİZİM ÇOX CİDDİ BİR ADIMIZ, BRENDİMİZ VAR. İNSANLAR HARADA «HILTON» OLDUĞUNU BİLƏNDƏ HÖKMƏN ORA GETMƏK İSTƏYİRLƏR, ÇÜNKİ STANDARTI, TƏHLÜKƏSİZLİYİ VƏ ALACAĞI SERVISI BƏLLİDİR. SİZ BAKIDA, LONDONDA, PARISDƏ VƏ YA AFİNADA OLMAĞINIZDAN ASILI OLMAYARAQ, BİZİM HOTELLƏRDƏ EYNİ SERVISI VƏ EYNİ KEYFİYYƏTİ ALACAQSINIZ.»

MƏDƏNİYYƏT

Bakıda Türkiyənin Tanıtma və Mədəniyyət günləri

Bakıda İslam Oyunları çərçivəsində mayın 20-21-də Türkiyənin Tanıtma və Mədəniyyət günləri keçirilib. Mədəniyyət günləri iki gün ərzində Bakının ən mərkəzi yerlərində şəhər saatlarından gecə yarısına qədər minlərlə yerli və xarici tamaşaçının iştirakı ilə təmtəraqla qeyd edilib.

MƏDƏNİYYƏT
GÜNLƏRİ ƏRZİNDƏ
SABİR BAĞINDAKI
BÜTÜN
STENDLƏRDƏ
TÜRKİYƏDƏN
GƏLƏN ÇİNİ,
MƏRMƏR,
HÜSNXƏT, NAXIŞ-
TELQIRMA-
TELSARMA,
SƏDƏFKARLIQ,
GÜMÜŞ TELKARI
KİMİ SƏNƏTLƏRİN
USTADLARI
BACARIQLARINI
NÜMAYİŞ
ETDİRDİLƏR.

İlk olaraq Sabir Bağında keçirilən və Türkiyənin Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə yanaşı, İstanbul Böyükşəhər Bələdiyyəsinin də dəstək olduğu tədbirlərdə Türkiyədən 150-yə yaxın qonaq iştirak edib. Tədbirin açılışında Türkiyənin Azərbaycan-dakı səfiri Erkan Özoral və Azərbaycanın Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Milli Turizm Təbliğat Bürosunun direktoru Fuad Nağıyev iştirak ediblər. Tədbir çərçivəsində qurulan Türk Bazarında sərgilər, konsertlər və əyləncələr nümayiş olunub.

Tanıtım günlərində Türkiyənin Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin dünyaca məşhur 25 nəfərlik Dövlət Xalq Rəqsləri Ansambli Türkiyənin və Azərbaycanın məşhur xalq rəqslərini nümayiş etdiriblər.

Tarixi Mehter Qrupu isə özünəməxsus üslubla birinci gün Bakının tarixi içərişəhərindəki Şirvanşahlar Sarayının qarşısından başlayaraq (Qoşaqla) yeni şəhərə açılan qalanın qoşa qapılarından çıxaraq addımlaması və ikinci gün Bakının ən izdihamlı meydanı olan Targovidan marşla keçməsi ilə tamaşaçılara yüksək emosiyalar yaşadıb.

Bundan başqa, Ankara Dövlət Türk Xalq Musiqisi ifaçıları Volkan Gözübüyük, Meltem Seyfelioglu və Ankara Dövlət Türk Sənət Musiqisi ifaçılarından Günay Şimşek, Yıldız Çam Özdemir, Dövlət Operasından Emrah Sözer (Tenor) və Aslı Kıyıcı (soprano) Türkiyənin və Azərbaycanın tanınmış repertuarlarından diqqətlə seçilmiş musiqi əsərlərini ifa edərək, həm oxuduqları əsərlər, həm də səhnə çıxışları ilə tamaşaçıların qəlbinə fəth ediblər.

Bundan əlavə, Azərbaycanda da yaxından tanınan və gənc pərəstişkarları olan məşhur müğənnilər Niran Ünsal şənbə gecəsi, Burak Kut isə bazar gecəsi saat 21:00-da başlayaraq gecə yarısına qədər bəzən şiddətli yağış altında Bakıdakı pərəstişkarlarını və çoxsaylı tamaşaçıları coşdurdular.

TÜRK BAZARI SƏRGİSİ: KİTABLAR, TÜRK İNCƏSƏNƏTLƏRİ, TÜRK ŞİRNIYYATLARI

Mədəniyyət Günləri ərzində Sabir Bağındakı bütün stendlərdə Türkiyədən gələn Çini, Mərmər, Hüsnxət, Naxış-Telqırma-Telsarma, Sədəfkərlilik, Gümüş Telkari kimi sənətlərin ustadları bacarıqlarını nümayiş etdirdilər. Bundan başqa, Türkiyə barədə xüsusi nəşrlər və tanıtıcı materiallar, Türk Dünyası Vəqfinin kitabları və «Azərkitab»-ın stendində də Azərbaycanda çap olunmuş Türk yazıçıların kitabları, İstanbul Böyükşəhər Bələdiyyəsinin «İstanbul Kitabları» kimi yüzrlə əsər nümayiş olunub.

Tanıtım günlərində meydana da böyük ekranlardan iki gün ərzində Türkiyəni tanıdıcı filmlər göstərilib, ziyarətçilər ənənəvi Türk şirniyyatlarına qonaq edilib, bayraqlar və tanıtıcı materiallar paylanıb.

Beləliklə, bir çox xoş sürprizlərlə keçən Türkiyə Tanıtma və Mədəniyyət Günləri, Burak Kut konsertindən sonra Bakı Mədəniyyət və Tanıtma Müşaviri İrfan Çiftçi, Nazirlik nümayəndəsi Çetin Akar və Azərbaycan Mədəniyyət Nazirliyinin Milli Turizm Təbliğat Bürosunun mətbuat katibi Kənan Quluza-dənin təşəkkür nitqləri və iştirakçılara fəxrli nişanların təqdim olunması ilə başa çatıb.

Coca-Cola

HİSS ET! HƏZZ AL!

«Avtomobil kirayə sektorunun inkişafını gözləyirik»

«Set Auto Ltd» şirkəti 23,4 mlrd. dövriyyəsi ilə Türkiyənin ən böyük şirkəti olan «Koç Qrupu»na daxildir. Azərbaycanda 1997-ci ildən işləyən «Set Auto» bu il ölkəmizdəki fəaliyyətinin 20 ilini qeyd edir. Eyni zamanda «Set Auto» ABS-in məşhur avtomobil kirayəsi şirkəti olan «Avis»in Azərbaycandakı nümayəndəsidir.

«Avis Azərbaycan» avtomobillərin qısa və uzun müddətə icarəsi ilə məşğuldur. Fərdi şəxslər və şirkətlər buradan müxtəlif növ avtomobilləri 1 gündən 4 illik müddətə qədər kirayələyə bilərlər. Günlük kirayə haqqı markadan asılı olaraq 40-200 dollar arasında dəyişir. İllik kirayələmə zamanı isə aylıq qiymət 400-3500 dollar arasındadır. Qiymətə təsir edən əsas amil avtomobilin markası və kirayə müddətidir - müddət uzandıqca, qiymət enir.

K.Dəmir bildirib ki, turizm sektorundakı inkişaf avtomobil kirayəsi sektoruna da təsir edib. «Formula-1», Avropa Oyunları, Şahmat Olimpiadası, İslam Oyunları kimi beynəlxalq tədbirlər Azərbaycan üçün böyük turizm potensialı yaradıb və belə tədbirlərdə avtomobillərin kirayəsi də artır: «Beynəlxalq markanı təmsil etdiyimiz üçün onun şəbəkəsindən yararlanaraq Azərbaycana gələn xaricilərə xidmətlər göstəririk. Bunun üçün səyahət agentlikləri, hava yolları və hotellərlə tərəfdaşlıq edirik».

«Avis»in müştəriləri avtomobillərə olan ehtiyaclarını, o cümlədən uzunmüddətli ehtiyaclarını kirayə avtomobillərlə ödəyirlər. Avtomobillərin seçimi şirkətlərin çalış-

Azərbaycanın turizm sahəsindəki inkişaf avtomobil kirayəsi sektoruna da təsir edib. Bunu «İş Dünyamız»a «Avis Azərbaycan» şirkətinin ölkə meneceri Kərim Dəmir bildirib.

dığı sahələrdən asılıdır. Belə ki, enerji və inşaat sektorundakı müştərilər əsasən SUV, pick-up və sənişindəşım avtomobillərindən, digər firmalar isə minik və yük avtomobilləri kirayələyirlər. Bu avtomobillər, əsasən Bakıda olsalar da ümumilikdə bütün ölkə ərazisində istifadə edilir.

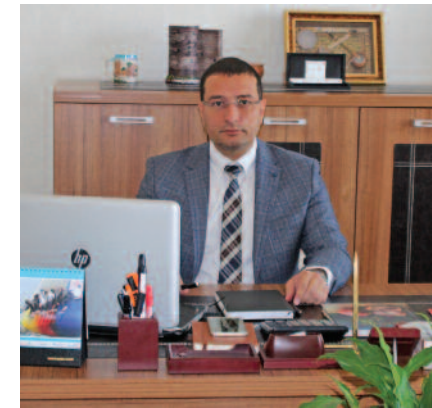
Azərbaycanın avtomobil kirayə bazarı da inkişaf dövrünü yaşayır. K.Dəmir bildirir ki, turizmin inkişafı ilə yanaşı, dünya bazarında neftin nisbətən ucuzlaşması şirkətləri daha qənaətlili olmağa həvəsləndirib və onlar yüksək xərc tələb edən avtomobil alış-

ları əvəzinə avtomobil kirayəsinə üstünlük verməyə başlayıblar. Bu mənada onlar həm xərclərini sabitləşdirir, həm də məzənnə risklərindən qorunmuş olurlar. Xüsusilə, devalvasiyadan sonra avtomobil kirayələmə sektorundan sabitləşmə var. Artıq bu sahədə rəqabət qiymətdən keyfiyyətə və xidmətə keçib.

Bakının avtomobil kirayələməsi sektorunun gələcəyinə gəlincə, Azərbaycanda turizmin inkişafı, beynəlxalq idman və mədəni tədbirlər, «Wizz Air», «Pegasus» və başqa ucuz qiymətli aviaşirkətlərin Azərbaycana gəlməsi bu sahəyə marağı artırır. Paralel olaraq on-line səyahət və on-line ödəmə sistemlərinin inkişaf etdiyi və internetin əhatəsinin genişləndirilməsi ilə turizm daha da artacaq. Bu mənada avtomobil kirayələmə sektorunun da inkişafını gözləyirik. Eləcə də, firmaların böyük xərc çəkib avtomobil alması əvəzinə, aylıq sabit ödəmə ilə avtomobil kirayəçiliyini seçəcəyini də gözləyirik.

«Yeni xidmətlə itkiləri «sıfıra» endirəcəyik»

Restoran biznesi **Hakan Pekmezcinin** ailə biznesi sayılır. 21 ildir bu sahədə fəaliyyət göstərən Hakan bəy keyterinq xidmətindən savayı restoran, kafe, fast-food və turizm müəssisələrinin idarə olunmasında da böyük təcrübəyə malikdir. Hazırda H.Pekmezci «Lime Catering» şirkətinə rəhbərlik edir.

- Hakan bəy, «Lime Catering» Azərbaycanda hansı xidmətləri göstərir?

- Şirkətimiz vaxtilə «Global Catering» kimi təsis edilib, 2015-ci ildən «Lime» markası adı ilə xidmət göstəririk. «Lime Catering» hazırda gündə 3500 insana yemək xidməti göstərir, bundan başqa, çoxsaylı fərqli və banketlər təşkil edir. Hal-hazırda 7/24 fəaliyyət göstərən şirkətimiz hər gün müştərilərinə 20-dən artıq çeşiddə yemək çatdırır.

- İş dünyası üçün keyterinq xidmətinin əhəmiyyəti nədir?

- Sənayenin inkişafı, maliyyə bazarlarının böyüməsi daha çox insanın iş həyatına qoşulmasına səbəb olub. Nəticədə iş saatları ərzində böyük kütlələrin qidalanma ehtiyaclarının qarşılanmasına tələbat yaranıb. İşçilərə sağlam və keyfiyyətli qidanın verilməsi isə yalnız təhsilli və təcrübəli kollektiv və lazımi texnologiyaya malik mətbəxlə təmin edilə bilər. Bundan başqa, keyterinq xidməti, işçilərin iş saati itkilərinin və şirkətlərin qida təminatı üçün zaman və enerji sərfinin qarşısını alır.

- Lime Keyterinq hansı prinsiplərlə xidmət göstərir?

məli və tətbiq olunmalıdır. Sənaye tipli yemək hazırlama xidməti mühəndislik səviyyəsində standartlaşmalı (ISO 22000 kimi) və tətbiq olunmalıdır. Keyterinq sahəsində işçilərə təlim verərək sertifikat təqdim edəcək qurumlar yaradılmalıdır. Keyterinq sektoru üçün material tədarükünü həyata keçirən qurumlar ilə sektor arasında bir informasiya körpüsü qurulmalıdır. Sonda, keyterinq sektorundan xidmət alınmasını təşviq edəcək bir vergiləndirmə sistemi yaradılmalıdır. Belə ki, respublikada və bütün inkişaf etməkdə olan ölkələrdə ən böyük «qara iqtisadiyyat» qida sektorunda müşahidə olunur.

- Yeni «Paket Hazır Yemek» layihəniz barədə nə deyə bilərsiniz?

- «Paket yemək» layihəmiz ölkədə hələ mövcud olmayan bir xidmətdir. Onun üzərində 2016-cı ilin sonundan işləyirik. Hazırda keyterinq sahəsində korlanma və qida itkiləri çox yüksək səviyyədədir. Onun qarşısını almaq üçün Modifikasiya Atmosfer Qablaşdırma (MAQ) texnologiyasından istifadə edəcəyik. Bu zaman heç bir qatqı və ya kimyəvi maddədən istifadə edilmir, sadəcə oksigen və karbondioksid qidalardan uzaqlaşdırılaraq qidanın korlanmasının qarşısı alınır. Yeni xidməti iyul ayında təklif edəcəyik. Nəticədə yemək hazırlanması və xidmətinin çətin olduğu sahələrdə işçilərə isti və doyurucu yemək xidməti verilə biləcək. Ofis şəraitində işləyənlərə isə təmiz və ləzzətli yeməklər təklif edə biləcəyik. Kənd təsərrüfatı və inşaat sahəsində işləyən və davamlı olaraq yer dəyişdirən işçi heyəti də hədəf müştərilərimiz arasındadır.

BİZNES TARİXİ

Ağa Musa Nağıyev

SƏRVƏTİ XARİCİ BANKLARDA YATAN SİMİC MİLYONÇUMUZ

Milyonçuların əksəriyyətini birləşdirən ümumi bir xüsusiyyət var - simiclik. Adətən qənaətcilliklə başlayan bu xüsusiyyət sonradan xəsisliyə və əsl paranoyaya çevrilir.

Azərbaycanlı milyonçu **Ağa Musa Nağıyev** xəsisliyinə görə, bəzi əcnəbi milyonçular kimi Ginnesin Rekordlar Kitabına düşməsə də, əsl simiclik simvolu sayılır. Bu xüsusiyyəti onu var-dövlət sahibi etsə də, əsl faciə də yaşadıb.

SAMANÇININ MİLYONÇU OĞLU

Ağa Musa Nağıyev 1848-ci ildə Bakı quberniyasının Biləcəri kəndində anadan olub. Atası saman satmaq-la məşğul idi və Musa ibtidai təhsilini mollaxanada aldıqdan sonra 25 yaşındak kənddə ona kömək edir. 25 yaşına çatanda atası ölür. Öləndə atasının 300 manat borcu qalır. Ruhdan düşməyən Musa 200 manat da borc ələyib, özünə kiçik bir dükan açır. Beləliklə cibində bir qəpik olmadan 500 manat borcla biznesə başlayır.

İki ildən sonra borcunu qaytarır və parça alveri ilə məşğul olur. Beş ildən sonra 2000 manat yığır, topladığı pula Qara Şəhərdə əllə işləyən kiçik bir kerosin zavodu

...Ağa Musa o zamanlar ən zəngin hesab edilən Bibiheybət dərəsində, Naftalan körfəzi sahilində mədən ələ keçirir. Qazılan quyuların hamısı güclü fontan vurur...

alır. Sonra neftli torpaq sahələri alaraq neft istehsalına başlayır. Xüsusilə, Bibiheybət mədənlərində bir-birinin ardınca fontan vuran neft buruqları bir çoxları kimi onu da milyonçu edir.

Özü də get-gedə bacarıqlı bir iqtisadçı olur. Sərvət artıqca həvəs, ehtiras da artır, gecə-gündüz işləyir, iş artıqca qüvvə, arzu da böyüyür. 1893-cü ildə qonşu Sabunçuda, sonra Ramana-da mədən salır. O zamanlar ən zəngin hesab edilən Bibiheybət dərəsində, Naftalan körfəzi sahilində mədən ələ keçirir. Qazılan quyuların hamısı güclü fontan vurur. Çox keçmir ki, Ağa Musa Suraxanıda da mədən salır. Qara şəhərdə xüsusi neftayırma zavodu tikdirir, öz mədənlərində alınan neftdən başqa, həm də kənar neftxudalar üçün neft təmizlətdirib haqqını alır. Mexaniki emalatxana düzəltdirir. Hər yerdən qara neft qızıla çevrilib bulaq kimi sandıqlarına axır...

XIX əsrin lap sonlarında Ağa Musa «Neftçixarma firması» yaradır. Şəhərdə çoxlu mülk tikdirir və alır, yüzə qədər əzəmətli bina və neçə-neçə gəmi sahibi olur.

«XOZEYN HESABINA YOX, ÖZ HESABIMA...»

Ağa Musa artıq xərcdən, israfçılıqdan qaçardı. Onun əsl simiclik həddinə çatan bu xüsusiyyəti barədə rəvayətlər gəzir. Bir dəfə dənizdə bərk tufan olur, çoxlu gəmi batır. Ağa Musanın gəmilərindən birinin kapitanı gəlib xəbər verir: «Yükü və gəmini zorla xilas etmişəm, qoyun qurbanı nəzir demişəm, icazə ver...» «Qurban» sözünü eşidən Ağa Musa bərk dilxor olub, kapitanın sözünü yarıda kəsir: «Çox nahaq yerə! Atam-atam, (onun hamıya müraciət forması idi) qurbanı mənim hesabıma niyə nəzir edirsən? Belə vaxtlarda əhd elə ki, bir həftə oruc tutaram, gəmidə xozeyin hesabına yox, öz hesabıma yeyərəm».

Hətta Ağa Musanın pulunu xərcləyən ailə üzvləri də ondan səxavətli idilər. Qriqori Aleksandroviç Qazarbəyov yazır ki, bir dəfə Hacı Zeynalabdin Tağıyevin təşkil etdiyi xeyriyyə gecələrindən birində Ağa Musa onun qarşısına gətirilən məcməiyə əli əsə-əsə cəmi 3 manat atır. Hacı Zeynalabdinin həyat yoldaşı Sona xanım ona bildirəndə ki, oğlu İsmayıl 100 manat ianə edib, Nağıyev bildirir ki, «Ona nə var, o, milyonçu Ağa Musanın oğludur, mən kimin oğluyam, saman satan biləcərili Nağının...».

NAĞİYEVİ NİYƏ OĞURLAMIŞDILAR?

Ağa Musa ölüm təhlükəsində də xəsisliyini yerə qoymurdu. Onu iki dəfə oğurlamışdılar. Manaf Süleymanlı «Əşitdiklərim, oxuduqlarım, gördüklərim» kitabında yazır ki, birinci dəfə faytona basaraq gözlərini bağlayıb gizli mənzilə gətirərək on min manat tələb edirlər. Ağa Musa isə min manatdan bir qəpik də artıq verməyəcəyini bildirir. Ölüm təhdid edəndə halını pozmadan deyir: «Atam-atam, öldürün. Bir mini də ala bilməzsiz, o da əlinizdən çıxar». Onu üç gün girov saxlayıb, yedirdib-içirtsələr də boynuna min manatdan artıq qoya bilməmişdilər. İkinci dəfə isə Ağa Musanı 1908-ci ilin dekabrında, Yeni il ərəfəsində oğurlamışdılar. Bu dəfə onu azad etmək üçün xeyli danışıq aparılmışdı, bura, hətta Hacı Zeynalabdin Tağıyev də qatılmışdı. Onu yüz min manat alandan sonra azad etmişdilər. Özünün xəbəri olmasa da, onu oğurlayanın Stalin olduğu bildirilir. Alınan pullar isə bolşeviklərin xəzinəsinə gedib. Lakin bunu qoçuların intiqamı sayanlar da vardı. Çünki milyonçu xəsisliyinə görə qoçu saxlamırdı.

MİLYONÇUNUN SƏXAVƏTİ

Amma Ağa Musa məddahlığı səmimilikdən ayıra da bilərdi ki, bu da tərəfdaşları

nı düzgün seçməkdə və biznesdə köməyinə gəlirdi. Bəzən isə heyratamiz səxavət göstərirdi. İshaq Qaraxanov adında bir dəllək hər həftə evə gəlib Ağa Musanın saqqalını qırıxardı. Bir dəfə dəllək yerə düşənmiş xalını göstərərək deyir ki, xozeyin, dövlətli adamsan, bu xalını bağışla mənə. Və... Ağa Musadan görünməyən səxavət - işlər müdirinə tapşırır ki, bir belə xalı alıb ustaya versin.

NAZİRLİK, XƏSTƏXANA, HOTEL, RESTORAN...

Musa Nağıyev neftdən qazandığı pulları daşınmaz əmlaka yatırır, inşa etdiyi binalardan da gəlir götürürdü. O dövrdə Bakını gözəlləşdirən binaların əksəriyyətinin sahibi Ağa Musa idi. Onun Bakıda 98 bina tikdirdiyi söylənilir.

Binalardan öz dövründə də, elə sonralar da gəlir evləri, məktəb, mehmanxana, xəstəxanalar kimi istifadə olunub. Bu gün onlardan 25-i inzibati binalardır, «Azəritifə»-in binası, Gül pasajı, Diaspora Komitəsinin binası, keçmiş Ali Məhkəmə, (indiki Ağır Cinayətlər Məhkəməsi), Tibb Universitetinin əsas korpusu, Azərbaycan Dövlət İncəsənət Universiteti, İqtisad Universiteti, Dövlət Neft Şirkətinin köhnə binası, «LUKoyl»-un yerləşdiyi bina, Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin binası, 28 May küçəsindəki qoşa imarət, yenə həmin küçədə qırmızı kərpicdən tikilmiş əzəmətli bina, Nizami küçəsində Opera və Balet Teatrının ya-nındakı yaşayış evi, «Azərbaycan» prospektində köhnə Zabıtlar Evi, «Astoriya» və «Yeni Avropa» mehmanxanaları və sair bu kimi şəhərin gözəgəlimli binaları Ağa Musa Nağıyevin pulu ilə tikilib. Onun binalarının üstündə özünəməxsus emblem var. Hambal şələsi, şələnin kənarlarında saman çöpləri, ortada isə MN hərfi. Bu onun atasının və özünün keçdiyi ömür yoluna işarədir.

Ağa Musanın tikdirdiyi ən məşhur bina «İsmailiyyə» idi. Amma digər binalar onun var-dövlətinin simvolu olduğu halda «İsmailiyyə» onun faciəsinin simvolu idi.

MİLYONÇUNUN NƏVƏSİ, RUSİYA VƏTƏNDAŞI DILARƏ NAĞİYEVA DEYİR Kİ, ATASI FƏRƏC NAĞİYEVİN (İsmayıl öldükdən sonra Ağa Musa qardaşı Ağəlinin oğlunu övladlığa götürür - red.) SÖZLƏRİNƏ GÖRƏ, AĞA MUSA NAĞİYEV PULLARINI XARİCİ BANKLARA YATIRIB...

İSMAYILIN ÖLÜMÜ..., «İSMAILİYYƏ»...

19-cu əsrin sonunda Ağa Musa Nağıyev həyatının xoşbəxt dövrünü yaşayırdı. Vərdövlət, şan-şöhrət, sevdiyi qadın və s. Hər şey ürəyincə idi. Amma bu vaxt onun yeganə oğlu İsmayıl vərəmə tutulur. O dövr-də Bakı milyonçularının ailələrini müalicə edən Vartapetov adlı məşhur həkim İsmayılı müayinədən keçirəndən sonra Nağıyevə deyir ki, oğlanın halı ağırdır, tez tədbir görülməsə, tələf olacaq, amma 50 minə müalicə oluna bilər: «Ağa İsmayılı özüm İsvəçrəyə aparıb, bir il ərzində müalicə etdirib gətirərəm». Amma Musa Nağıyev cəmi on min manat verəcəyini bildirir, söhbət bununla bitir. Sonradan İsmayılın halı pisləşəndə Ağa Musa müalicəyə əlli min manat verməyə razı olur. Amma xəstəni yoxlayan həkim deyir ki, iş işdən keçib, indi onu heç yüz min manatla da xilas etmək mümkün deyil. Hacı Zeynalabdin Tağıyevin xahişi ilə doktor Məhəmməd Rza Vəkilov xəstə İsmayılı İsvəçrəyə aparır, müalicədən sonra halı yaxşılaşır. Lakin o, çox yaşamır - 1902-ci ildə 27 yaşında rəhmətə gedir. Faciədən sarsılan Ağa Musa oğlunun xatirəsini əbədləşdirmək üçün «İsmailiyyə» binasını inşa etdirir. 1913-cü ildə başa çatdıran «İsmailiyyə» indi də şəhərin ən gözəl tarixi memarlıq incilərindən sayılır.

KAZİNODA OTURAN «XİLASKAR»

Dövrünün məşhur «Qış klubu» adlanan əzəmətli binası və ona bitişik «Astoriya» mehmanxanası da Musa Nağıyevin idi. Milyonçu bu binalardan çoxlu mənfəət götürür, kirayə pulu alırdı. Hər iki binanı bir gürcü icarəyə götürüb kazino kim işlədirdi. Ağa Musa bəzən kazinodakı otağında əyləşib, qumar oynayanlara baxar, arabir mürgüləyər; var-yoxunu uduzanlar saman çöpündən yapışan kimi Ağa Musanın üstünə qaçar, ələyindən tutub

...Ağa Musa ölüm təhlükəsində də xəsisliyini yerə qoymurdu. Onu iki dəfə oğurlamışdılar...

yalvarardılar. O isə halını pozmadan bir-cə kəlmə ilə qərarını deyərdi. Hamı bilirdi ki, onun qoyduğu şərt dəyişmir. Bu yolla iri imarətlər, neftli torpaq, mədən və zavodlar, gəmilər onda bir, iyirmidə bir qiymətində, dəyər-dəyməzinə Ağa Musanın mülkiyyətinə keçirdi.

«EV TIKDIRƏN ADAMI ƏCƏL APARMIR»

Ağa Musa ağır xəstəlikdən sonra 1919-cu ilin aprel ayında vəfat edib. Qədim Şərq rəvayətində deyilir ki, ev tikdirən adamı əcəl aparmır. Ağa Musa da istəyirdi ki, 100 bina tikdirib 100 il yaşasın. Ancaq 98 bina tikdirən Ağanın vəfat edəndə heç 70 yaşı da olmayıb. Həmişə deyərmiş ki, 2 bina da tikə bilsəydim, yəqin ki, 100 il yaşayaram.

PULLAR İNGİLTƏRƏ VƏ İSVEÇRƏ BANKLARINDADIR

Bəs Ağa Musanın sərvəti kimə qismət oldu? Milyonçunun nəvəsi, Rusiya vətəndaşı Dilərə Nağıyeva deyir ki, atası Fərəc Nağıyevin (İsmayıl öldükdən sonra Ağa Musa qardaşı Ağəlinin oğlunu övladlığa götürür - red.) sözlərinə görə, Ağa Musa Nağıyev pullarını xarici banklara yatırıb: «Babam bu pulları Bakı və Rusiya banklarında saxlamaq istəsə də, onlar qəbul etməyiblər. O da məcbur olub İngiltərə və İsveçrə banklarında yerləşdirib». Hazırda xarici banklarda Ağa Musanın qızıl pulla 413 milyon qalıb. Amma kod sözünü bilmədiyinə görə, ailəsi həmin pulları ala bilmir: «Bankda bizdən kod istəyirlər, biz isə bilmirik. 1938-ci ildə həmin banklardan atama çek göndəriblər ki, gəlin pulları alın. Amma DTK-da bundan xəbər tutub, atamı incidiblər. Çeki ona yedizdirib, sonra da 7 saat ac saxlayıblar ki, çek həzm olunsun. Ona görə də pulu ala bilmirik. Amma Azərbaycanın adından dövlət olaraq müraciət edib pulu geri qaytara bilərik». İndi Nağıyevlər ailəsinin tək istəyi onun varidatını xarici banklardan geri almaq və həmin pula Bakıda iki bina tikdirməklə Ağa Musa Nağıyevin 100 binanın sahibi kimi adını tarixə salmaqdır.

Naibə Qurbanova

...AĞA MUSA OĞLUNUN XATIRƏSİNİ ƏBƏDLƏŞDİRMƏK ÜÇÜN «İSMAILİYYƏ» BİNASINI İNŞA ETDİRİR. 1913-CÜ İLDƏ BAŞA ÇATAN «İSMAILİYYƏ» İNDİ DƏ ŞƏHƏRİN ƏN GÖZƏL TARİXİ MEMARLIQ İNCİLƏRİNDƏN SAYILIR.

YENİ
GÖRÜNÜŞ,
MİSİLSİZ
TƏRKİB
KƏŞF ET!

ELİDOR
CO-CREATIONS

saçların həyata
hazırdır!

YENİLİKLƏR

İqtisad Universitetində karyera həftəsi

İş dünyası 1-5 may karyera həftəsi çərçivəsində Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin Türk Dünyası İşlətmə və Menecment fakültələrinin tələbələri ilə görüş keçirib. İştirakçılar arasında Türkiyə Respublikasının ölkəmizdəki səlahiyyətli səfiri Erkan Özoral, TUIB sədri Ali İhsan Genç və ATİB sədri Cemal Yangın da olub. TUIB İdarə Heyətinin Sədri Ali İhsan tələblərə

öz karyerası, iş təcrübələri haqqında ətraflı məlumat verib. Daha sonra müasir iş dünyasının tələbləri, onların universitet məzunlarından gözləntiləri müzakirə olunub. Görüş tələbələri maraqlandıran suallarla davam etdirilib. Karyera həftəsində tələbələr Ata-bank, Azərsun, Ziraat Bank, Yapı Kredi Bank və Coca-Cola şirkətinin vəzifəli şəxsləri ilə də görüşüblər.

İstanbulda AZAL-ın bilet satışı mərkəzi açılıb

İstanbulda «Azərbaycan Hava Yolları»nın bilet satışı mərkəzi yeni ofisdə səmərəliliyinə xidmətinə başlayıb. Burada səmərəlilik Azərbaycanın turizm imkanları, tarixi və mədəniyyəti barədə ətraflı məlumat verən jurnallarla tanış ola bilərlər. Yeni ofis İstanbul şəhəri, Nişantaşı-Şişli, Valikonağı caddəsi №9/B ünvanda yerləşir. Mərkəz həftənin

1-ci və 5-ci günləri Türkiyə vaxtı ilə saat 09:00-dan saat 18:00-dək, həftənin 6-cı günləri isə saat 09:00-dan saat 14:00-dək fəaliyyət göstərir.

Xaçmazda Beynəlxalq Dolma Festivalı keçirilib

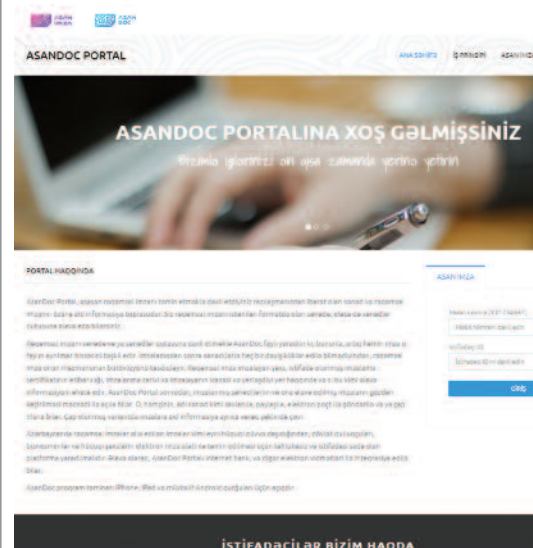
Xaçmazda II Beynəlxalq dolma festivalı keçirilib. Festivala 12 xarici ölkədən və Azərbaycanın 50-yə yaxın rayonundan 500-dən çox iştirakçı qatılıb. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Xaçmaz Rayon İcra Hakimiyyəti, Azərbaycan Milli Kulinariya Mərkəzi və Azərbaycan Milli Kulinariya Assosiasiyasının birgə təşkil etdiyi festivalda bölgələrimizdə, eləcə də dünyanın bir sıra ölkələrində müxtəlif çeşiddə bişirilən 300 növde dol-

ma sərgilənəcək. Festivalın qalibi Sumqayıtdakı «Turan» restoranı olub. Festival çərçivəsində, həmçinin xalq yaradıcılığı nümunələrinin sərgisi də təşkil olunub.

Elektron sənədlərin imzalanması asanlaşıb

Yeni AsanDoc.az portalı ilə «Asan İmza» vasitəsilə elektron sənədlərin imzalanması indi daha da asanlaşıb. Portalda «Asan İmza» mobil elektron imza vasitəsilə elektron formada istənilən vacib sənədi

imzalamaq mümkündür. «Asan İmza» Operatoru Azərbaycanın çoxsaylı istifadəçilərinin istəyi ilə bu portalı hazırlayaraq istifadəyə təqdim edib. Portal elektron vergi bəyannamələri, elektron vergi hesab fakturaları, fiziki və ya hüquqi şəxsin qeydiyyatı üçün ərizə, əmək müqaviləsinin bağlanması ilə bağlı bildiriş, məcburi dövlət sosial sığorta haqqında hesabatlar, sığortalanan şəxsin qeydiyyatı və s. bu kimi vacib sənədlərin imzalanması proseduru asanlaşdırır. Artıq sənədlərin imzalanması üçün əlavə proqram təminatının axtarılması və endirilməsinə ehtiyac qalmır. İstifadəçi kompüterində hansı əməliyyat sisteminin - Windows, Mac OS və ya Linux-un quraşdırılması barədə düşünməməlidir. AsanDoc.az portalına smartfonlar və planşet kompüterlər də daxil olmaqla istənilən qurğudan giriş mümkündür.